

Kortlægning af klubområdet 2008

Kortlægning af klubområdet 2008

Undersøgelsen er udført af seniorkonsulent Susanne Pade og seniorkonsulent Niels Glavind, Bureau 2000 for BUPL-forbundet af pædagoger og klubfolk
November 2008

Henvendelser:

BUPL-forbundet af pædagoger og klubfolk
Blegdamsvej 124
2100 København Ø
Tlf. : 35 46 50 00

Henvendelser vedr. undersøgelsens tekniske indhold til:

Bureau 2000
Skråplanet 29
3500 Værløse
Tlf.: 44 66 22 64. www.bureau2000.dk
Copyright: Bureau 2000

ISBN: 87-90771-47-8

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	3
Forord.....	5
1. Undersøgelsens og hovedresultater.....	7
1.1. Undersøgelsens formål og design	7
1.2. De forskellige klubformer	7
1.4. Klubbernes placering i det forebyggende og opsøgende arbejde	9
1.5. De enkelte klubformer	9
1.6. Holdninger hos klublederne	10
2. De forskellige klubformer	11
2.1. dagtilbudslovens klubber	12
2.2. SFO-klubber.....	13
2.3. Ungdomsskoleklubber	14
2.4. Klubber efter folkeoplysningsloven.....	15
2.5. Specialklubber efter serviceloven	16
2.6. Andet lovgrundlag.....	16
3. Kommunernes klubtilbud.....	17
3.1. Klubstrukturen	18
3.2. Ændringer de senere år	23
4. Klubbernes placering i kommunens samlede indsats for unge	26
5. Klubber efter dagtilbudsloven.....	34
6. Klubber efter ungdomsskoleloven	44
7. SFO-klubber.....	51
8. Klubber efter folkeoplysningsloven.....	56
9. Særlige klubtilbud	57
10. Prioriteringer og kommentarer	60
11. Metode	67
Bilag. Eksempler på klubpolitikker.	69

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Forord

Formålet med nærværende undersøgelse er at foretage en samlet kortlægning af klubområdet. Klubber drives efter parallelle love og regelsystemer, som hører under forskellige myndigheder, og derfor har der i en årrække manglet et samlet overblik.

Undersøgelsen er gennemført på to niveauer: Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt klubledere. Desuden er alle kommuner blevet kontaktet med henblik på oplysninger om kommunens klubstruktur, og hvordan klubberne indgår i bl.a. det forebyggende arbejde. Det er lykkedes at få svar fra alle kommuner.

Begge delundersøgelser er gennemført af Bureau 2000, idet der nærmere indhold af spørgeskema m.v. er aftalt med BUPL. Bureau 2000 har forestået den videre bearbejdning.

Vi vil gerne takke de mange medarbejdere i de kommunale forvaltninger og klubledere, som har givet sig tid til at svare på spørgsmålene.

Undersøgelsen er i øvrigt gennemført af seniorkonsulent Niels Glavind og Seniorkonsulent Susanne Pade, Bureau 2000. Stud. polit. Kristoffer Glavind har medvirket til rundspørgen til kommunerne.

Bureau 2000. November 2008

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

1. Undersøgelsens og hovedresultater

1.1. Undersøgelsens formål og design

Baggrunden for undersøgelsen er et ønske fra BUPL-forbundet om at få en kortlægning af klubområdet. Selv om der i disse år er stor fokus på nogle af de opgaver, klubberne kan varetage – bl.a. forebyggelse af kriminalitet og misbrug – har der hidtil manglet en nyere samlet beskrivelse af området. Det skyldes, at klubberne drives efter parallelle love og regelsystemer, som hører under forskellige myndigheder.

Klubber kan drives efter forskellige lovregi, og der er ingen samlet offentlig statistik for området. Samtidig har kommunesammenlægninger flere steder sat gang i omlægninger på klubområdet såvel som på andre områder. Endelig er der i den offentlige debat en stigende interesse for generel forebyggelse ikke mindst i forhold til de unge. Men der savnes et samlet overblik over, hvordan klubberne medvirker hertil.

På den baggrund ønskede BUPL, at kortlægningen bl.a. skulle give oplysninger om:

- hvilke og hvor mange klubber af forskellig type, der er i kommunerne, fordelt på lovgrundlag
- hvilke medarbejdergrupper m.h.t. uddannelse m.v., der er – og disses antal
- forekomst af områdeledelse m.v.
- klubbernes placering i kommunens børnepolitik og i det forebyggende arbejde
- rammer for klubbernes virke m.h.t. børnetal, åbningstider m.v.

Dataindsamlingen er sket på to niveauer:

Bureau 2000 har kontaktet samtlige kommuner og talt med forvaltningspersonale, der arbejder med klubområdet. Svarene er efterfølgende sendt til check i de enkelte kommuner. Alle kommuner har deltaget i denne rundspørge, som blev gennemført i løbet af sommeren 2008.

Der er desuden gennemført en spørgeskemaundersøgelse på klubniveau, således at klubbernes ledere er blevet opfordret til at deltage i en internetbaseret undersøgelse.

1.2. De forskellige klubformer

Undersøgelsen er dels bygget op med tværgående afsnit om den kommunale struktur, det forebyggende arbejde og om holdninger blandt lederne, dels med særskilte afsnit om de vigtigste klubformer:

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

- 1) Klubber, der drives efter dagtilbudslovens § 65-66. dagtilbudsloven åbner desuden mulighed for at drive private klubber efter § 66, stk. 4, eller drive dem som puljeordninger. Der kan dog ikke oprettes nye puljeordninger.
- 2) Klubber, der drives efter ungdomsskolelovens § 3, stk. 3.
- 3) Klublignende tilbud i form af SFO-2 eller SFO-3, der drives efter folkeskolelovens § 3, stk. 4.
- 4) Klubber der drives efter lov om folkeoplysning § 2, stk. 2. nr. 2.
- 5) Særlige klubtilbud efter servicelovens § 36.

1.3. Kommunernes klubtilbud

I Kapitel 3 gennemgås viften af klubtilbud i de enkelte kommuner. Tabel 1 viser, hvilke tilbud de enkelte unge møder.

Tabel 1. Kommuner fordelt efter typer af tilbud til de 10-13 årige

Hvilke tilbud har kommunen?	Antal kommuner	Pct. af alle 10-13 årige, der bor i disse kommuner
Ingen kommunale tilbud	3	1,6
Kun ungdomsskoleklubber	16	17,1
Kun SFO-klubber	12	7
Ungdomsskoleklubber + SFO-klubber	5	3,5
Kun fritidsklubber efter dagtilbudsloven	33	36,1
Dagtilbudslov + ungdomsskoleklubber	15	20,2
Dagtilbudslov + SFO-klubber	6	5,4
Alle tre slags	8	9
Hele landet	98	100

Kilde: Kommunerundersøgelsen

Tabellen skal forstås således: Der er fx 33 kommuner, der kun har tilbud efter dagtilbudsloven. 36,1 pct. af alle 10-13 børn bor i disse kommuner

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

1.4. Klubbernes placering i det forebyggende og opsøgende arbejde

I rundspørgen til kommunerne er der spurgt om, hvordan klubberne indgår i en række konkrete forebyggende og opsøgende aktiviteter. Svarene fremgår af Tabel 2.

Tabel 2. Hvordan indgår klubberne i forebyggende og opsøgende arbejde?

	Ja	Nej	Delvis	Uoplyst	I alt
	Antal kommuner				
<i>Er klubberne fast repræsenteret i udvalg, der tilrettelægger SSP-samarbejde</i>	81	8	5	4	98
<i>Har klubberne fast repræsentation i anden koordinering omkring forebyggelse?</i>	37	27	1	33	98
<i>Har klubberne opsøgende medarbejdere på "gadeplan"?</i>	43	46	5	4	98
<i>Har klubberne opsøgende arbejde i forhold til etniske minoriteter?</i>	31	53	5	9	98
<i>Har klubberne åbne arrangementer, der er målrettet unge uden fast klubtilknytning?</i>	68	21	4	5	98

Kilde: Kommunerundspørgen

Det ses, at klubberne de fleste steder er med i SSP-samarbejdet og har åbne arrangementer for unge uden fast klubtilknytning. I omkring halvdelen af kommunerne har klubberne opsøgende arbejde på gadeplan.

Når man spørger på klubniveau viser undersøgelsen, at 22 pct. af klubberne har opsøgende arbejde som en *fast aktivitet*. 43 pct. foretager lejlighedsvis opsøgende arbejde, mens 35 pct. ikke har særlige opsøgende aktiviteter. 30 pct. af klubberne har personaleressourcer specielt til opsøgende arbejde.

I rapporten er der givet en række eksempler på opsøgende aktiviteter, og i et bilag gives eksempler på kommunale klubpolitikker.

1.5. De enkelte klubformer

I Afsnit 5 gennemgås rammer og bemanning i de enkelte klubformer nærmere. Det viser sig, at den gennemsnitlige bemanning ikke er voldsomt forskellig, hvis vi sammenligner klubber for 10-13 årige på tværs af lovregi. Derimod er der forskel på kontingentet, jf. Tabel 3.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Tabel 3. Nøgletal for de forskellige klubformer

	Unge pr. fuldtidsansat	Andel pædagoger (pædagogseminarier + klubseminarium) i pct. af den samlede bemanning	Gennemsnitligt klubkontingent, kr. mdl.
Klubber efter dagtilbudsloven	20,5	63	389
Juniorklubber efter ungdomsskoleloven	20,5	66	495
SFO-klubber	19,3	61	692

Kilde: Kommunerundersøgelsen. Bureau 2000s prisundersøgelse. Danmarks Statistik

1.6. Holdninger hos klublederne

I spørgeskemaundersøgelsen har klublederne fået mulighed for at angive nogle ting, de synes kommunen bør gøre bedre, ligesom de kan angive, hvad de synes BUPL bør opprioritere i forhold til klubberne.

Når det gælder *kommunerne* peger klublederne først og fremmest på en forbedret forebyggende/opsøgende indsats og på tiltag, der kan sikre, at man får flere unge med (lavere kontingent, bedre geografisk dækning, bedre åbningstiden). Hertil kommer, at mange ønsker en bedre personalenormering.

I forhold til BUPL går ønskerne især på højere løn, bedre normering og *synliggørelse* af det arbejde klubberne udfører.

2. De forskellige klubformer

Klubber drives efter forskelligt lovgrundlag.

De klubber, som kortlægges i denne rapport, er:

- 6) Klubber, der drives efter dagtilbudslovens § 65-66. dagtilbudsloven åbner desuden mulighed for at drive private klubber efter § 66, stk. 4, eller drive dem som puljeordninger. Der kan dog ikke oprettes nye puljeordninger.
- 7) Klubber, der drives efter ungdomsskolelovens § 3, stk. 3.
- 8) Klublignende tilbud i form af SFO-2 eller SFO-3, der drives efter folkeskolelovens § 3, stk. 4.
- 9) Klubber der drives efter lov om folkeoplysning § 2, stk. 2. nr. 2.
- 10) Særlige klubtilbud efter servicelovens § 36.
- 11) Andre klubtilbud.

Vejledningen om Dagtilbud fastslår, at kommunerne har en forsyningsforpligtelse. Det hedder (pkt. 27.1.):

”Forsyningsforpligtelsen betyder, at kommunalbestyrelsen har pligt til at sikre, at der er det nødvendige udbud af pladser i klubtilbud m.v. til kommunens børn og unge i aldersgruppen. Forsyningsforpligtelsen dækker alene forældre med børn og unge i kommunen. Det er den enkelte kommune, der vurderer, hvor mange klubtilbudspladser, der skal etableres i kommunen. Udbuddet af pladser i klubtilbud skal vurderes i forhold til den aktuelle og forventede efterspørgsel efter pladser samt øvrige fritidstilbud til aldersgruppen i kommunen.

Kommunalbestyrelsen har pligt til at tilpasse udbuddet af pladser til de lokale forhold ved løbende at foretage en kapacitetsvurdering og eventuel tilpasning af pladser, så udbuddet matcher behovet for pladser i kommunen.”

Der er dog ikke en pligt for kommunen til at drive klubber efter dagtilbudsloven, hvis behovet dækkes efter anden lovgivning. Det hedder:

”Det er ikke meningen, at alle klubber skal varetage alle former for funktioner og opgaver, men bestemmelserne forudsætter, at der i kommunen er et vist udbud af forskelligartede fritidstilbud, der samlet retter sig mod alle større børn og unge, inklusiv de svage og udsatte grupper.

27.3.1 Bred vifte af tilbud

Klubtilbudsstrukturen i kommunen kan indeholde tilbud med medlemskab til forskellige aldersgrupper som f.eks. fritidsklubber og juniorklubber til de større børn samt ungdomsklubber og eventuelt seniorklubber til de unge.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Udover klubber med medlemskab kan klubtilbudsstrukturen omfatte forskellige typer og kombinationer af fritidstilbud:

- *Aktivitetssteder som centre i lokalområderne med løsere registrering og lejlighedsvis deltagelse.*
- *Åbne uformelle væresteder, mødesteder, caféer og lignende med fri deltagelse.*
- *Opsøgende virksomhed i lokalområderne, hvor de unge opholder sig, f.eks. i form af udegående medarbejdere.*
- *Aktiviteter baseret på eller med tilknytning til rådgivnings- eller vejledningsfunktioner.*
- *Aktiviteter og tilbud i lokalområderne som satellitter til klubber samt væresteder med voksenstøtte.*
- *Ad hoc aktiviteter og projekter med midlertidige funktioner/opgaver.*

De anførte eksempler på socialpædagogisk virksomhed kan kombineres med den egentlige klubvirksomhed, f.eks. opsøgende arbejde eller rådgivning og vejledning med udgangspunkt i klubben og/eller værestedet.”

Med andre ord: Der er meget frie rammer for kommunerne til at tilrettelægge de opgaver, klubberne løser på forskellig måde og i forskelligt lovregi. Men kommunerne har pligt til at sikre, at det samlede udbud af klubber og klublignende tilbud modsvarer behovet.

I det følgende gennemgås lovgrundlaget for klubberne nærmere. Desuden diskuteres afgrænsningsproblemer mellem klubvirksomhed og andre fritidstilbud for unge.

2.1. dagtilbudslovens klubber

Det vigtigste lovgrundlag for klubvirksomhed har i mange år været dagtilbudsloven (eller de tilsvarende afsnit i serviceloven og Bistandsloven). Danmarks Statistik opgjorde oktober 2007, at der var 601 klubber med i alt 72.382 børn og unge, der blev drevet efter denne lov.¹

dagtilbudsloven siger bl.a.:

Formål for klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud til større børn og unge

§ 65. Klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud til større børn og unge skal i samarbejde med børnene og de unge skabe aktiviteter og samværsformer, der fremmer den enkeltes alsidige udvikling, selvstændighed og forståelse for demokrati. Klubtilbud m.v. skal som led heri bidrage til at udvikle børns og unges evne til at indgå i forpligtende relationer og fællesskaber.

Stk. 2. Klubtilbud m.v. indgår i kommunens generelle fritidstilbud til større børn og unge og skal efter kommunalbestyrelsens beslutning også kunne rette sit arbejde mod større børn og unge med behov for støtte. Aktiviteterne i tilbuddene skal afspejle målgruppens alder og bredde.

Stk. 3. Klubtilbud m.v. skal give større børn og unge kendskab til øvrige aktivitets-, kultur- og fritidstilbud, så børnene og de unge bliver i stand til selv at tilrettelægge deres fritidsliv, når de ikke er i klubtilbud m.v.

Stk. 4. Klubtilbud m.v. skal støtte de større børn og unge i deres fremtidige muligheder på uddannelsesområdet og på arbejdsmarkedet.

---

¹ Tallet synes dog at omfatte nogle klubber i bl.a. Århus og Silkeborg, som nu drives efter ungdomsskoleloven. Herom mere senere.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen fastsætter retningslinjer, der sikrer børns og unges indflydelse på indholdet i det enkelte tilbud. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at reglerne om forældrebestyrelser, jf. §§ 14-16, skal finde anvendelse på visse tilbud.

Kapitel 11

Etablering og drift af klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud til større børn og unge

§ 66. Klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud til større børn og unge kan etableres som institutioner eller i andre organisationsformer.

Stk. 2. Klubtilbud m.v. kan drives af en eller flere kommuner som kommunalt klubtilbud.

Stk. 3. Klubtilbud m.v. kan efter aftale med kommunalbestyrelsen drives af private leverandører som selvejende klubtilbud.

Stk. 4. Klubtilbud m.v. kan efter aftale med kommunalbestyrelsen drives af private leverandører som privat klubtilbud.

dagtilbudslovens § 71 fastsætter, at forældrebetalingen højst må udgøre 20 pct. af de budgetterede driftsudgifter. Hertil kommer dog evt. udgifter til forplejning og op til halvdelen af materialeudgifterne. Kommunen skal give friplads efter samme regler, som gælder for andre dagtilbud, men den er ikke forpligtet til at give søskenderabat.

Der er ingen fast aldersgrænse på klubområdet, men i dagtilbudsvejledningen understreges, at klubtilbud retter sig mod større børn uden behov for pasning med kontrolleret fremmøde, og at der derfor er grænser for, hvor langt ned i alder, man kan gå.

Der er heller ingen øvre aldersgrænse, men den kommunale *forsyningsforpligtelse* retter sig kun mod unge op til 18 år.

Sædvanligvis skelner man mellem fritids- og ungdomsklubber. En fritidsklub har typisk åbent dagligt om eftermiddagen og retter sig typisk mod børn i alderen 10-13 år. En ungdomsklub har typisk åbent om aftenen og retter sig typisk mod aldersgruppen 14-17 år. De unge er som regel kun medlemmer ét af stederne, men ofte deler fritids- og ungdomsklubber lokaler, ledelse og personale.

BUPL har overenskomst for det pædagogiske personale i klubber, der drives efter dagtilbudsloven.

2.2. SFO-klubber

Et voksende antal klubber drives efter folkeskolelovens § 3, stk. 4, som siger: *”Folkeskolen kan tilbyde børn optagelse i en skolefritidsordning, hvis børnene er optaget i skolen eller har nået den alder, hvor de tidligst ville kunne optages i børnehaveklasse.”*

Den tilhørende vejledning om skolefritidsordninger fra Undervisningsministeriet er meget kort og uforpligtende. Der er således ikke fastsat regler om forældrebetaling, men det fremgår, at en SFO er underlagt skolens almindelige styrende organer. Det udelukker dog ikke, at SFOen kan have sin egen afdelingsleder og et forældreråd med en vis kompetence.

De regler, som er fastsat om forældrebetaling efter dagtilbudsloven betyder, at kommunen efter denne lov skal yde friplads og søskenderabat, også til SFOer, der drives efter folkeskoleloven. Men

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

der er ikke noget maksimum for, hvor stor en *andel* af driftsudgifterne forældrebetalingen må omfatte.

Der er heller ikke altid noget skarpt skel mellem fritidshjemlignende SFO'er, hvor børnene er i kontrolleret pasning, og klublignende SFO'er, hvor børnene er lidt ældre og kan komme og gå som de vil. I denne undersøgelse tages udgangspunkt i den kortlægning af taksterne, Bureau 2000 gennemførte for FOA nytår 2008. Her har et antal kommuner oplyst, at man har særlige takster for SFO-2, SFO-3, SFO-klub, eller hvad det kaldes. 186 SFOer ligger i en kommune med en særlig takst for de større børn og har enten mindst 10 børn over 10 år i pasning efteråret 2007 eller mindst 10 pct. børn over 10 år i pasning. Disse SFO'er er blevet bedt om at oplyse, om de har klubkarakter – og i givet fald medvirke i undersøgelsen.

BUPL har overenskomst for det pædagogiske personale i klubber, der drives efter folkeskoleloven.

2.3. Ungdomsskoleklubber

Alle kommuner skal drive en ungdomsskole, der er åben for alle unge mellem 14 og 18 år, der bor i kommunen. Selve undervisningen er gratis.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at ungdomsskolen også skal have tilbud til unge under 14 år eller over 18 år.

Ungdomsskolelovens § 3, stk. 3 siger:

”Kommunalbestyrelsen kan endvidere beslutte, at ungdomsskoletilbudet skal omfatte klub- og anden fritidsvirksomhed”.

Specielt for klubvirksomheden gælder, at der skal opkræves deltagerbetaling. Der er ingen nærmere regler om størrelsen af kommunens tilskud og deltagerbetaling.

På baggrund af den 14 års aldersgrænse, som man har for det meste af ungdomsskolen, kalder man gerne de klubber, der henvender sig til unge under denne alder for *juniorclubber*. Juniorclubberne ligner i mange henseender de fritidsklubber, der drives efter dagtilbudsloven, og er typisk åbne om eftermiddagen efter skoletid.

Foruden juniorclubber har man mange steder ungdomsklubber i ungdomsskoleregi, som helt svarer til de ungdomsklubber, der drives efter dagtilbudsloven, idet de typisk er åbne om aftenen og henvender sig til børn i aldersgruppen 14-17 år. Disse ungdomsklubber kan dog være vanskelige at afgrænse fra ungdomsskolens øvrige virksomhed. Nogle steder betales slet intet kontingent, men alle der er tilmeldt ungdomsskolen, kan besøge ungdomsklubben. Nogle steder har ungdomsklubben cafetilbud m.v. nogle aftener om ugen, og det er svært at trække en grænse mellem sådanne tilbud og egentlige klubber.

2.4. Klubber efter folkeoplysningsloven

Lov om folkeoplysning giver hjemmel til at drive klubber for unge. folkeoplysningslovens § 2 siger:

” Kommunalbestyrelsen skal sikre rammerne for, at børn, unge og voksne kan etablere og tage del i den frie folkeoplysende virksomhed, jf. stk. 2-4.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen yder tilskud til

- 1) undervisning, studiekredse, foredragsvirksomhed og debatskabende aktiviteter for voksne og for børn og voksne sammen, jf. kapitel 4 om folkeoplysende voksenundervisning,*
- 2) aktiviteter for børn og unge, herunder fritids- og ungdomsklubber, og eventuelt til aktiviteter for voksne, jf. kapitel 5 om det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde.”*

Det er kommunens folkeoplysningsudvalg, der tager stilling til fordeling af tilskud til folkeoplysning, herunder klubvirksomhed.

Hvis en klub skal drives efter denne lov, skal der stå en forening bag. Det kan med andre ord ikke være kommunen selv, der driver klubben. folkeoplysningsloven stiller følgende krav til foreningen:

”Stk. 3. En folkeoplysende forening efter stk. 1, nr. 2, skal

- 1) have formuleret et formål med foreningsdannelsen, som fremgår af vedtægten,*
- 2) tilbyde folkeoplysende virksomhed efter denne lov,*
- 3) have en bestyrelse,*
- 4) være demokratisk opbygget,*
- 5) bygge på aktivt medlemskab og have mindst 5 betalende medlemmer,*
- 6) som udgangspunkt være åben for alle, som tilslutter sig foreningens formål,*
- 7) være hjemmehørende i tilskudskommunen og*
- 8) have en virksomhed, der er almennyttig og kontinuerlig.”*

Disse grundlæggende regler er de samme, hvad enten det drejer sig om idrætsklubber, spejderbevægelsen – eller klubtilbud. Om det kommunale tilskud/kontingent, siger bekendtgørelsen om folkeoplysning (§ 7).

”Kommunalbestyrelsen yder tilskud til idræt samt idébestemte og samfundsengagerende aktiviteter for børn og unge under 25 år.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan sætte tilskuddet i forhold til den samlede kontingentbetaling, herunder bidrag som foreningens medlemmer skaber ved deres arbejdsindsats, og anden deltagerbetaling.

Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen yder tilskud til foreningernes egen disposition, ydes dette efter objektive kriterier og udbetales ratevis forud, eventuelt som a conto beløb.

Stk. 4. Ydes tilskud til specifikke formål, skal tilskuddet anvendes til disse formål. Tilskuddet kan udbetales efter regning, når aktiviteten har været afholdt.”

Som det ses, er der få faste regler. Der lægges imidlertid op til, at en forening, der fx driver en klub, år for år søger folkeoplysningsudvalget om tilskud, efter at kommunalbestyrelsen har fastlagt nogle generelle retningslinier.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Det fremgår af samtaler med de kommunale forvaltninger, at klubber efter folkeoplysningsloven navnlig findes i landdistrikterne. Hyppigt er der tale om lokalforeninger, der driver småklubber i en sæson, fx et par aftener om ugen fra september til maj for mindre grupper af børn, fx 20-30 medlemmer. Klubbernes antal og omfang varierer fra år til år afhængigt af den lokale interesse og engagement, og man har ikke altid i kommunen noget nærmere kendskab til deres udbredelse og aktiviteter.

Men dette mønster er ikke fast. Der findes også et mindre antal klubber, der drives efter folkeoplysningsloven, og som snarere kan sammenlignes med dagtilbudslovens fritidsklubber.

Folkeoplysningsklubberne er ikke umiddelbart omfattet af BUPLs overenskomst.

2.5. Specialklubber efter serviceloven

Mens de almindelige dagtilbud har fået deres egen Dagtilbudslov, er de specielle dagtilbud fortsat placeret i serviceloven. det gælder også de særlige klubtilbud. servicelovens § 36 siger:

” Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i særlige klubtilbud til større børn og unge, der på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte, behandling m.v., der ikke kan dækkes gennem deltagelse i et af de tilbud, der er nævnt i §§ 65 og 66 i dagtilbudsloven.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om beregning af tilskud og egenbetaling for ophold i de særlige klubtilbud.”

I en særlig bekendtgørelse er der fastsat nærmere regler om betaling. Det fremgår, at klubtilbudet er gratis, hvis barnet/den unge er optaget i klubben alene eller i hovedsagen af behandlingsmæssige grunde. Er dette ikke tilfældet, følges de regler, som gælder for klubber efter dagtilbudsloven.

BUPL har overenskomst for det pædagogiske personale i specialklubber, der drives efter serviceloven.

2.6. Andet lovgrundlag

Ligesom folkeskoler kan private friskoler drive skolefritidsordninger, og disse omfatter i nogle tilfælde nogle klublignende tilbud. Ud fra tilsvarende kriterier som for folkeskolens SFOer har Bureau 2000 fundet 33 private skoler, hvor der synes at være så mange børn over 10 år, at man kan formode, at der er tale om klublignende aktiviteter. Disse har modtaget opfordring om at deltage i undersøgelsen. I praksis synes denne klubform dog ikke at forekomme i mere end nogle ganske få tilfælde.

Endelig kan nævnes, at der i København og Århus findes pædagogisk bemandede legepladser, som kan minde om byggelegepladser eller lignende, men som ikke drives efter dagtilbudsloven eller et andet specifikt lovgrundlag. FOA har overenskomst for denne gruppe. Ifølge Det fælleskommunale Løndatakontor omfattede gruppen 134 fuldtidsansatte ved udgangen af 2007.

3. Kommunernes klubtilbud

Bureau 2000 har gennemført en rundspørge til kommunerne omkring art og omfang af de kommunale klubtilbud og om klubtilbuddenes placering i det forebyggende arbejde m.v. Alle kommuner har deltaget i denne rundspørge. For at lette besvarelsen har Bureau 2000 som hovedregel undladt at stille spørgsmål, som kan udledes af andre datakilder. De resultater, som fremgår i det følgende, fremgår derfor dels af kommunernes svar på rundspørgen, dels af følgende andre datakilder:

- Danmarks Statistikbank og specialkørsler fra DS vedr. klubber efter dagtilbudsloven og skolefritidsordninger
- Specialkørsler fra Udviklingscentret for Ungdomsskolen i Odense, der laver statistik på ungdomsskoleområdet
- Data fra Tilbudsportalen, hvortil specialklubber, der drives efter serviceloven skal indberette en række forhold
- Bureau 2000 prisundersøgelse fra nytår 2008.

Ser vi på aldersgrupper, kan klubberne opdeles i to hovedgrupper:

- Klubber, der henvender sig til unge, som ikke længere går i fritidshjem eller fritidshjemslignende SFO, men ikke er gamle nok til de aftenklubber, som de større aldersgrupper bruger. Når disse klubber drives efter dagtilbudsloven, kaldes de fritidsklubber, og deres aktiviteter ligger sædvanligvis hovedsagelig om eftermiddagen efter skoletid.
- Klubber for de unge (typisk 14-17 år). De er som hovedregel åbne om aftenen.

Alle kommuner skal have en ungdomsskole, og her er der som regel en eller flere former for aktivitetstilbud til de 14-17 årige, som ikke blot drejer sig om undervisning, men også byder på socialt samvær, hygge m.v. Disse klublignende aktiviteter er ifølge Danmarks Statistik i 45 kommuner suppleret med ungdomsklubber efter dagtilbudsloven. Disse kommuner omfatter 56 pct. af de unge. DS's tal omfatter dog ikke kommuner, hvor ungdomsklubben er kontingentfri. Dette er tilfældet i nogle få kommuner. Skønsmæssigt er der derfor ungdomsklubber efter dagtilbudsloven i ca. 50 kommuner med ca. 60 pct. af børnene.

De kommunale tilbud er mest forskellige, når det gælder mellemgruppen, dvs. de 10-13 årige. Tabel 4 viser, hvilke tilbud, kommunerne tilbyder denne gruppe.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Tabel 4. Kommuner fordelt efter typer af tilbud til de 10-13 årige

Hvilke tilbud har kommunen?	Antal kommuner	Pct. af alle 10-13 årige i kommunen
Ingen kommunale tilbud	3	1,6
Kun ungdomsskoleklubber	16	17,1
Kun SFO-klubber	12	7
Ungdomsskoleklubber + SFO-klubber	5	3,5
Kun fritidsklubber efter dagtilbudsloven	33	36,1
Dagtilbudslov + ungdomsskoleklubber	15	20,2
Dagtilbudslov + SFO-klubber	6	5,4
Alle tre slags	8	9
Hele landet	98	100

Kilde: Kommunerundersøgelsen

Tabellen omfatter kun de klubtyper, kommunen sørger for enten ved selv at drive dem eller ved at have overenskomst med en selvejende institution. Den omfatter derfor ikke de klubber, som forældregrupper m.v. driver efter folkeoplysningsloven.

De tre kommuner, hvor der ikke er kommunale tilbud til de 10-13 årige, er Langeland, Hedensted og Morsø.²

3.1. Klubstrukturen

Strukturen i de enkelte kommuners klubtilbud fremgår af nedenstående oversigt:

Tabel 5. Klubstrukturen i de enkelte kommuner

Kommune	Klubstruktur
København	Alle klubber kører efter dagtilbudsloven. Der er 102 fritids- og ungdomsklubber
Frederiksberg	Alle klubber kører efter dagtilbudsloven. Der er 8 fritids- og ungdomsklubber
Ballerup	13 klubber efter dagtilbudsloven
Brøndby	Fritidsklubber i SFO-regi på skolerne, USK-klub for de 13-18 årige
Dragør	Alle klubber kører efter dagtilbudsloven. Der er dagtilbudsklubber
Gentofte	Alle klubber er fra 1.1.06 som forsøg lagt ind under folkeskoleloven. Forsøget er under evaluering. Ungdomsklubber kører dog under dagtilbudsloven.
Gladsaxe	Kun dagtilbudsklubber - ungdomsskole er aftilbud i tilslutning til undervisning. Der er 15 klubber efter dagtilbudsloven
Glostrup	Alle klubber kører som SFO-2 og SFO3, men de fleste med selvstændige forældrebestyrelser, desuden en ungdomsskoleklub for medlemmer af ungdomskolen
Herlev	Alle klubber kører efter dagtilbudsloven. Der er 6 fritids- og ungdomsklubber
Albertslund	Alle klubber kører efter dagtilbudsloven. Der er 10 fritids- og ungdomsklubber
Hvidovre	Alle klubber kører efter dagtilbudsloven. Der er 15 fritids- og ungdomsklubber
Høje-Taastrup	Alle klubber kører efter dagtilbudsloven. Der er 12 fritids- og ungdomsklubber

² Langeland planlægger dog et aktivitetstilbud på skolerne en eftermiddag om ugen. I Hedensted kan børnene forblive i SFO til og med 4. klasse. I Morsø og Langeland forlades SFO efter 3. klasse.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Kommune	Klubstruktur
Lyngby-Taarbæk	Fra 1.1.08 er alt samlet under ungdomsskolen, som har 10 klubber med 1570 medlemmer i 4.-6. klasse og 750 fra 7. klasse og op.
Ishøj	Der er tre klubber i tilknytning til al-klubber efter dagtilbudsloven. Søparken og Vibeskolens SFO har klubtilbud som SFOoverbygning. Ungdomsskolen har ungdomsklub for de 14-18 årige
Tårnby	Alle klubber kører efter dagtilbudsloven. Der er 10 fritids- og ungdomsklubber
Vallensbæk	Der er SFO-2 til og med 6. klasse. Herefter klubber i ungdomsskoleregi fra 13 år.
Furesø	Alle klubber kører efter dagtilbudsloven. Der er 8 fritids- og ungdomsklubber
Allerød	Hidtil kun klubber efter dagtilbudsloven (7 klubber). Fra starten af skoleåret 08/09 etableres en SFO-klub
Fredensborg	Alle klubber, også ungdomsklubber, er efter kommunesammenlægningen samlet under dagtilbudsloven. I alt 9 klubber
Helsingør	9 dagtilbudslovsclubber (fritidsclubber), 1 nystartet ungdomsklub efter dagtilbudsloven, ellers er ungdomsklubber under ungdomsskolen
Hillerød	Kun klubber efter dagtilbudsloven (2+ klubber). Dog en enkelt Ungdomsskoleklub for 13-18 årige
Hørsholm	Kun klubber efter dagtilbudsloven (to fritids-og ungdomsklubber)
Rudersdal	En ny klubstruktur træder i kraft til august. Alle klubber for 4.-5. klasse samles på skoler i form af SFO-klubber. Fra 6. klasse tager Ungdomsskolen over. Den har forskellige klubber for unge. Der er ingen dagtilbudslovsclubber.
Egedal	Dagtilbudsclubber til og med 13 år (9 klubber), fra 13 år gratis klubber i ungdomsskoleregi
Frederikssund	11 klubber efter dagtilbudsloven. Desuden har ungdomsskolen gratis klubtilbud om aftenen for børn fra 7. klasse og op
Greve	Kun klubber efter dagtilbudsloven i dag (6 klubber). Efter sommeren ventes forsøg med klub i SFO-regi
Køge	Til sommer overflyttes de sidste ungdomsskoleclubber til SFO-3. Herefter kun SFO1-2-3. SFO-3 for børn fra 7. klasse er gratis
Halsnæs	Alle klubber kører efter dagtilbudsloven. Der er 7 fritids- og ungdomsklubber
Roskilde	Der er 21 fritidsclubber for børn i alderen 4.-7. klasse efter dagtilbudsloven og 21 aftenclubber også efter dagtilbudsloven. Der findes to former for aftenklub-tilbud. Juniorklub er for elever i 6. og 7. klasse. Ungdomsklub er for elever i 8. klasse og opefter.
Solrød	Der er 3 juniorclubber under ungdomsskolen og en aftenklub for de 14-18 årige.
Gribskov	Der er en klub efter dagtilbudsloven med 2 afdelinger og 1 klub efter ungdomsskoleloven med 2 afdelinger, herudover er der et ungdomshus for alle unge mellem 15-25 år, som ikke ønsker faste rammer. Tilbud er styret af brugerne.
Odsherred	Der er to klubber efter dagtilbudsloven. Såvel dagtilbudsclubber som ungdomsskoleclubber ligger under ungdomsskolen og administreres herfra. Herudover er der ved skolerne 2 SFO2 klubber og 1 dagtilbudsklub som dækker 2 skoler. Kommunen ser i øjeblikket på hele strukturen på området, og alle klubber skal eventuelt overgå til SFO2 klubber. Stillingstagen forventes i august 2008.
Holbæk	Der er SFO2 på skolerne(kaldes nogle gange åbne klubber), 3 klubber efter dagtilbudsloven, 2 klubber efter folkeoplysningsloven, herudover er der ungdomsklub tilbud i 17 lokalområder (ungdomsskolelovgivningen) heraf er 3-4 steder tilbud til 4.-6. klasse.
Faxe	Der er 8 junior- og ungdomsklubber efter dagtilbudsloven, SFO2 på 2 skoler, 1 fritidsklub (4-5 klasse) og 1 ungdomsklub indtil 18 år efter ungdomsskoleloven,
Kalundborg	Der er SFO2 nogle skoler, evt. planer om flere, 1 fritids og juniorklub efter dagtilbudsloven, 6 ungdomsskoleclubber og 1 klub efter folkeoplysningsloven.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Kommune	Klubstruktur
Ringsted	Der er 4 folkeoplysningsklubber (Allindelille Ungdomsklub, ØBST, JKV og Svanen (specialklub), 5 skoler har SFO 2 og der er 2 ungdomsskoleklubber.
Slagelse	Der er 7 klubber (junior og ungdomsklubber) efter dagtilbudsloven, 3 ungdomsskoleklubber og 3 SFO2, endelig 2 private klubber efter lov om folkeoplysning.
Stevns	Der er 5 klubber (både aftentilbud og dagtilbud) alle under folkeoplysningsloven, herudover er der en ungdomsskoleklub med 2 afdelinger.
Sorø	Der er 3 ungdomsklubber og 4 juniorklubber under ungdomsskoleloven
Lejre	Der er SFO for alle fra 4.-8. klasse, herudover er der 5 ungdomsskoleklubber efter ungdomsskolelovgivningen som har åbent om aftenen.
Lolland	Der er 7 ungdomsskoleklubber og 4 juniorklubber under ungdomsskoleloven. Herudover er der 3 SFO2 (kaldes også juniorklubber) efter folkeskoleloven. Der er ikke klubber efter dagtilbudsloven.
Næstved	Der er 8 SFO 2 og 8 juniorklubber efter dagtilbudsloven, og 2 klubber som er etableret som puljeordninger også under dagtilbudsloven, herudover er der 6 ungdomsskoleklubber (inc skateklubben) under ungdomsskoleloven.
Guldborgsund	Der er SFO2 klubber på alle skoler fra 1.8.2008, på nær i Saxkøbing hvor SFO2-en er tilknyttet en institution i byen.(SFO2 er fra 4.-6.klasse). Herudover er der 11 ungdomsklubber efter ungdomsskoleloven.
Vordingborg	Der er SFO2 på alle skoler, herudover 8 ungdomsklubber(navnet ændres til cafeer i august 2008) efter ungdomsskolelovgivningen (13-18 år), endelig er der en privat klubordning på Møn.
Bornholm	Der er 5 SFO klubber (3,-6. klasse) og 8 ungdomsskoleklubber efter ungdomsskoleloven (13-18 år)
Middelfart	Der er 3 klubber efter folkeoplysningsloven. Tilbuddene omfatter eftermiddag og aften, og en af klubberne har ungdomsklub, herudover er der 7 ungdomsklubber efter ungdomsskolelovgivningen og 1 klub. Der er i kommunen også et ungdomshus, hvor alle unge kan komme uden at være indmeldt, stedet er delvist styret af de unge.
Assens	Der er 10 SFO2 efter folkeskoleloven og 3 juniorklubber og 6 ungdomsklubber efter ungdomsskoleloven.
Faaborg-Midtfyn	Der er 3 klubber efter lov om folkeoplysning og 6 ungdomsklubber og 2 juniorklubber efter lov om ungdomsskoler.
Kerteminde	Der er klubtilbud under Ungdomsskolen. Der er desuden tre folkeoplysningsklubber: Fjordvangsklubben "Underground", Hindsholm Ungdomsklub, Revnings sognegårds ungdomsklub.
Nyborg	De fire fritidsklubber ligger under Ungdomsskolen. Der er desuden gratis ungdomsskoleklubber for de 14-18 årige. Der er en enkelt meget lille folkeoplysningsklub i et yderområde
Odense	Der er 6 klubber efter dagtilbudsloven, en række ungdomsskoleklubber og 23 folkeoplysningsklubber. Ungdomsskoleklubberne har i alt 4350 medlemmer, hvoraf 48 pct. er 10-13 år og resten 14 år og op
Svendborg	Der er en klub under dagtilbudsloven, et fritidshjem, der tager børn i klubalderen, en specialklub, en juniorklub under ungdomsskoleloven og tre væresteder, drevet af forældre med tilskud fra kommunen under folkeoplysningsloven. Desuden ungdomsskoleklubber for børn over 14 år
Nordfyn	Ungdomsskoleklubber er nedlagt og erstattet med SFO-2, 3 Dagtilbudsklubber i midten af byerne, 10 SFO-2er på de små skoler i landdistrikterne
Langeland	Kommunen vil iværksætte aktiviteter 1 dag om ugen for de 10-13 årige på tre skoler. Ellers kun klub for unge i ungdomsskoleregi
Ærø	Der er 2 ungdomsskoleklubber (inkl juniorklubber) som begge er gratis. Juniorklubben er én dag om ugen og den for de større er 3 dage om ugen.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Kommune	Klubstruktur
Haderslev	Der er én juniorklub 10 gange før, 10 gange efter jul (1 gang om ugen), ellers dispensation fra alderskrav i SFO
Billund	Der er 6 ungdomsskoleklubber. En af dem har juniorklub en aften om ugen. Der er en folkeoplysningsklub under KFUM.
Sønderborg	Der er 1 klub efter dagtilbudsloven, et antal ungdomsskoleklubber, og 7 SFO'er. Men der kommer store ændringer snart, som en del af harmoniseringsprocessen i forbindelse med kommunesammenlægningen.
Tønder	Der er 13 ungdomsskoleklubber hvoraf 2 er juniorklubber (med 50 hhv. 100 medlemmer). Så er der 2 folkeoplysningslovs-klubber og 3 tyske klubber, hvoraf en er puljeordning.
Esbjerg	Der er i øjeblikket 24 klubber efter dagtilbudsloven, hvoraf 18 er kombineret fritidsklub og ungdomsklub og 6 er rene ungdomsklubber. Derudover er der 9 folkeoplysningsklubber og 5 midlertidige SFO-2'ere der skal omlægges til dagtilbudsloven. Man er i det hele taget i gang med en stor harmonisering.
Fanø	1 klub efter dagtilbudsloven.
Varde	Der er efter sommerferien én klub efter dagtilbudsloven og 2 SFO-2'ere. Derudover er der 12 ungdomsskoleklubber og fra 1. jan 09, bliver der 18. Juniorklubberne i Ungdomsskolen er fra 4.-7. klasse to gange om ugen
Vejen	Der kommer fra 1. august 5 juniorklubber under Ungdomsskolen, udover de 7 der er. Derudover kan forældrene oprette klubber efter folkeoplysningsloven med støtte fra kommunen de steder, de mener der er behov.
Aabenraa	For de 10-13 årige er der 7 klubber under dagtilbudsloven. Fra 7. klasse er der tillige ungdomsskoleklubber
Fredericia	Kun klubber efter dagtilbudsloven (10 klubber). Ungdomsklubberne er gratis og medlemstallet er derfor ikke registreret af DS
Horsens	Fire klubber efter dagtilbudsloven. To SFO-klubber. Tre klubber efter folkeoplysningsloven. Desuden ungdomsklubber for de 13-18 årige under Ungdomsskolen
Kolding	Fra 1.7.08 er der kun klubber under Ungdomsskolen. 3 juniorklubber for 10-10 årige. Ungdomsklubber for de ældre
Vejle	Der er 7 ungdomsskoleklubber, hvoraf én er inkluderet juniorklub (som er to dage om ugen og også gratis). Ungdomsskoleklubber er gratis.
Herning	Der er 18 fritids- og ungdomsklubber efter dagtilbudsloven, 4 klubber efter folkeoplysningsloven med i alt 170 medlemmer for aldersgruppen 11-15 år, samt tilbud om ungdomsklub i Ungdomsskolens regi. SFOen i Kibæk har en ungdomsklub med to ugentlige aftenåbninger
Holstebro	Der er 8 klubber efter dagtilbudsloven med 300-400 medlemmer, desuden ungdomsskoleklubber, folkeoplysningsklubber og SFO-klubber.
Lemvig	Der er tre fritids- og ungdomsklubber efter dagtilbudsloven. Desuden et par mindre klubber under folkeoplysningsloven.
Struer	Ungdomsskolen har et gratis "værested" for unge i alderen 5-7. klasse samt to gratis væresteder for unge i alderen 13-18 år. Og der er 4 klubber efter folkeoplysningsloven.
Syddjurs	Alle klubber er samlet under Ungdomsskolen. Juniorklubberne har 750 medlemmer i alt
Norrdjurs	Der er 1 klub under dagtilbudsloven og 1 klub under folkeoplysningsloven. Derudover er der 5 ungdomsskoleklubber og en juniorklub (50 medlemmer)
Favrskov	Der er kun klubber under Ungdomsskolen (6 klubber)
Odder	Der er en klub under dagtilbudsloven og en ungdomsskoleklub
Randers	Der er 14 fritids- og ungdomsklubber efter dagtilbudsloven, Desuden ungdomsskoleklubber og en klub efter folkeoplysningsloven.
Silkeborg	Fra første august bliver alt lagt ind under Ungdomsskolen, hvor der i første omgang bliver 20 klubber.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Kommune	Klubstruktur
Samsø	Kommunens SFO (kun én kommunal skole) har en SFO-2 juniorklub under folkeskoleloven, med ca.70 medlemmer og en ungdomsklub med ca. 40 medlemmer
Skanderborg	Der er 6 klubber efter dagtilbudsloven, 2 ungdomsskoleklubber (for unge i alderen 14 år og op), samt 12 SFO-klubber.
Århus	Bortset fra Folkeoplysnings-klubberne er alle klubber nu samlet under Ungdomsskolen. Der er ca. 40 ungdomsskoleklubber, incl. byggelejepladser, hvor børnene kommer fra 5. klasse
Ikast-Brande	Der er SFO-2'er i juniorklubalderen
Ringkøbing-Skjern	Der er 2 klubber efter dagtilbudsloven, hvoraf den ene nedlægges og den anden består af 3 klubber i én. Der udover er der 5 SFO-2'ere hvoraf 1-2 er juniorklubber. Der er 4 ungdomsskoleklubber og en juniorklub under Ungdomsskolen. Endelig er der klubber under folkeskoleloven
Hedensted	Der er 7 ungdomsskoleklubber
Morsø	Kommunen driver ikke klubtilbud. Der er kun børne- og ungdomsklubber drevet af frivillige. Disse er meget forskellige
Skive	Der er en klub efter dagtilbudsloven. Desuden et antal ungdomsskoleklubber
Thisted	Der er 7 ungdomsskoleklubber og 3 ungdomsskole-juniorklubber. Derudover er der 9 klubber efter folkeoplysningsloven med 414 medlemmer i alt. 1.9.08 oprettes 7 "smal talk klubber" i tilslutning til ungdomsklubberne som aftentilbud til 5.-6. klasse
Viborg	Der var i forsommeren 2008 et stort antal klubber under de forskellige lovtilbud, herunder 18 klubber under dagtilbudsloven, som er det vigtigste tilbud. Billedet forventedes ændret noget efter 1. august, men der vil stadig være klubber i alle regi.
Brønderslev	Der er to ungdomsskoleklubber. Desuden et klubtilbud under folkeoplysningsloven.
Frederikshavn	Der er kun klubber efter dagtilbudsloven (13 klubber)
Vesthimmerland	Der er kun klubber efter ungdomsskoleloven (8 klubber)
Læsø	Der er en Ungdomsskole på øen og en SFO-2
Rebild	Der er et antal klubber (også juniorklubber) under ungdomsskoleloven. Desuden en SFO-klub i Støvring. Og en lille klub under folkeoplysningsloven i Nørager
Mariagerfjord	Der er juniorklubber for de 10-13 årige, desuden et antal ungdomsskoleklubber for de 14-18 årige
Jammerbugt	Efter kommunesammenlægningen, er pengene til klubber lagt i én stor pulje. Ud over at ungdomsskolen får nogle penge til at drive 4 ungdomsskoler (én i hver af de gamle kommuner) drives 10 klubber. Heraf er 4 juniorklubber. Der er derfor 8 juniorklubber i alt. Hertil kommer 4 private klubber, som hører under folkeoplysningsloven.
Aalborg	Der er 11 fritids-og ungdomsklubber efter dagtilbudsloven, under ungdomsskolen er der 32 klubber, incl. 8 junior- og miniklubber (de øvrige er for 13-19 årige), samt 5 ungdomshuse. Der er 23 såkaldte DUS-2 ordninger (SFO-klubber) med 1200 pladser til børn i 4.-6. klasse til 444 kr. mdl. i 11 mdr. Der er desuden et mindre antal klubber under folkeoplysningsloven i yderområder.
Hjørring	Der er 5 fritids-og ungdomsklubber, som drives efter dagtilbudsloven. Desuden et antal ungdomsskoleklubber.

3.2. Ændringer de senere år

Kommunesammenlægningerne har gjort det naturligt for kommunerne at søge at harmonisere klubområdet, hvis man fx har drevet klubberne efter forskelligt lovgrundlag i de "gamle". Nogle steder har man dog valgt at fortsætte med klubber, der har forskelligt lovgrundlag.

Samling af klubberne under Ungdomsskolen

Harmoniseringen kan gå forskellige veje. Det mest almindelige er, at man søger at samle klubberne under ungdomsskoleloven. Det er bl.a. den løsning, man har set i

Lyngby-Taarbæk
Køge
Sorø
Faaborg-Midtfyn
Tønder
Varde
Vejen
Syddjurs
Favrskov
Silkeborg
Århus
Skive
Rebild
Mariagerfjord
Haderslev

I bl.a. Lyngby-Taarbæk, Silkeborg og Århus er et større antal klubber, der tidligere lå under dagtilbudsloven, blevet overført til ungdomsskoleregion. I Varde, Skive og Haderslev er det klubber under folkeoplysningsloven, der er flyttet over.

Nogle af de pågældende kommuner fremhæver, at de finder det naturligt at samle fritidstilbud for unge i ét regi, bl.a. med henblik på en koordinering af det forebyggende arbejde. Det skal dog også nævnes, at man i nogle kommuner er opmærksom på, at ungdomsskoleloven åbner mulighed for at tage højere kontingent i juniorklubberne, end det er muligt i tilsvarende fritidsklubber efter dagtilbudsloven.

Samling under dagtilbudsloven

I følgende kommuner betyder kommunesammenlægningen, at aktiviteten samles under dagtilbudsloven. Det gælder bl.a.:

Fredensborg
Hillerød
Halsnæs
Slagelse
Esbjerg

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Flere steder er man i gang med at samle klubaktiviteterne under skolefritidsordningerne. Det gælder, bl.a.:

Samling under skolefritidsordningerne

Gentofte
Lejre
Guldborgsund
Nordfyn
Horsens
Ikast-Brande

Endelig har den nye Stevns kommune besluttet, at klubberne i den nye kommune (tidligere Vallø og Stevns) skal køre som folkeoplysningsklubber.

Der er således ikke noget éntydigt billede af de ændringer, der er undervejs. Forsigtigt kan man dog sige, at ungdomsskoleklubber og SFO-klubber formentlig er ved at vinde noget frem på bekostning af klubber efter dagtilbudsloven. Desuden søger man flere steder (dog undtagen Stevns) at få klubaktiviteter efter folkeoplysningsloven ind i et regi, hvor kommunen har en mere direkte styring af området.

Områdeledelse

I lighed med daginstitutionerne har mange klubber besluttet at indføre områdeledelse. 16 kommuner har allerede indført områdeledelse, nemlig

Ballerup
Albertslund
Lyngby-Taarbæk
Hørsholm
Frederikssund
Halsnæs
Solrød
Holbæk
Guldborgsund
Nyborg
Svendborg
Kolding
Århus
Viborg
Rebild
Hjørring

Yderligere 9 kommuner har planer om områdeledelse, og to kommuner har efter kommunesammenlægningen områdeledelse i dele af den nye kommune.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

10 kommuner har ikke områdeledelse, men central styring af klubberne fra Ungdomsskolens ledelse.

4. Klubbernes placering i kommunens samlede indsats for unge

Den vejledning om dagtilbud som blev udsendt maj 2008 indeholder fyldige afsnit om klubberne og deres rolle i kommunens samlede indsats for unge. Det understreges, at klubberne kan indgå som en ressource i kommunens samlede og forebyggende indsats på børn- og ungeområdet, men at det er kommunalbestyrelsen, der beslutter, om klubberne fx skal anvendes aktivt i forhold til særligt udsatte grupper af unge.

Undersøgelsen har søgt at kortlægge kommunernes valg på dette område, dvs. hvordan klubberne indgår i det forebyggende og opsøgende arbejde.

I første omgang søgtes problemstillingen belyst ved, at en række kommunale børne- og ungdomspolitikker blev indhentet. servicelovens § 19, stk. 2 siger:

” Kommunalbestyrelsen skal udarbejde en sammenhængende børnepolitik, der har til formål at sikre sammenhængen mellem det generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge med behov for særlig støtte. Den sammenhængende børnepolitik skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres.”

En nærmere gennemgang viser imidlertid, at de sammenhængende børnepolitikker, som er vedtaget, ofte har fokus på de mest udsatte børn: Hvordan forebygges anbringelser? Hvordan skal systemerne samarbejde omkring truede børn og familier? Hvilke kvalitetskrav skal der stilles til sagsbehandling på børn- og ungeområdet?

Derimod giver disse politikker ikke altid tilstrækkelig information om det *generelle* forebyggende arbejde, som klubberne typisk er en vigtig del af. Ganske vist er der adskillige kommuner, som har fyldige og konkrete afsnit om klubbernes rolle i de vedtagne børne- og ungepolitikker, men der er også kommuner, hvor det er vanskeligt at vurdere, hvad der gemmer sig bag de vedtagne formuleringer, som ofte er meget generelle.

I stedet har vi valgt at spørge kommunerne, om de har en *specifik* klubpolitik, dvs. en af kommunalbestyrelsen vedtaget politik for klubbernes virke. Der er 19 kommuner, hvor man har en sådan særlig klubpolitik, en specifik målsætning for klubområdet m.v.

I bilaget gives eksempler på indholdet i sådanne politikker. Disse eksempler kan evt. tjene til inspiration andre steder.

Desuden er de personer, der har med klubområdet at gøre i de kommunale forvaltninger, blevet bedt om at forholde sig til nogle specifikke spørgsmål vedr. det forebyggende arbejde.

Stort set alle kommuner oplyser, at klubberne medvirker til oplysning omkring alkohol og misbrug. 3 kommuner svarer dog ”Nej” til dette spørgsmål

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Som det fremgår af Tabel 6, er klubberne også langt de fleste steder repræsenteret i de udvalg, der tilrettelægger SSP-samarbejde. Det bemærkes, at der er spurgt om, hvorvidt klubberne er repræsenteret, ikke om fx Ungdomsskolen er med.

Tabel 6. Er klubberne fast repræsenteret i udvalg omkring SSP-samarbejdet?

	<i>Er klubberne fast repræsenteret i udvalg, der tilrettelægger SSP-samarbejde?</i>				
	Ja	Nej	Delvis	Uoplyst	I alt
	Pct. af kommuner				
Kommuner uden dagtilbudsklubber	83	6	6	6	100
Kommuner med dagtilbudsklubber	82	10	5	3	100
Alle kommuner	83	8	5	4	100

Kilde: Kommunerundersøgelsen

Tabel 7 viser, at klubberne mange steder også er med i andet koordinerende arbejde omkring forebyggelse.

Tabel 7. Er klubberne med i anden koordinering omkring forebyggelse?

	<i>Har klubberne fast repræsentation i anden koordinering omkring forebyggelse?</i>				
	Ja	Nej	Delvis	Uoplyst	I alt
	Pct. af kommuner				
Kommuner uden dagtilbudsklubber	31	36	3	31	100
Kommuner med dagtilbudsklubber	42	23	0	35	100
Alle kommuner	38	28	1	34	100

Kilde: Kommunerundersøgelsen

Tabel 8 viser, at klubberne i ca. halvdelen af kommunerne har opsøgende medarbejdere på gadeplan – i hvert fald i nogle af klubberne.

Tabel 8. Har klubberne opsøgende medarbejdere på gadeplan?

	<i>Har klubberne opsøgende medarbejdere på "gadeplan"?</i>				
	Ja	Nej	Delvis	Uoplyst	I alt
	Pct. af kommuner				
Kommuner uden dagtilbudsklubber	42	47	3	8	100
Kommuner med dagtilbudsklubber	45	47	6	2	100
Alle kommuner	44	47	5	4	100

Kilde: Kommunerundersøgelsen

Igen skal man bemærke, at spørgsmålet går på, om det opsøgende arbejde er en del af klubbernes arbejdsopgaver – ikke om der evt. foretages opsøgende arbejde andetsteds i kommunen.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

I ca. 1/3 af kommunerne af kommunerne foretager klubberne opsøgende arbejde, der er målrettet de etniske minoriteter, jf. Tabel 9.

Tabel 9. Foretager klubberne opsøgende arbejde målrettet etniske minoriteter?

	<i>Har klubberne opsøgende arbejde i forhold til etniske minoriteter?</i>				
	Ja	Nej	Delvis	Uoplyst	I alt
	Pct. af kommuner				
Kommuner uden dagtilbudsklubber	14	67	6	14	100
Kommuner med dagtilbudsklubber	42	47	5	6	100
Alle kommuner	32	54	5	9	100

Kilde: Kommunerundersøgelsen

Endelig viser Tabel 10, at der i langt de fleste af kommunerne afholdes åbne arrangementer i klubberne målrettet unge, der ikke kommer der fast.

Tabel 10. Har klubberne åbne arrangementer for unge uden fast klubtilknytning?

	<i>Har klubberne åbne arrangementer, der er målrettet unge uden fast klubtilknytning?</i>				
	Ja	Nej	Delvis	Uoplyst	I alt
	Pct. af kommuner				
Kommuner uden dagtilbudsklubber	72	19	3	6	100
Kommuner med dagtilbudsklubber	68	23	5	5	100
Alle kommuner	69	21	4	5	100

Kilde: Kommunerundersøgelsen

I tabellerne ovenfor er kommunerne opdelt i kommuner, hvor der er klubber efter dagtilbudsloven, og andre kommuner. Det ses, at de forskellige typer af opsøgende/forebyggende aktiviteter kan finde sted, uanset om klubberne drives efter dagtilbudsloven eller ej.

Nogle kommuner har givet eksempler på forebyggende/opsøgende aktiviteter, fx:

”Varmeværket fra 6. klasse er et gratis klubtilbud, målrettet unge med særlig behov for støtte. Fra efteråret oprettes et ungecenter til erstatning for ungdomsklubber, hvor man ikke skal være medlem.”

”Udrykningshold, som kan oprette tilbud efter behov. DPU er i gang med et forskningsprojekt omkring klubber og inklusion i Albertslund, som offentliggøres til efteråret.”

”Projekt fripasordning især målrettet tosprogede giver mulighed for 3 mdr. gratis klub på prøve efter indstilling fra klub, lærer mv”

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

”Der arbejdes stadig på at få tingene til at falde på plads efter kommunesammenlægningen. Der er i socialt belastede boligområder oprettet små klubber (kaldet satellitter), som er målrettet socialt belastede unge - hermed også unge med anden etnisk baggrund.”

”Der er ikke arrangementer for unge uden fast klubtilknytning, men til gengæld er det gratis at blive medlem.”

”Ang. etniske minoriteter har man ansat medarbejdere med anden etnisk baggrund i 3 klubber med høj andel af etniske unge. Derudover arrangerer man bl.a. "street art"- og "åben telt"-arrangementer fra klubbernes side, også især målrettet unge med anden etnisk baggrund.”

Besvarelserne fra kommunerne kan suppleres med de oplysninger, de enkelte klubber har givet i den rundspørge, Bureau 2000 har gennemført i forhold til klubberne.

Tabel 11 viser, hvad klublederne i de forskellige klubtyper har svaret på spørgsmålet om, hvorvidt klubben medvirket til opsøgende arbejde.

Tabel 11. Medvirken til opsøgende arbejde. Ifølge klublederne.

Klubbens lovgrundlag	Deltager klubben i det opsøgende arbejde?				Antal klubber, der har besvaret spørgsmålet
	Ja, en fast aktivitet	Ja, lejlighedsvis	Nej	I alt	
	Pct. af klubber				
Dagtilbudslov	28,1	50,6	21,3	100	178
Ungdomsskoleklub	29,6	32,4	38	100	71
SFO-2	1,6	34,9	63,5	100	63
Andet	5	35	60	100	20
I alt	22	42,8	35,2	100	332

Kilde: Spørgeskema til klublederne

Det ses, at langt de fleste klubber efter dagtilbudsloven og et flertal af ungdomsskoleklubberne deltager i opsøgende arbejde. Derimod er det ikke så udbredt i SFO-klubberne.

Blandt de klubber, der fast eller lejlighedsvis deltager i opsøgende arbejde, er der imidlertid kun 30 pct., der har personaleressourcer specielt til denne aktivitet.

Klubberne har haft mulighed for i stikordsform nærmere at beskrive indholdet i det opsøgende arbejde. Nedenfor i Tabel 12 gengives disse stikordsmæssige beskrivelser.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Tablet 12. Eksempler på beskrivelser i stikordsform af opsøgende arbejde fra klubberne

Kommune	Klubbens lovgrundlag	Beskrivelse
Albertslund	Dagtilbudslov	Et tilbud til marginaliserede etniske og danske unge, der ikke har noget at lave om eftermiddagen og derfor har brug for et sted at være
Assens	USK	Tæt samarbejde med kommunens opsøgende medarbejder
Ballerup	Dagtilbudslov	Deltagelse i lokale SSP møder. Samarbejde med politi og lokale beboerforeninger. Samarbejde med forældre og skole
Ballerup	Dagtilbudslov	En fast rutine hver aften er rundring i området. Åbent for alle haltilbud 1 gang ugentligt. Aktiv deltagelse i det samlede opsøgende arbejde i hele kommunen.
Ballerup	Dagtilbudslov	Der er oprettet en ny opsøgende stilling 37 t/u hvor de 20 er opsøgende og de 17 er klubtimer. Derudover har 2 områder en fuldtids DOT / opsøgende medarbejder som styres centralt i et DOT team.
Brøndby	USK	Mobilt matrikelløst klubarbejde Antal medarbejder og timetal er variabelt, men svarer til ca. 1 fuldtidsstilling
Dragør	Dagtilbudslov	Forebyggende arbejde i sommerferien, i aften- og nattetimerne. 2 medarbejdere fra klubben varetager denne opgave.
Dragør	Dagtilbudslov	En særlig indsats i sommerferien, hvor de unge opholder sig på uformelle opholdssteder.
Egedal	Dagtilbudslov	For os er forebyggende indsats også at lukke de bavianer ind som opsøger os, selv om de er vokset ud af Juniorklubben, men som ikke klarer eller er interesseret i ungdomsklub.
Egedal	Dagtilbudslov	Kontaktperson til SSP. Fælles aktiviteter udenfor klubben. Er en del i lokalcentrets opsøgende arbejde
Egedal	Dagtilbudslov	Forældrekontakt ved særlige 'episoder'
Esbjerg	Dagtilbudslov	Deltager på sidste skoledag, blå mandage, ved skøjtebanen og går rundt i kvarteret og kontakter de unge der.
Faxe	Dagtilbudslov	Klubberne i Faxe arbejder med at indbygge klubstrategien i det daglige arbejde. En strategi klublederne har arbejdet med og som medarbejderne nu bliver inddraget i for alle klubber.
Fredericia	Dagtilbudslov	Det forebyggende opsøgende arbejde består i af 4 faser. 1. Analyse /kortlægning (hvem og hvor er unge i målgruppen?) 2. Kontakt og relationsfasen (for at kunne vejlede og rådgive) 3. Indsats
Fredericia	Dagtilbudslov	Udegående ved Halfester Sommerplan i lokalområdet Ad hoc opgaver
Frederiksberg	Dagtilbudslov	Kontakt til en gruppe drenge. Afdækning af behov og ønsker. Evt. indslusning i ungdomsklubben på almindelige betingelser.
Frederikshavn	Dagtilbudslov	Klubben har en medarbejder med 7 timer til gadearbejde, indgår i et team sammen med en medarbejder fra hver af de andre 5 klubber i Frederikshavn kommune.
Frederikshavn	Andet	Kan være opsøgende ift. at få børn der mistrives og som er tilmeldt til at møde op
Frederikshavn	Dagtilbudslov	I Frederikshavn Kommune har vi etableret et Gadeteam. Der er 6 pædagoger, som hver er ansat 6 timer ugentligt. De enkelte medarbejdere er tilknyttet kommunens store fritidscentre. Gadeteamet arbejder
Frederikssund	Dagtilbudslov	Klubbernes har i fællesskab et opsøgende tilbud internt i organisationen: Zonen - med bygninger og 3 faste pædagoger ansat.
Frederikssund	Dagtilbudslov	En medarbejder er tilknyttet organisationenes miljøklub, som tilkalder 'vikar'.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Kommune	Klubbens lovgrundlag	Beskrivelse
Faaborg-Midtfyn	USK	Vi arbejder med stille piger, Motocross. Meget tæt samarbejde med SSP, Produktionskole, Børne og ungerådgivningen. Samarbejde med andre klubber. Samarbejdet med skolen er desværre afgået med døden.
Gladsaxe	Dagtilbudslov	Fast samarbejde med politi og næringsdrivende. Fast rundering i området
Greve	Dagtilbudslov	Det forebyggende arbejde ligger i et forum der kaldes KFI. Klubberne har et meget platonisk forhold til dette. Det er primært skoleproblemer, der varetages, det er også skolefolk, der er de ledende personer.
Greve	Dagtilbudslov	Lejlighedsvis ude i området, men ellers har vi kontakt til gademedarbejdere
Greve	Dagtilbudslov	Værestedet er oprettet som en forebyggende indsats, dog nedlægges den pr. 1.10.08
Hillerød	Dagtilbudslov	Klubben befinder sig i et lille lokal område derfor er vi involveret når og hvis der er problemer... vi finder det naturligt at støtte op om den side af klubarbejdet, når vi også har ungdomsklub.
Hillerød	Dagtilbudslov	Deltagelse i Udskolingen 7 til 9 klasse, 1 medarbejder 160 t. år
Horsens	Dagtilbudslov	Vi bruger en del tid på at besøge skolerne for at gøre opmærksom på tilbuddet, men også for at få en fornemmelse af hvor de unge befinder sig i fritiden når de ikke er i et fritidstilbud.
Hvidovre	Dagtilbudslov	Deltagelse i SSP-samarbejde Deltagelse i lokale udvalg i.f.t. forebyggende arbejde Deltagelse i tværfaglige lokale aktiviteter - samarbejde med skole/fritidshjem/fritidsklubber/bibliotek/boligselskaber.
Hvidovre	Dagtilbudslov	Har en medarbejder som går på skolerne som frysepunktinstruktør - forbyggende indsats omkring rusmidler. Tager af og til på skoler især om aftenen.
Høje-Taastrup	Dagtilbudslov	Går rundt i byen på sportspladsen for at møde de unge, som ikke er i klubben den aften.
Tårnby	Dagtilbudslov	Vi er med i SSP-udvalget i Tårnby kommune. Hver 3 mdr. ca. mødes vi og tager problemstillinger op på tværs af institutioner og virkeområder.
København	Dagtilbudslov	Team bestående af 3-4 deltidsansatte personer dækkende Østerbro
København	Dagtilbudslov	Vi arbejder med en matrikelløse klub - bestående af en bus med trailer og indhold. 3 medarb. er fast på gaden. De laver ligeledes teambuilding med skolerne i området - i skoven.
København	Dagtilbudslov	Hvis der er uro i aftentimerne i området, forsøger vi at opsøge bestemte grupper og få dem gjort opmærksomme på ungdomsklubben.
Slagelse	Dagtilbudslov	Opsøgende, gadeplan, forebyggelsesmøder, aktiviteter
København	Dagtilbudslov	Vi deltager med to medarbejdere fire timer om ugen i SSP's opsøgende team. Derudover sidder institutionens leder i SSP's styregruppe.
København	Dagtilbudslov	Klubben er en aktiv deltager i Gadeteam BUF-Nørrebro.
København	Dagtilbudslov	Tilbud til alle klub og foreningsløse unge i distriktet. - Job og uddannelse - Fritidstilbud - Idræt - Netværksklubber/ Pigeklubber - Værested - Opsøgende arbejde - Arrangement
København	Dagtilbudslov	Vi har 2 medarbejdere som medvirker i SSP's opsøgende og udegående team, med hver fem timer ugtl.
København	Dagtilbudslov	Der er trukket timer fra alle fritidsklubber (10-14 år) for at der kunne oprettes et korps af opsøgende medarbejdere. De er ikke ansat under os, men er den del af vores opsøgende forpligtelse.
København	Dagtilbudslov	Udgående arbejde på Østerbro (klubberne deles om opgaven). Iværksættelse af idrætsaktiviteter for klubløse.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Kommune	Klubbens lovgrundlag	Beskrivelse
København	Dagtilbudslov	Klubben lægger et antal timer om året til et opsøgende team.
København	Dagtilbudslov	Opsøgende udegående arbejde : 2 personer ansat fælles af distriktets 10 klubber.
København	Dagtilbudslov	Det opsøgende team går dagligt i lokalområdet om eftermiddagen. De samme medarbejdere indgår i SSP's udegående team.
København	Dagtilbudslov	Samarbejde med andre klubber / opsøgende medarbejdere. Samarbejde med/ udveksling af medarbejdere med værested. Deltagelse i pigenetværk. Deltagelse i SSP samarbejdet
København	Dagtilbudslov	Udegående og opsøgende Gadeteam hvor både klubansatte og lærere går sammen. Gadeteamet er på gaden alle 5 hverdage + i weekenden. Gadeteamet står også klar til 'brandslukning' ved uro.
Køge	SFO2	Vi deltager fast i kommunens 'sodavandsdiskoteker' sammen med de øvrige SFO 2'er. Der gives ikke budget til dette arbejde, hvorfor det tages ud af den almindelige normering.
Køge	SFO2	SSP - 60 timer pr. år
Lolland	Dagtilbudslov	Vi opsøger de unge dagligt, i de områder vi ved de befinder sig i.
Lyngby-Taarbæk	USK	Kommunen giver 5 timer om ugen, defleste af dem går til mødevirksomhed. Men klubben bruger selv ca. det samme antal timer til div. 'praktiske' forebyggende ting
Lyngby-Taarbæk	USK	En af medarbejderne er ansat i en SSP koordinatorfunktion.
Lyngby-Taarbæk	USK	1 SSP-medarb. fra hver af 9 klubber i kommunen i samarbejde med 1 SSP-lærer fra 9 skoler og 1 SSP leder og 1 SSP-konsulent. Udegående arbejde torsdage, fredage om sommeren samt særlige lejligheder.
Lyngby-Taarbæk	USK	Fritidskoordinator ved alle klubberne (5 timer ugentlig). I sommersæsonen er der 2 medarb. fra klubberne på skift rundt i kommunen.
Lyngby-Taarbæk	USK	5 timer pr. uge. SSP koordinator samarbejder med skolernes SSP-lærere samt SSP-koordinatorer fra de øvrige klubber i kommunen.
Bogense	Dagtilbudslov	Eksperiment med 6. klasserne, hvor Lions giver et beløb - vi giver personaletimer - et fælles projekt sammen med lokal skole i forhold til at modvirke misbrug.
Bogense	Dagtilbudslov	Hvis der er problemer i området omkring specifikke børn og unge der har været medlem i Klubben, så indkalder vi dem til samtaler. Vi taler til dels også til deres forældre.
Næstved	USK	Gåtur i byen på klubaftener
Roskilde	Dagtilbudslov	I Roskilde kommune arbejder vi pt på at (re)organisere den udegående og opsøgende indsats. Fordelingsnøglen på pengene og organiseringen er ikke helt faldet på plads endnu, men der arbejdes på det.
Roskilde	Dagtilbudslov	Tilsyn med området, hvad sker der m.h.t hærværk, vold, tyveri, stofmisbrug.
Roskilde	Dagtilbudslov	Vi laver opsøgende arbejde efter behov. Når der opstår problemer i vores lille samfund på ca. 2000 indbyggere rykker vi ud.
Rødovre	SFO2	Deltager komunalt og lokalt i SSP netværk med møde hver 14 dag med samarbejdspartnere lokalt i området.
Silkeborg	USK	Finger på pulsen i forhold til hvad der foregår i området. Dels via de unge, dels via SSP, dels vi lokalt tværfagligt samarbejde.
Silkeborg	USK	Danmarks bedste! !! Startede med DASK, Så OPS og sidst KUP - vi har været med det meste af vejen...
Silkeborg	USK	Klubmedarbejderen er mobil, bevæger sig regelmæssigt rundt i området. Kender de fleste unge og er altid rustet til resolut handling.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Kommune	Klubbens lovgrundlag	Beskrivelse
Silkeborg	USK	1 medarbejder 35 timer + 2 andre medarbejdere efter behov
Skanderborg	USK	tæt samarbejde med SSP
Skanderborg	USK	SSP arbejde på den lokale skole og by.
Skanderborg	SFO2	Opsøgende arbejde i forhold til at rekruttere nye medlemmer i 3. klasserne.
Skive	USK	Klubpersonalet er synligt i forbindelse med arrangementer for vores målgruppe.
Skive	Dagtilbudslov	Afholder alkoholfrie fester med de andre klubber i kommunen de aftener der er 'alkoholfest' i et nærliggende forsamlingshus. Er synligt tilstede ved 'beach party' i Skive Går/cykler rundt i området
Slagelse	Dagtilbudslov	Vi deltager ved særlige arrangementer i byen: festuge, kulturnat mm sammen med SSP-gadeplan.
Slagelse	Dagtilbudslov	Samarb. med SSP, bl.a. (også) via skoledistriktes forebyggelsesgruppe. Vi samarb. med skolen, taler/holder møder med forældre/børn/unge om problemstillinger, mobbepolitik m.m.
Slagelse	Dagtilbudslov	5 fastansatte er også gademedarbejdere og opsøger unge uden tilknytning til klubber el. lign. Har arbejdet sådan igennem de sidste 10 år.
Syddjurs	USK	Typisk fester eller andre arrangementer.
Tårnby	Dagtilbudslov	Patruljering af stranden om sommeren.
Varde	Dagtilbudslov	Deltagelse i større fællesarrangementer for børn og unge i Varde kommune.
Vejle	Dagtilbudslov	Vi havde før kommunesamlæggningerne 10 timer til opsøgende og SSP arbejde. De blev taget fra os i forbindelse med sammenlægningen og flyttet ind til Vejle. Vi har valgt (blevet nød til) at bruge nogle andre ressourcer.
Vejle	SFO2	Vi har en SSP medarbejder i klubben som sammen med det øvrige personale tager sig af de problemer der er i lokalområdet. Vi kunne ønske os at der blev afsat penge til at ansætte en opsøgende.
Vejle	Dagtilbudslov	SSP aktiviteter
Viborg	Dagtilbudslov	Samarbejde med skolen. Er næsten daglig på skolen. 2 medarbejdere bor i området og holder naturligt øje med hvad som sker.
Viborg	Dagtilbudslov	Besøger skoler. Er med ved 2 byfester og ved idræt.
Viborg	Dagtilbudslov	Deltagelse i møder med skolen og andre relevante samarbejdspartnere. Besøg på skole. Forældrekontakt.
Aalborg	USK	Indgår som led i dagligdagen - 1 medarbejder pr aften har været særlig opmærksomhed på underrummet - leder bor i byen og er ansat på skolen - deltager fast i SSP mm.
Århus	USK	SDG-samarbejde, møder med forældre til risiko-børn, samarbejde med opsøgende medarbejdere, åbne aktiviteter i ferieperioder m.m.
Århus	USK	Opsøger de unge på steder de 'hænger ud'.
Århus	USK	2 medarbejdere fra klubben er ansat til at dække Sydbyen sammne med 2 andre fra en anden klub. Se 'retningslingerne for det opsøgende arbejde 2007-2008'.
Århus	USK	Via samarbejde med lokale frivillige.
Århus	USK	Vi er fælles med 3 andre områder i Århus. I to af områderne har der været/er der uro, hvorfor medarbejdere tilknyttet disse områder laver opsøgende arbejde.
Århus	USK	Unge benytter ofte klubbens bålplads aften og weekends. Derfor er det nødvendigt at opsøge den gruppe og få en snak med dem.

5. Klubber efter dagtilbudsloven

62 af landets 98 kommuner har klubber, der drives efter dagtilbudsloven. På landsplan er der sommeren 2008 533 klubber, der drives efter dagtilbudsloven. I dette tal er der korrigeret for, at bl.a. Århus kommune og Silkeborg kommune har overført tilsammen 52 klubber til ungdomsskolens regi.

55 pct. af de klubber, som drives efter dagtilbudsloven, findes i Hovedstadsregionen, jf. Tabel 13:

Tabel 13. Klubber efter dagtilbudsloven fordelt på regioner.

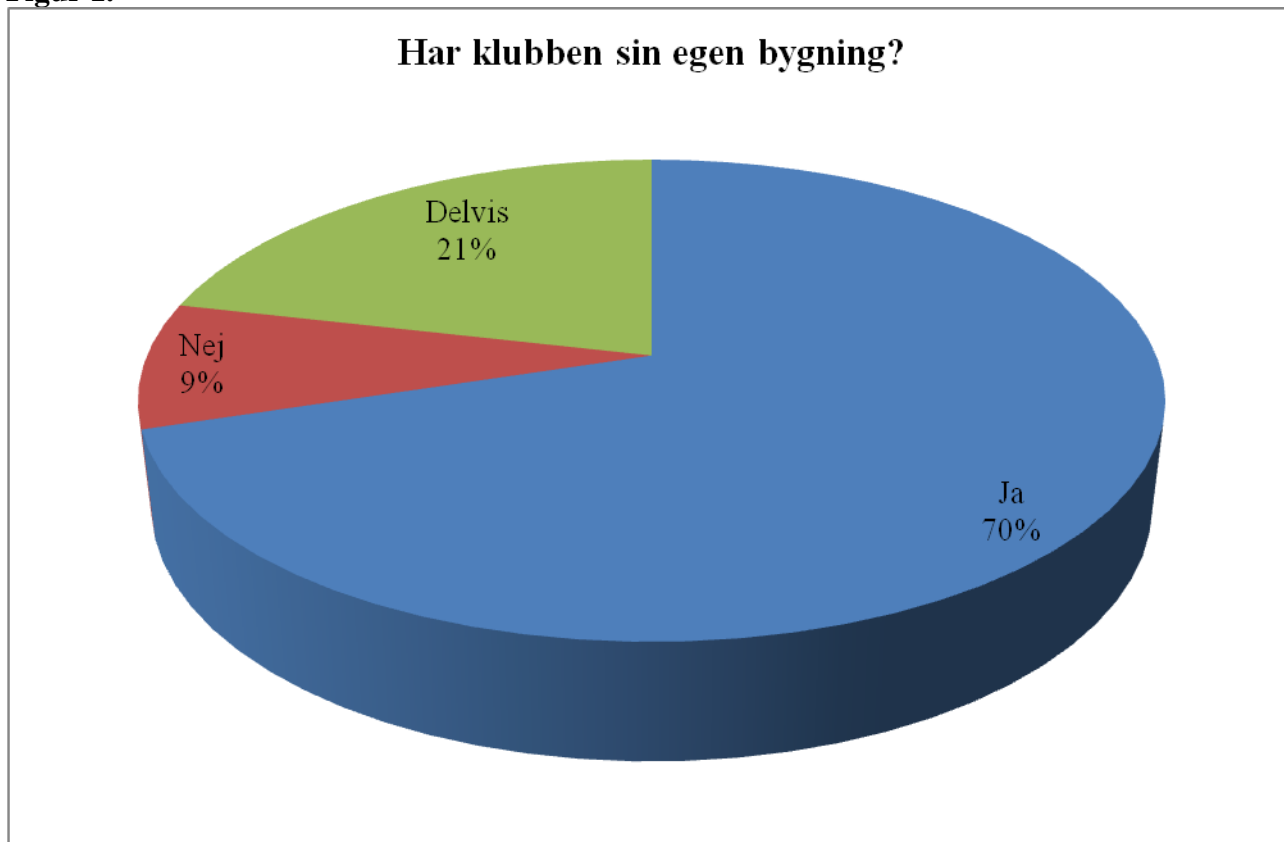
Region	Antal klubber	Pct.
Hovedstadsregionen	294	55
Region Midtjylland	72	14
Region Nordjylland	35	7
Region Sjælland	57	11
Region Syddanmark	75	14
Hele landet	533	100

Kilde: Kommunerundersøgelsen og Danmarks Statistik

Alene i Københavns kommune er der 102 klubber (19 pct. af alle klubber efter dagtilbudsloven).

Ifølge Bureau 2000 rundspørge har 91 pct. af klubberne helt eller delvis til huse i egen bygning, jf. Figur 1.

Figur 1.

12 pct. har hel eller delvis karakter af byggelegepladser (6 pct. er rene byggelegepladser).

69 pct. retter sig mod flere aldersgrupper, typisk således at de består af såvel en fritids- som en ungdomsklub.

Der var på landsplan godt 55.000 børn i alderen op til 13 år og knap 13.000 unge over 14 år, der var betalende medlemmer i klubber, der blev drevet efter dagtilbudsloven.³

Den gennemsnitlige betaling (vægtet efter indskrevne efter Bureau 2000s opgørelse), svarer til 389 kr. mdl. i 12 mdr. i fritidsklubber og 60 kr. mdl. i ungdomsklubber⁴. Der er dog meget store variationer. Desuden opgør DS slet ikke takster eller børnetal for de kommuner, hvor der er gratis ungdomsklubber.⁵

³ Dette tal fremkommer således: Bureau 2000 har sendt det børnetal, DS har opgjort pr. oktober 2007, ud til check i kommunerne. Der er korrigeret for kommunale rettelser. Desuden er børnene i Århus og Silkeborg overført til ungdomsskolen. Selve taksterne er DS's takster.

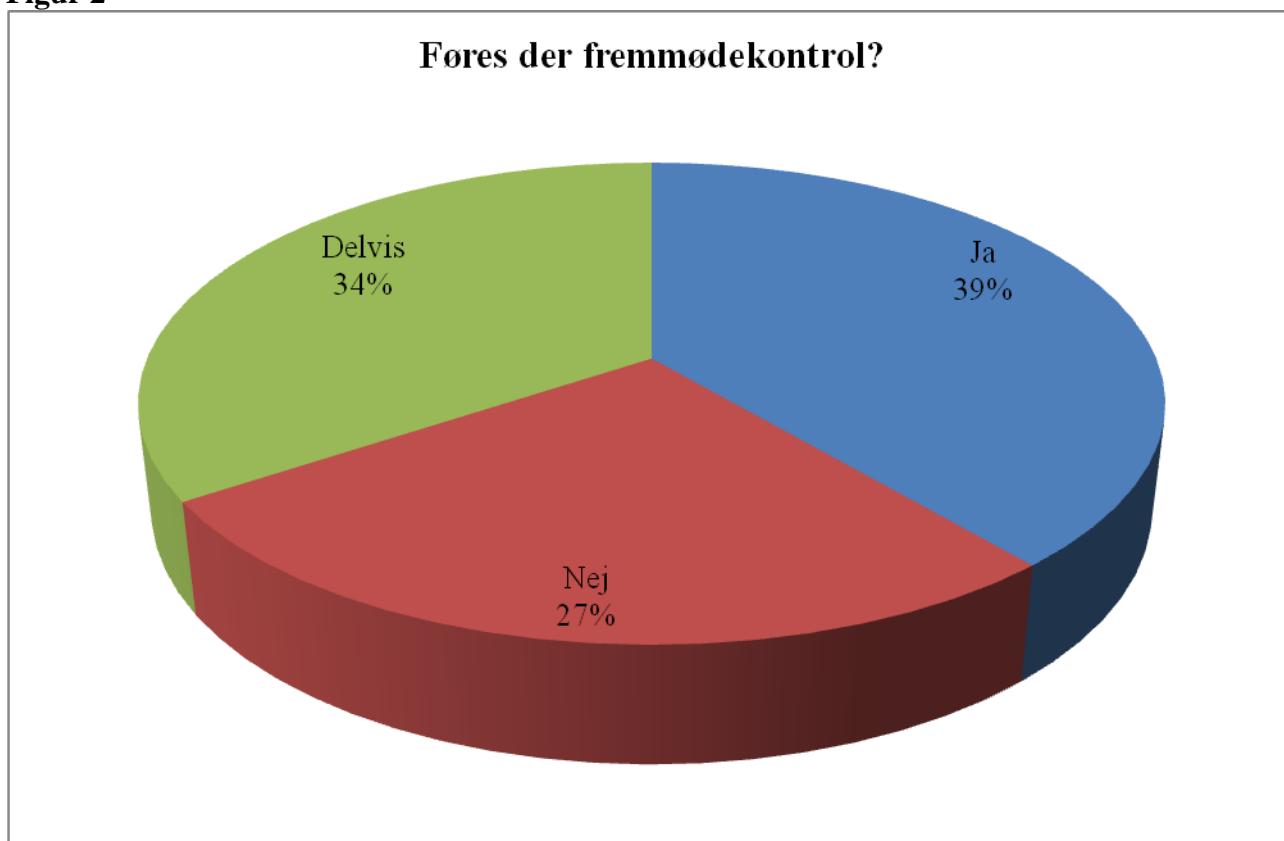
⁴ I klubber med mindre end 12 mdr. betaling er betalingen omregnet til 12 mdr. Der er vægtet efter indskrevne.

⁵ Dette skyldes, at DSs opgørelse over indskrevne m.v. bygger på et register, der registrerer betalingerne.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Som det fremgår af Figur 2 føres der hel eller delvis fremmødekontrol i de fleste af klubberne.

Figur 2

10 pct. af klubberne har åbent om morgenen før skoletid. Morgenåbningen ligger typisk fra 6:15-6:30 til 8:00-8:15.

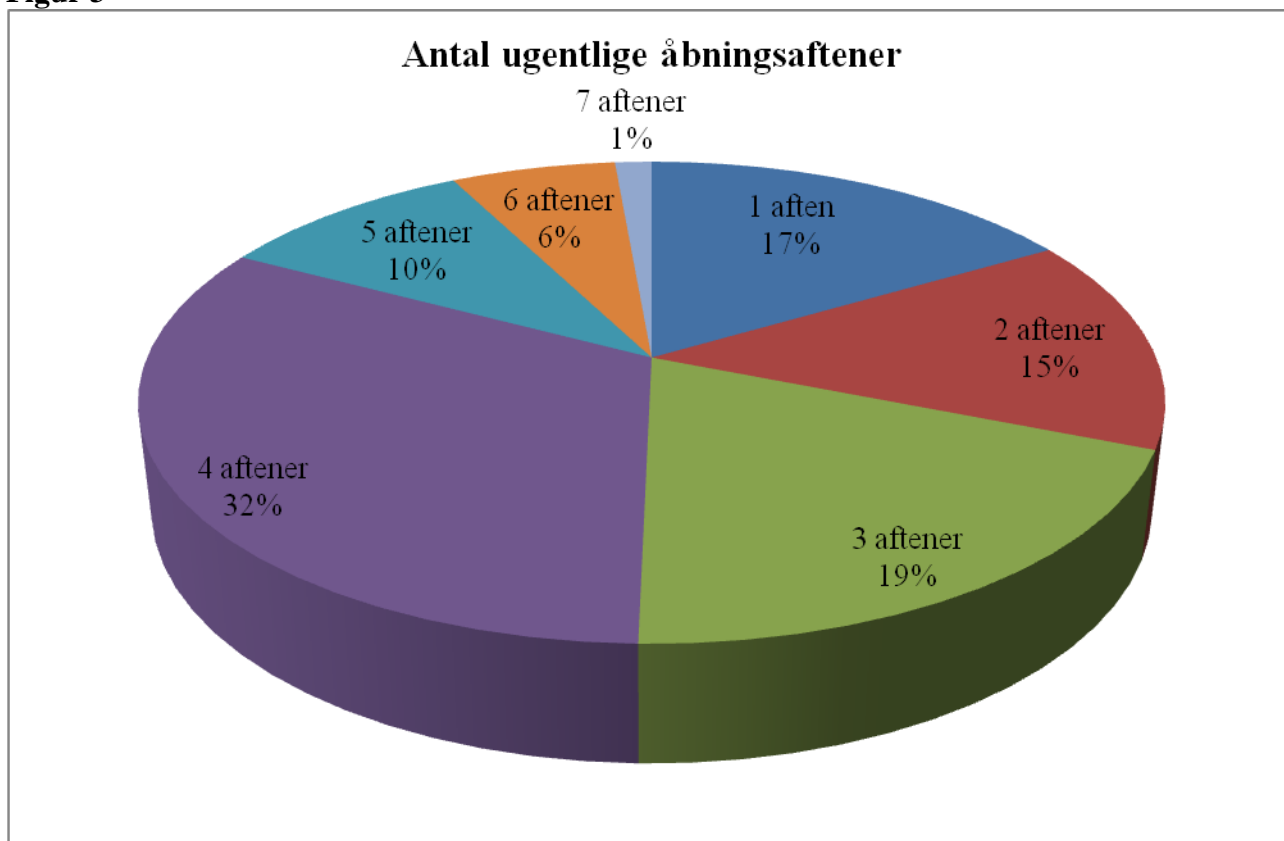
92 pct. af klubberne har åbent om eftermiddagen, som hovedregel alle hverdage. Blandt klubber med åbent om eftermiddagen er der dog 3 pct., som kun har åbent 3-4 hverdage. 6 pct. har åbent 6 eller 7 eftermiddage om ugen.

70 pct. af de eftermiddagsåbne klubber starter eftermiddagsåbningen 11:30-12:00. Med hensyn til lukning mandag-torsdag, lukker 6 pct. før kl. 17:00. 47 pct. lukker kl. 17:00. 40 pct. lukker 17:15-18:00. De sidste 7 pct. lukker først om aftenen. Om fredagen er der 41 pct. af klubberne, som lukker før kl. 17:00. De klubber, der har åbent om eftermiddagen, er i gennemsnit åbne 29 eftermiddagstimer om ugen.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

86 pct. af de adspurgte klubber har aftenåbning. Antallet af ugentlige aftenåbninger fremgår af Figur 3.

Figur 3

Det ses, at godt halvdelen af klubberne har 3-4 ugentlige aftenåbninger, men der er store forskelle.

For 79 pct. af klubberne varer den enkelte åbningsaften 3-4 timer. Gennemsnittet er 3 timer og 44 minutter for de aftenåbne klubber.

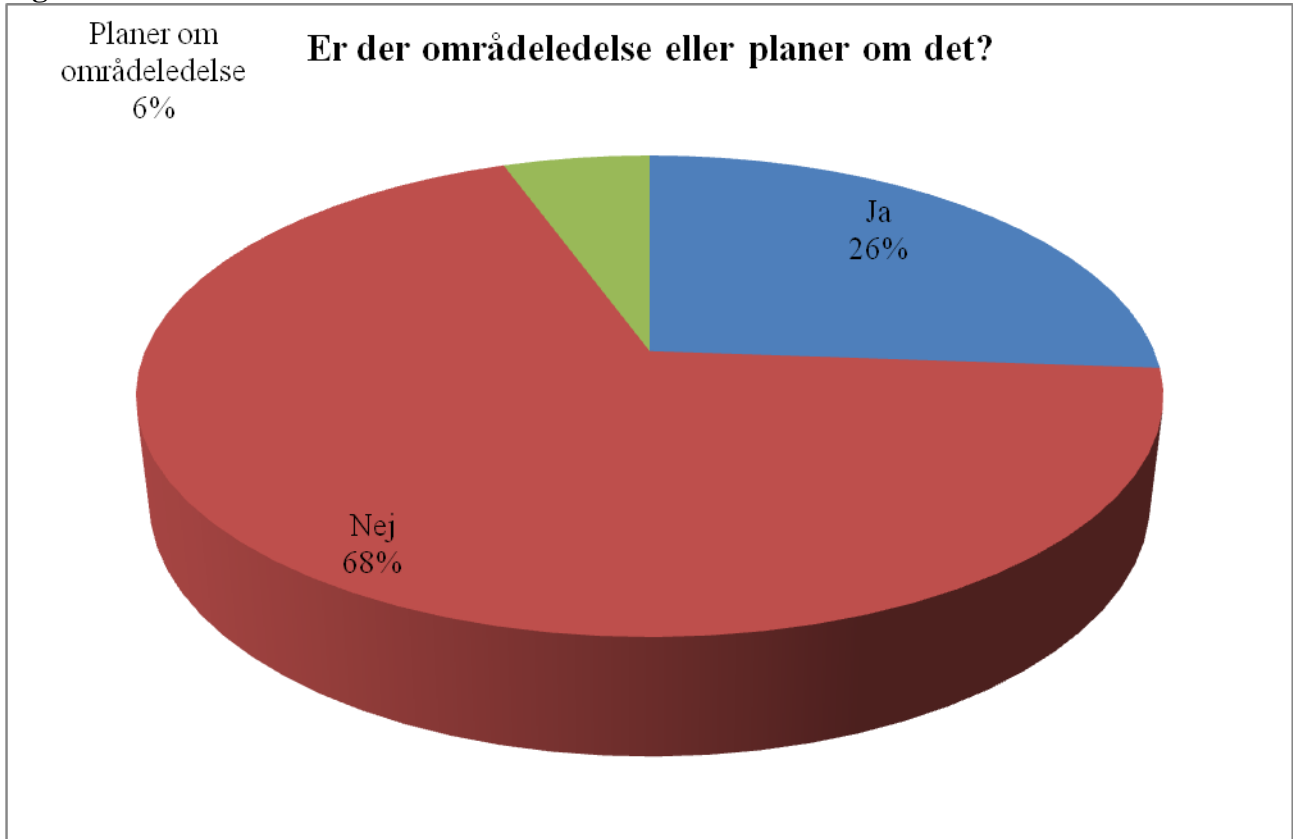
Tager vi alle klubber, der drives efter dagtilbudsloven, er den gennemsnitlige ugentlige åbningstid 38,4 timer, som fordeler sig med 27,3 timer ugentlig om eftermiddagen, 10,4 timer ugentlig om aftenen og 1,0 timer ugentlig om morgen.⁶

⁶ I dette gennemsnit er fx indregnet en åbningstid på 0 timer om aftenen for klubber, der ikke har aftenåbent.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Som det fremgår af Figur 4 er der ca. 1/3 af klubber, der er omfattet af en form for områdeledelse, eller som ligger i kommuner, hvor der er planer om områdeledelse. Der hvor man har områdeledelse er der i gennemsnit 4,6 klubber med under den fælles ledelse.

Figur 4.

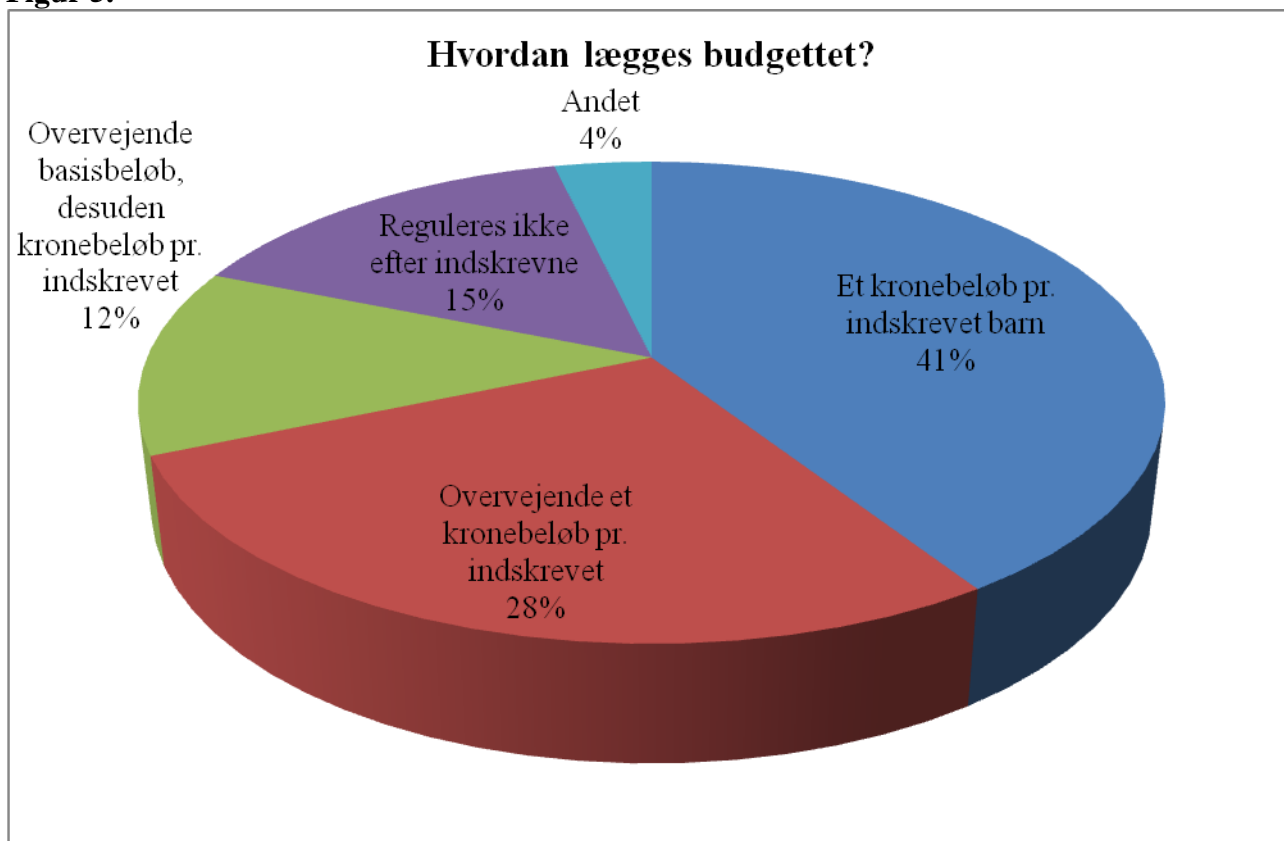

I 91 pct. af klubberne er det klubben selv, der ansætter nyt personale. I 9 pct. af klubberne ansættes personale af områdelederen.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

I 58 pct. af klubberne får helt eller overvejende budgettet beregnet som et kronebeløb pr. indskrevet barn/ung, jf. Figur 5.

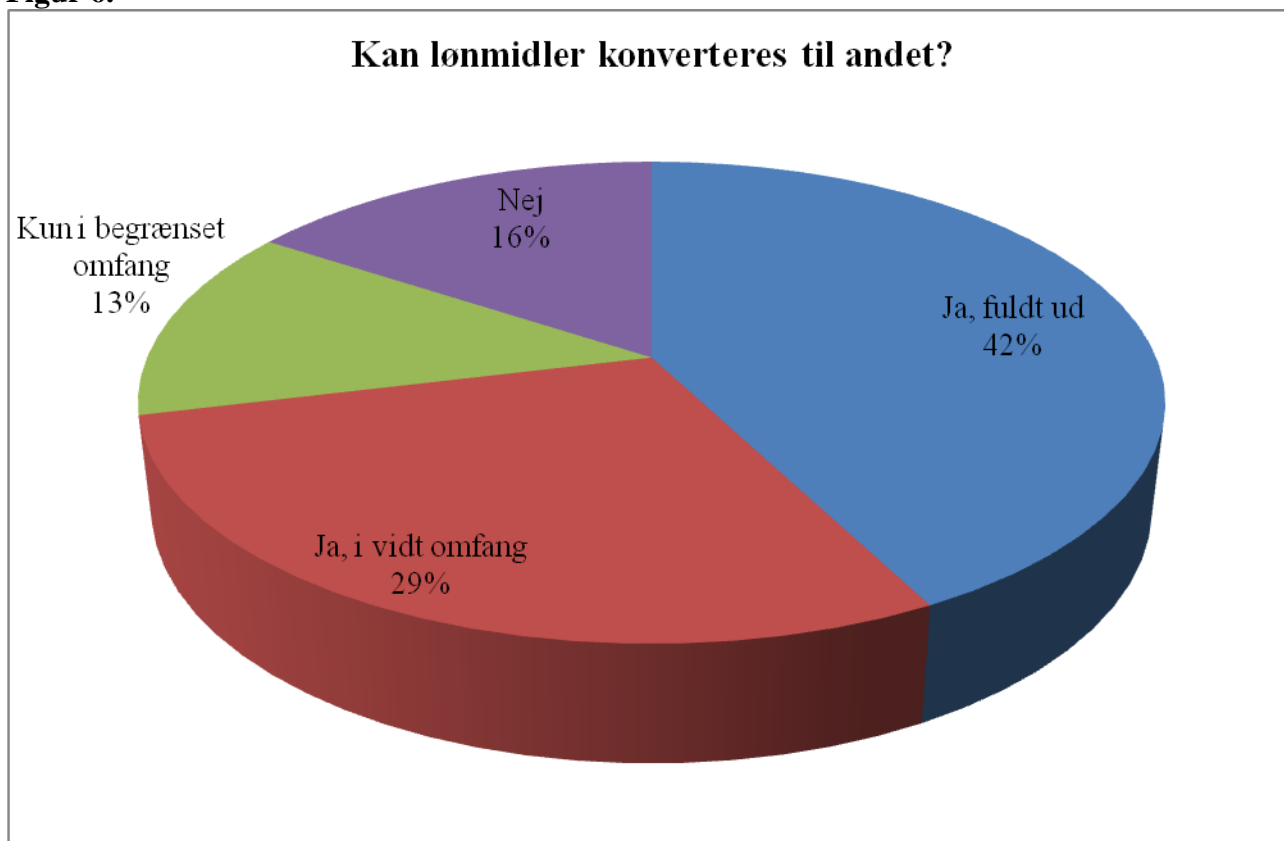
Figur 5.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

De fleste af klubberne har stor frihed til at disponere inden for det udmeldte budget og fx konvertere lønmidler til andet, jf Figur 6.

Figur 6.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

På baggrund af Danmarks Statistiks opgørelse fra oktober 2007 kan personalesammensætningen vurderes således:

Tabel 14. Personale i klubber, der drives efter dagtilbudsloven i følge Danmarks Statistiks tælling, oktober 2007 (korriget for ændringer i visse kommuner)

Personalegruppe	Ansatte omregnet til fuldtids
Ledelse, inspektør mv.	395
Sekretær mv.	43
Læge, psykolog, sygeplejerske	3
Lærer, støttepædagog mv.	51
Socialrådgiver, dagplejeleder mv.	5
Pædagog, omsorgsassistent mv.	2035
Pædagogmedhjælper, dagplejer mv.	850
Social- og sundhedsassistent mv.	14
Økonoma, kok mv.	7
Rengørings- og køkkenhjælp	118
Pedel, vicevært mv.	27
I alt	3548

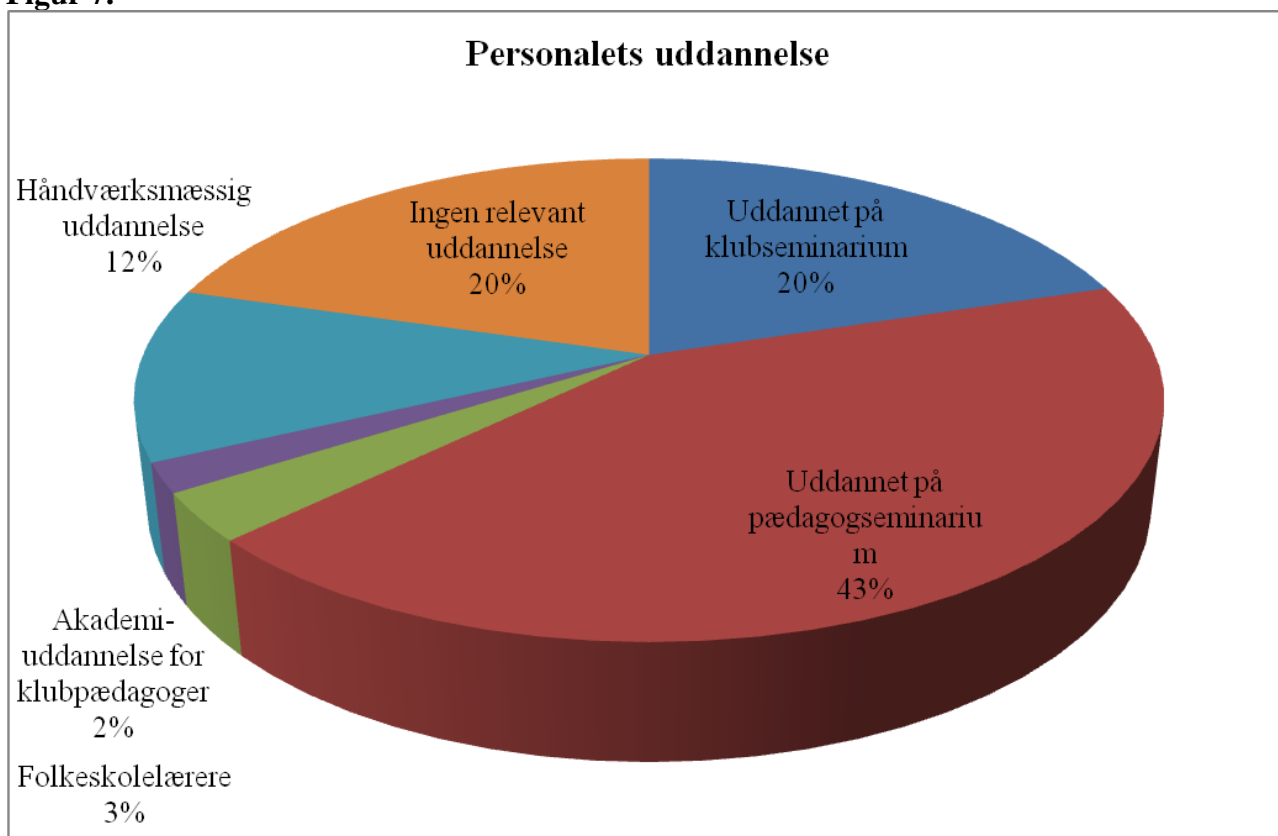
Note: I de kommuner, hvor antallet af klubber efter dagtilbudsloven er anderledes i Bureau 2000's 2008-opgørelse end ved den opgørelse, DS gennemførte i oktober 2007, er personaletallene for den pågældende kommune justeret forholdsmæssigt i forhold til udviklingen i antal klubber.

På grundlag af tabellen kan det beregnes, at 71 pct. af det personale, som ikke er beskæftiget med rengøring/pedalarbejde, er uddannede pædagoger eller ledere (som normalt også vil være uddannede).

Bureau 2000 har i sin rundspørge til klubberne modtaget svar fra 202 klubber, der drives efter dagtilbudsloven. Heraf har 165 givet brugbare medarbejderoplysninger.

Figur 7 bygger på oplysninger vedr. 1272 ansatte (omregnet til fuldtids). Dette dækker over 1323 fastansatte med en gennemsnitlig beskæftigelsesgrad svarende til 34 timer om ugen – og timelønnede medarbejdere svarende til 50 fuldtidsstillinger.

Figur 7.

I denne opgørelse udgør det pædagogisk uddannede personale 63 pct. Nogle af de øvrige uddannelsesgrupper kan dog være regnet som ”pædagoger” ved DSs opgørelse.

I den opgørelse, DS har gennemført, svarer antallet af fuldtidsansatte (ex. rengøring, pedel) til 20,0 indskrevne børn pr fuldtidsansat. Spørgeskemaundersøgelsen når frem til 20,5 indskrevne pr. fuldtidsansat. Disse tal er så tæt på hinanden, at man kan formode, at rundspørgen udgør en rimeligt repræsentativ stikprøve, men at rundspørgen har en opdeling på personalegrupper, der er mere relevant specielt i forhold til klubområdet.⁷

⁷ DSs opgørelsesmetode gør, at man i højere grad tæller løse vikarer med, end tilfældet er i spørgeskemaundersøgelsen. Tager man højde herfor, bliver den minimale forskel endnu mindre.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

12 pct. af medarbejderne er ifølge klublederne ikke pædagoger, men har en relevant uddannelse af håndværksmæssig eller tilsvarende art. Disse fordeler sig således:

Tabel 15. Uddannelse for personale i rundspørgen, som har en relevant håndværksmæssig/professionel baggrund

Uddannelse	Antal i rundspørgen
Bager	1
Bådebygger	1
Cand. Pæd.	1
Dekorator	1
Dyreassistent	2
Elektriker	1
Ernæringspecialist	2
Frisør	1
Gartner	2
HK	8
Idræt	1
IT	2
Kok/tjener	3
Maler	1
Mekaniker/smed	11
Musiker	3
PGU	1
Skrædder/håndarbejde	14
Skuespiller	1
Snedker/tømrer	5
Stukkatør	1
I alt	63

Kilde: Spørgeskema til klublederne.

De største grupper er HK'ere, mekaniker/smede og ansatte, der er uddannet inden for skrædderfaget eller med håndarbejde. Det bemærkes, at rundspørgen dækker ca. 38 pct. af klubberne.

6. Klubber efter ungdomsskoleloven

70 kommuner har ungdomsklubber i ungdomsskoleregi for aldersgruppen over 13 år – typisk aftenåbne klubber. Af disse har de 43 tillige juniorklubber for aldersgruppen 10-13 år (kan være lidt forskelligt afgrænset fra kommune til kommune). Der er ingen kommune, der driver juniorklubber efter ungdomsskoleloven, som ikke også har ungdomsklubber.

Bureau 2000's rundspørge til kommunerne viser, at der er 257 juniorklubber i ungdomsskoleregi og knap 500 ungdomsklubber. Der sidste tal er lidt usikkert, fordi det som nævnt kan være svært nogle steder at trække en klar grænse mellem ungdomsklubber og gratis cafetilbud m.v., som ungdomsskolen tilbyder.

Ungdomsskolens Udviklingscenter har for skoleåret 2006/07 opgjort antallet af medlemmer i ungdomsskolen. Udviklingscentret når frem til 10.000 juniorklubmedlemmer på landsplan. Bureau 2000 har sendt dette tal til check i kommunerne og har desuden korrigeret for, at klubberne i bl.a. Århus og Silkeborg er overført til ungdomsskoleregi. Det kan herefter anslås, at der snarere er godt 16.000 medlemmer af juniorklubber, der drives efter ungdomsskoleloven.⁸

Tilsvarende kan man nå frem til, at der er knap 67.000 medlemmer af de *ungdomsklubber*, der drives efter ungdomsskoleloven. Ungdomsskolecentret anslår dog, at kun ca. 38 pct. er medlemmer af såkaldt lukkede klubber, dvs. klubber, der kræver egentligt medlemskab. De øvrige er med i åbne klubber, fx klubber hvor man automatisk er med, hvis man i øvrigt kommer på ungdomsskolen.

Som det fremgår af Tabel 16, findes klubber efter ungdomsskoleloven kun i sparsomt omfang i Hovedstadsregionen, mens de er meget udbredte øst for Storebælt. I tabellen ses dels antal juniorklubber, som der fokuseres på i denne rapport, dels det samlede antal ungdomsskoleklubber, som også omfatter klubber, der alene henvender sig til de 14-17 årige.

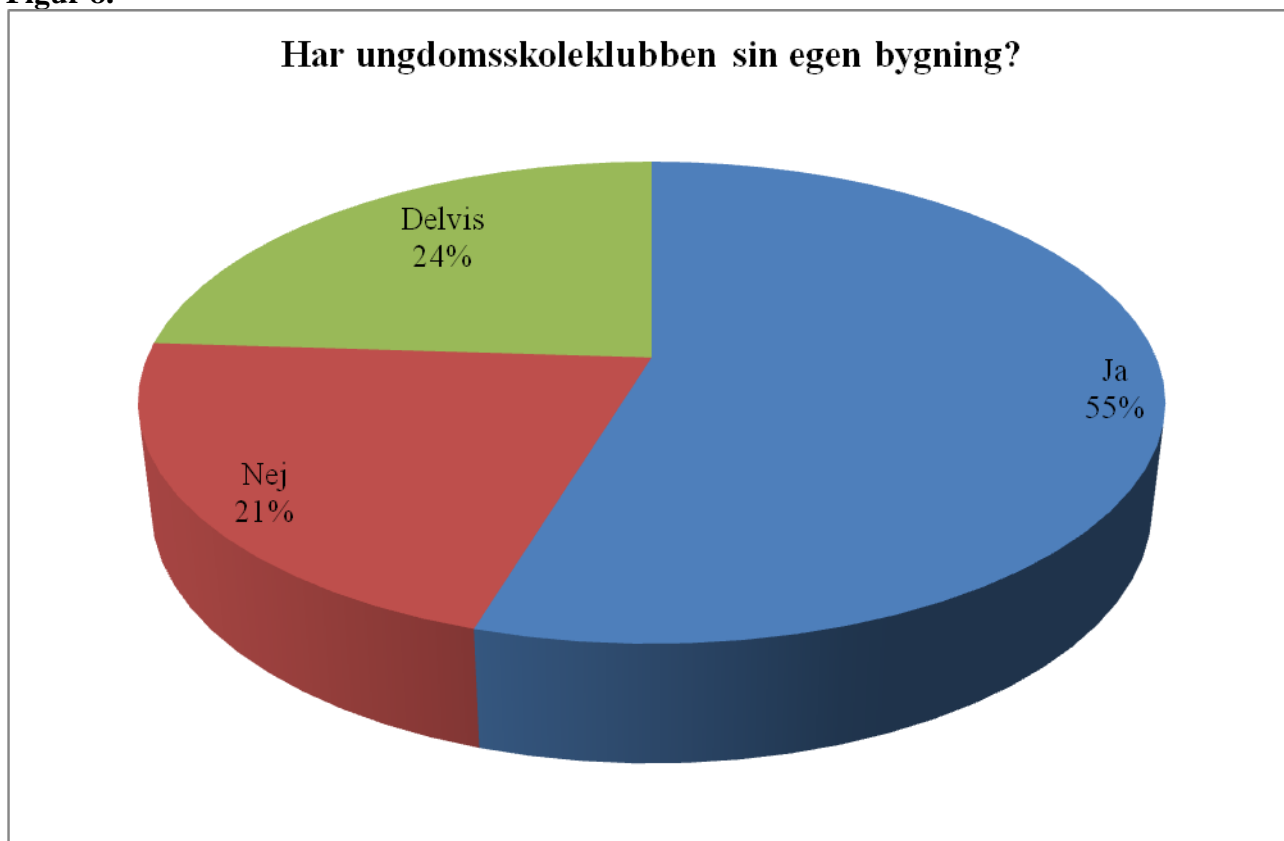
Tabel 16. Klubber efter ungdomsskoleloven fordelt på regioner.

Region	Antal juniorklubber	Pct. af juniorklubber	Antal ungdomsskoleklubber i alt
Hovedstadsregionen	12	5	28
Region Midtjylland	102	40	142
Region Nordjylland	39	15	97
Region Sjælland	35	14	68
Region Syddanmark	69	27	138
Hele landet	257	100	473

Kilde: Kommunerundersøgelsen

⁸ Nogle steder kaldes de ikke juniorklubber, men fx fritidsklubber.

Figur 8.

4 pct. af ungdomsskoleklubberne har delvis karakter af byggelegeplads.

56 pct. af ungdomsskoleklubberne retter sig mod flere aldersgrupper.

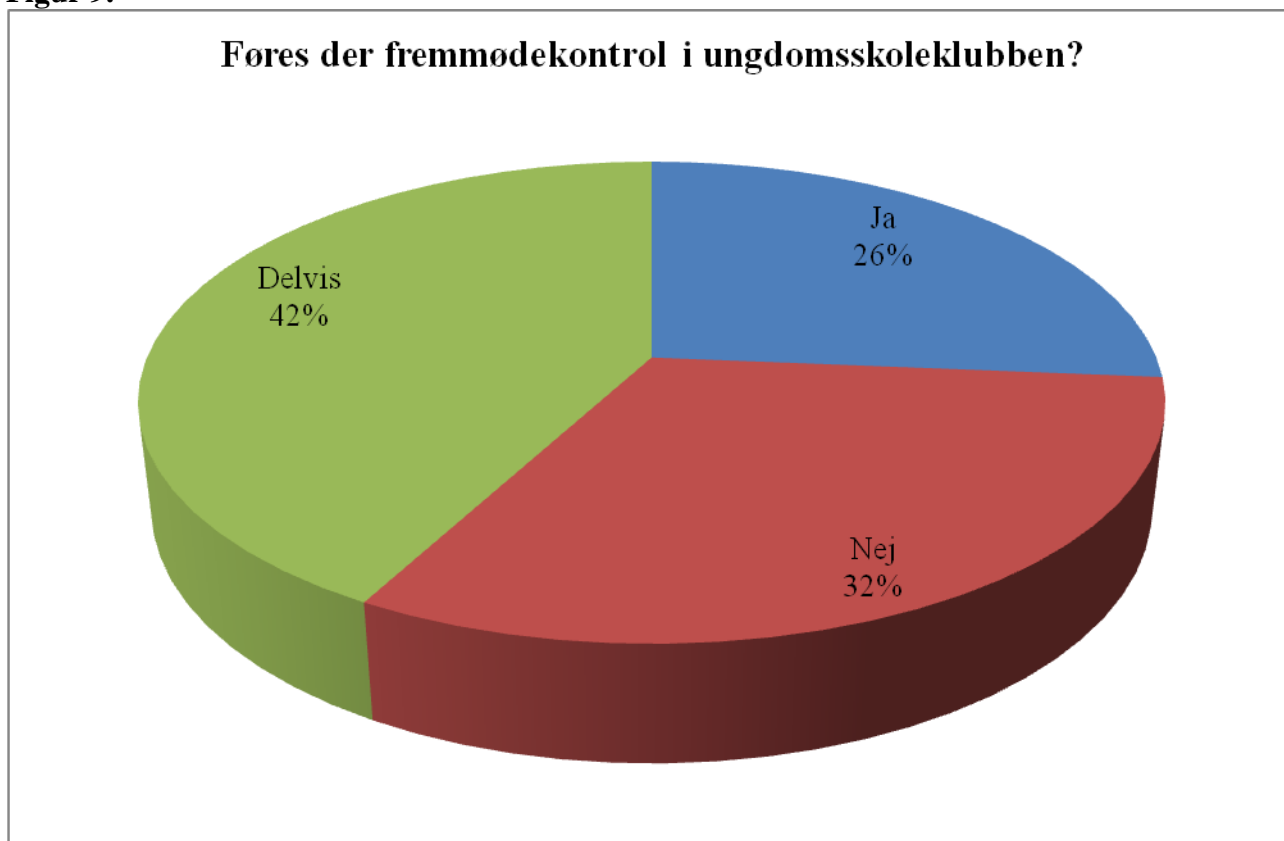
Den gennemsnitlige betaling (vægtet efter indskrevne efter Bureau 2000s opgørelse) i juniorklubber, svarer til 495 kr. mdl. i 12 mdr⁹. Der er også her meget store variationer. I modsætning til de fritidsklubber, som drives efter dagtilbudsloven, gælder der ikke noget loft for forældrebetalingen i ungdomsskoleklubber. Omvendt er Ungdomsskolen som udgangspunkt gratis eller næsten gratis, og hvis der er kontingent i ungdomsklubberne er dette som regel symbolsk. Nogle steder har man på den baggrund også meget lave takster i juniorklubberne – eller helt gratis juniorklubber.

⁹ Heri ikke indregnet nogle få kommuner, hvor juniorklubberne er gratis. Tallet er vægtet efter indskrevne.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

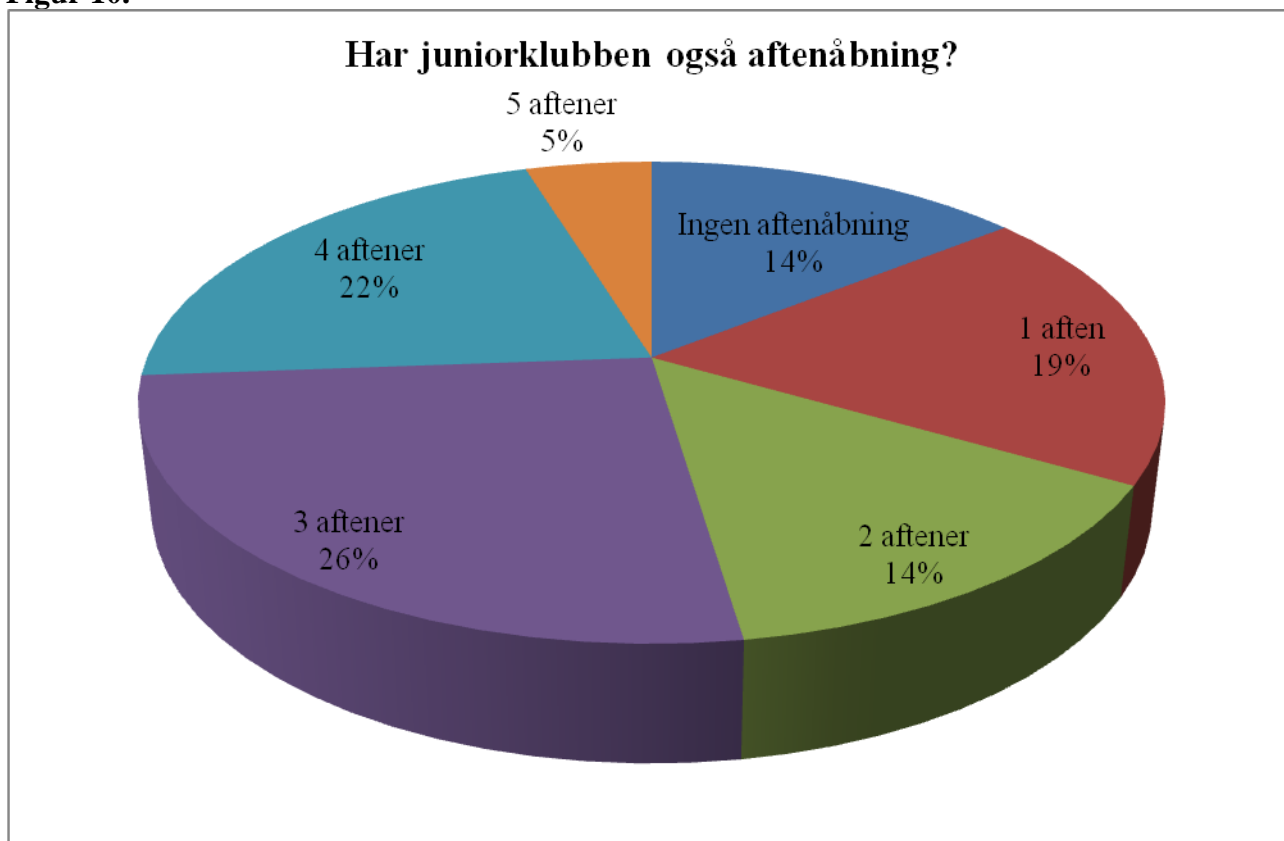
Som det fremgår af Figur 9 føres der hel eller delvis fremmødekontrol i 2/3 af ungdomsskoleklubberne.

Figur 9.

Kun en enkelt af de adspurgte juniorklubber har åbent om morgenen. De øvrige har en gennemsnitlig åbningstid om eftermiddagen svarende til 23,8 timer om ugen og aftenåbent svarende til 9,3 timer om ugen.

Figur 10.

Tager vi udgangspunkt i juniorklubberne, dvs. klubber med tilbud til de 10-13 årige om eftermiddagen, har langt de fleste også aftenåbent, jf. Figur 10. Typisk er der dog kun nogle aftener om ugen.

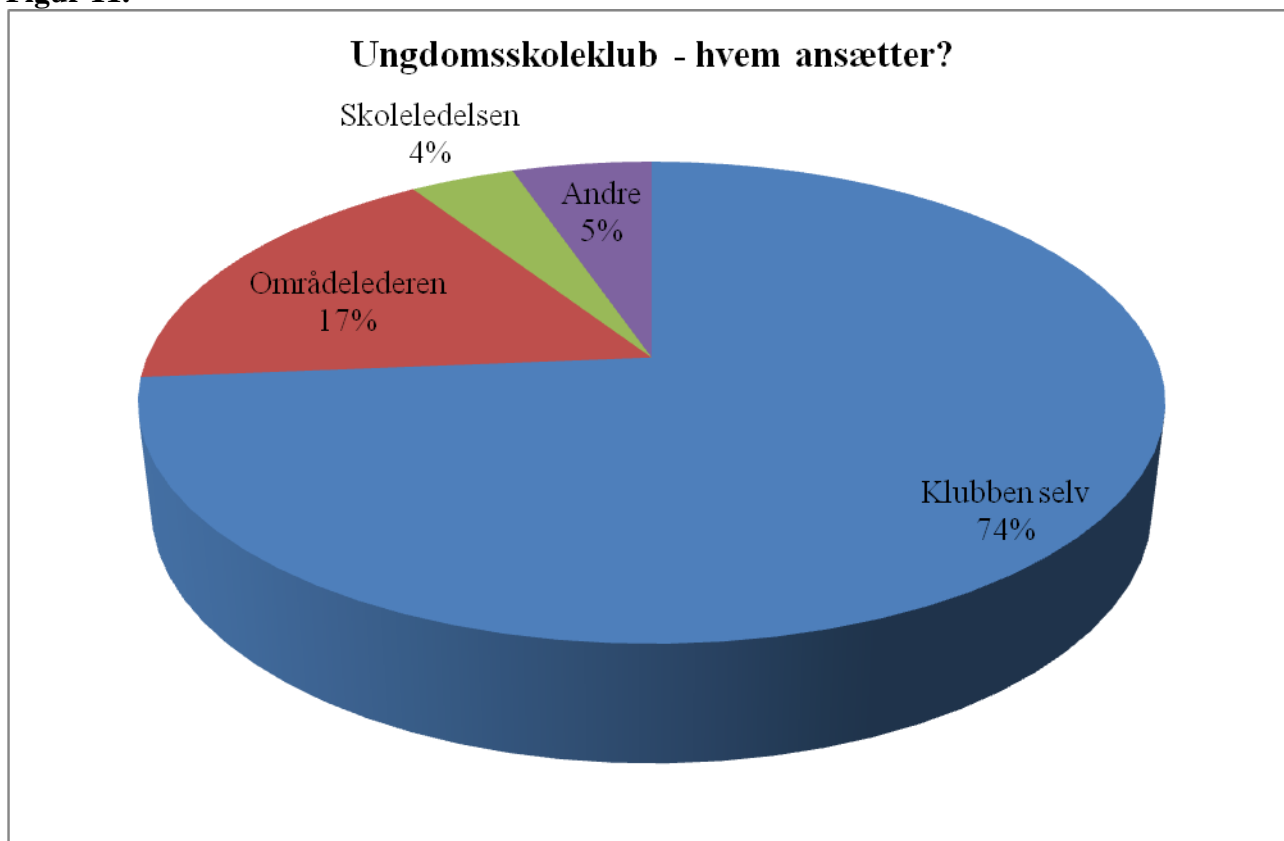
De ungdomsskoleklubber, som alene henvender sig til unge, har typisk en samlet aftenåbning svarende til 11-12 timer om ugen fordelt på 3-4 åbningsaftener.

59 pct. af ungdomsskoleklubberne har områdeledelse, og yderligere 9 pct. oplyser, at der er planer om det i deres kommune.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

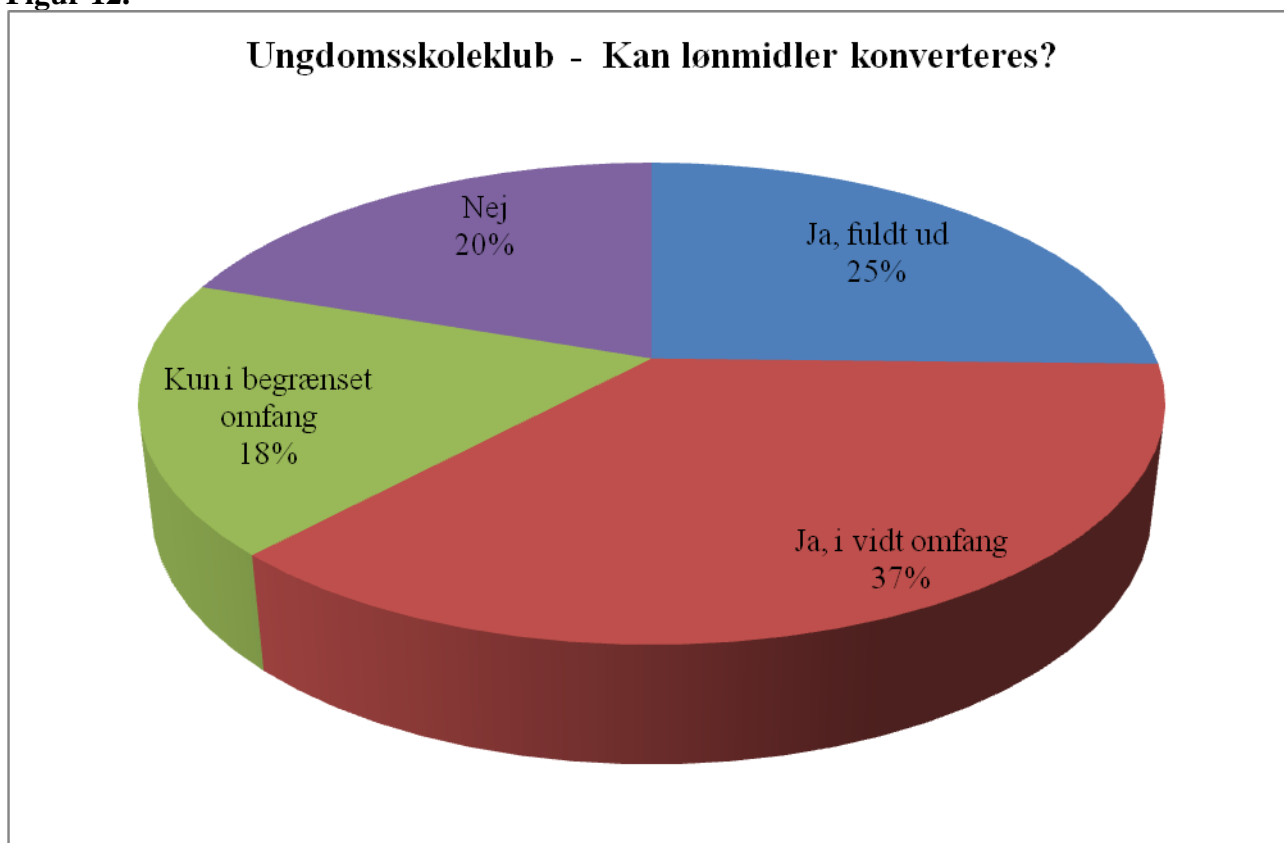
Som regel er det klubben selv, der tager stilling til ansættelser, ligesom klubben ofte kan disponere ret frit inden for budgettet, jf. Figur 11 og 12 .

Figur 11.

Figur 12.

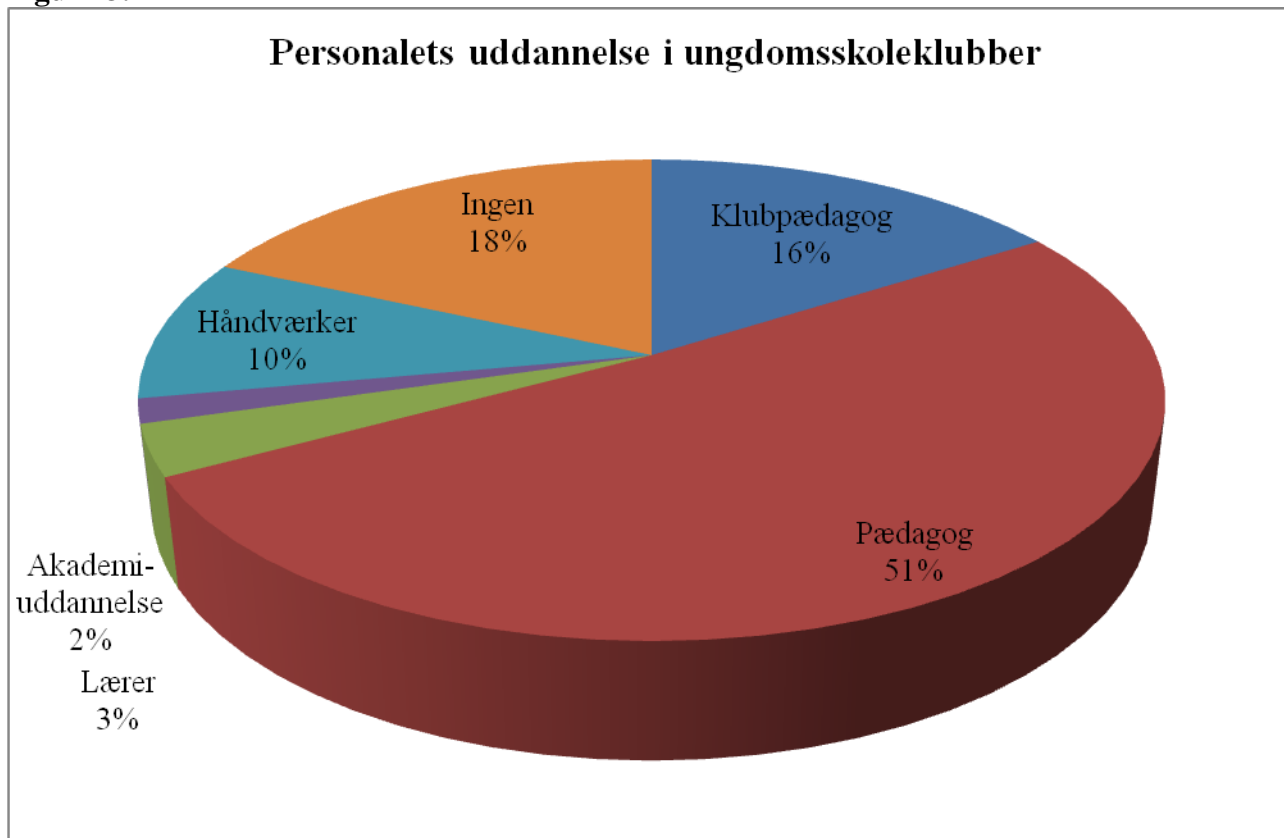

Selve budgettet for ungdomsskoleklubben er sædvanligvis fastsat efter andre principper end et kronebeløb pr. indskrevet barn (31 pct. får helt eller overvejende budgettet fastsat som et kronebeløb pr. indskrevet barn).

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

De ungdomsskoleklubber, som har juniorklubber, har omtrent samme bemandingsforhold som de tilsvarende klubber efter dagtilbudsloven. Der er således i gennemsnit 20,5 børn/unge pr. fuldtidsansat. Medarbejderne fordeler sig efter uddannelse som vist i Figur 13.

Figur 13.

Det skal bemærkes, at en del af de juniorklubber, der har deltaget i undersøgelsen, er klubber, der indtil for nylig fungerede som klubber under dagtilbudsloven. Der er derfor ikke noget mærkeligt i, at man finder tilsvarende forhold på mange områder.

For 19 medarbejdere er nævnt andre relevante uddannelser, bl.a. fire socialrådgivere, 3 med en kunstnerisk uddannelse (kunst, skuespil, musik) og 3 håndarbejds lærere.

Det gennemsnitlige ugentlige timetal for fastansatte medarbejdere i ungdomsskoleklubberne er 32,3 timer pr. uge.

7. SFO-klubber

26 af landets kommuner har klubber, der drives som skolefritidsordninger efter folkeskolelovens § 3, stk. 4. Bureau 2000 har afgrænset disse kommuner som kommuner, der har oplyst, at man har en særlig takst for de større børn i SFO'en (hvad enten denne kaldes SFO-2, SFO-3 eller SFO-klub). Desuden er de pågældende SFO'er talt med, hvis der er mindst 10 børn over 10 år i SFO'en ifølge Danmarks Statistiks opgørelse pr. oktober 2007.

Det skal imidlertid bemærkes, at der ikke er en skarp grænse mellem klublignende tilbud i SFO-regi og tilbud til børn i "fritidshjemsalderen". Ud over de 26 kommuner, som har en særskilt SFO-takst, er der da også tre, som oplyser, at man i dag har klublignende tilbud i nogle af SFO'erne, og tre kommuner, hvors SFO-klubber er på vej.

De 26 kommuner har tilsammen 176 klubber i SFO-regi. Fordelingen på regioner fremgår af Tabel 17.

Tabel 17. SFO-klubber fordelt på regioner.

Region	Antal klubber	Pct. af klubber	Antal kommuner
Hovedstadsregionen	44	25	8
Region Midtjylland	23	13	4
Region Nordjylland	6	3	3
Region Sjælland	87	49	8
Region Syddanmark	16	9	3
Hele landet	176	100	26

Kilde: Beregninger ud fra Bureau 2000 prisundersøgelse, Danmarks Statistik og kommunerundersøgelsen

Danmarks Statistik har pr. oktober 2007 opgjort et samlet medlemstal i disse klubber på 9815 børn i alderen 10-13 år og 305 unge over 14 år.

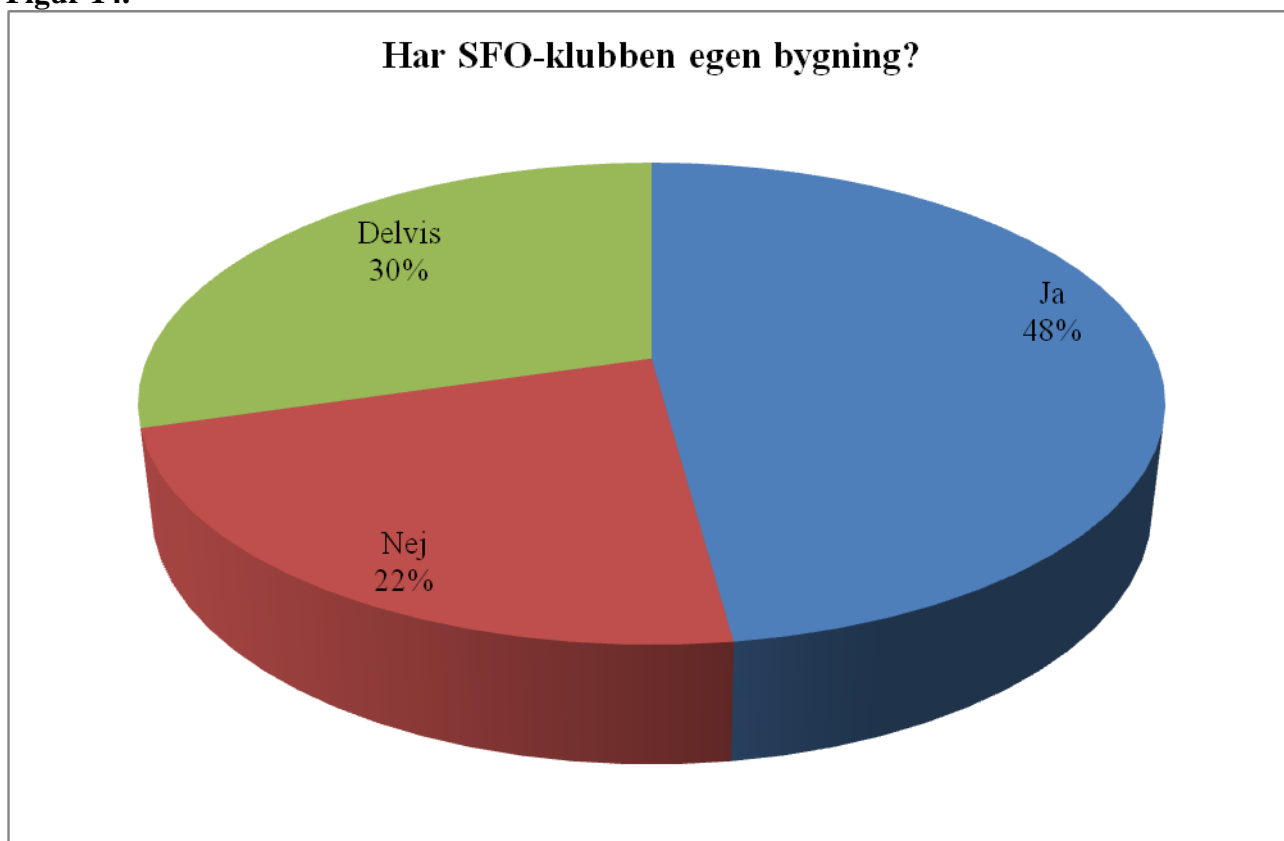
Den gennemsnitlige forældrebetaling i de 26 kommuner svarer til 692 kr. mdl. i 12 mdr.¹⁰

¹⁰ Vægtet efter indskrevne.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Som det fremgår af Figur 14 har de fleste SFO-klubber helt eller delvis deres egen bygning.

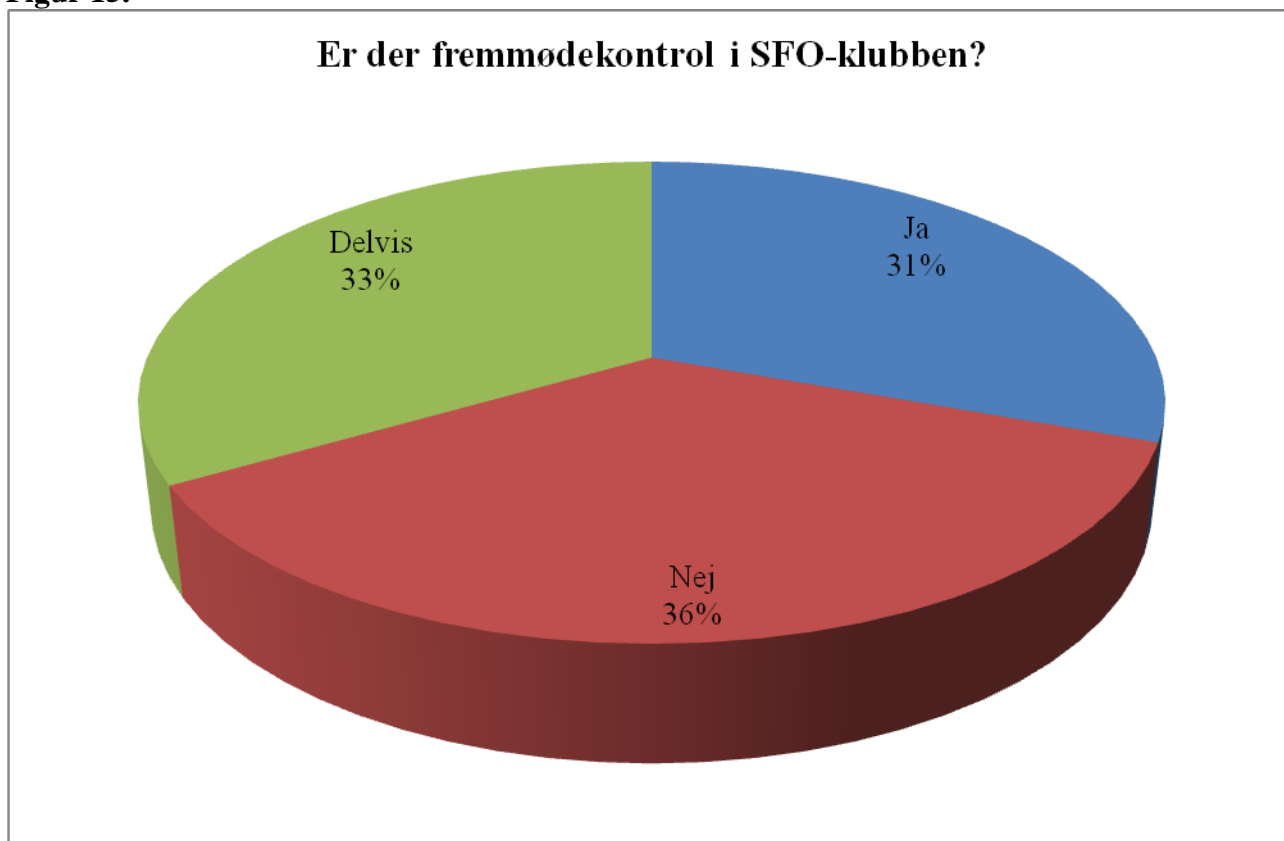
Figur 14.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Figur 15 viser, at ca. 1/3 af SFO-klubberne har fremmødekontrol, ca. 1/3 har delvis fremmødekontrol. Ca. 1/3 har ikke fremmødekontrol.

Figur 15.

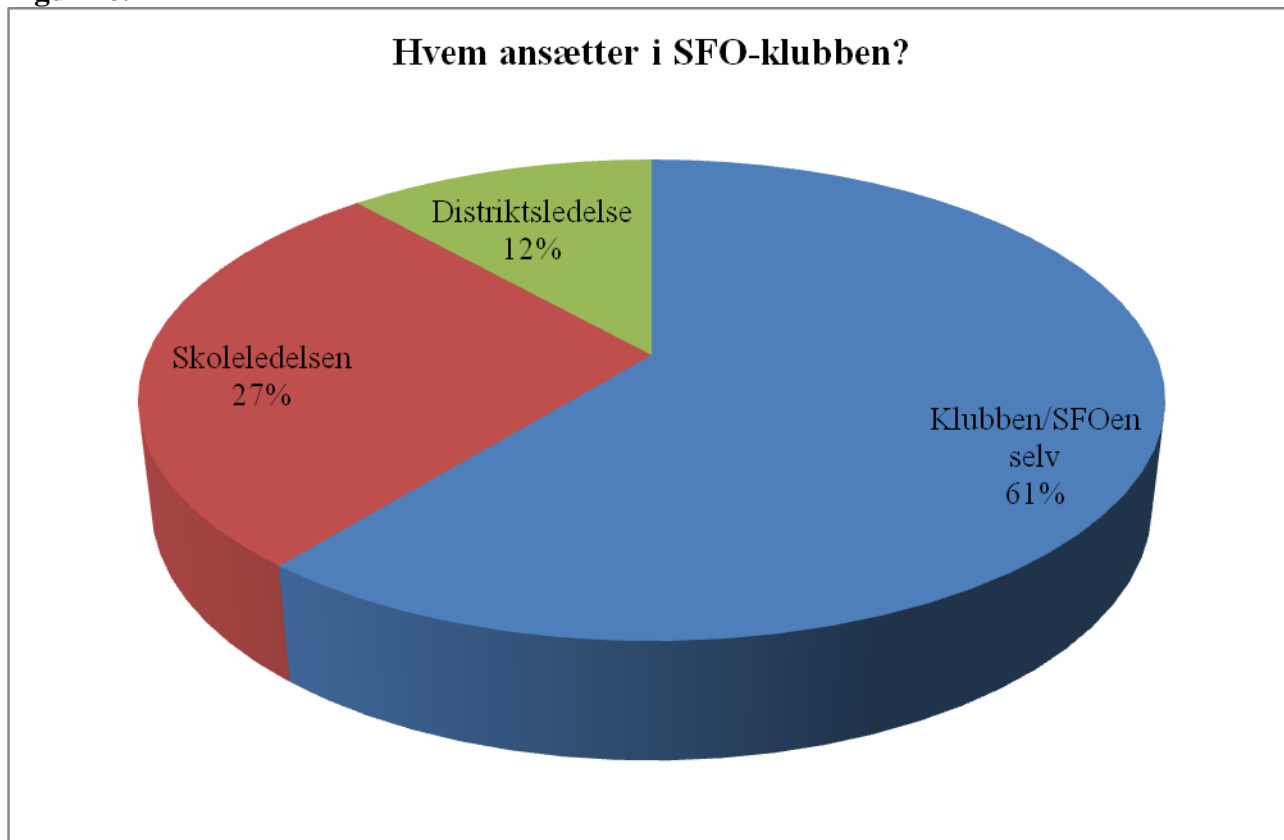

17 pct. af SFO-klubberne har åbent om morgenen. 37 pct. har åbent om aftenen. For alle klubber (inklusive dem, der ikke har morgen hhv. aftenåbning) svarer den gennemsnitlige ugentlige åbningstid til 1,5 timer om morgen, 23,6 timer om eftermiddagen og 2,3 timer om aftenen.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Som det fremgår af Figur 16, er det mest almindeligt, at SFO-klubben eller SFO'en selv ansætter personale. Der er der også en del steder, hvor ansættelsen foretages af skoleledelsen eller en distriktsledelse. 21 pct. af SFO-klubberne er omfattet af en form for områdeledelse.

Figur 16.

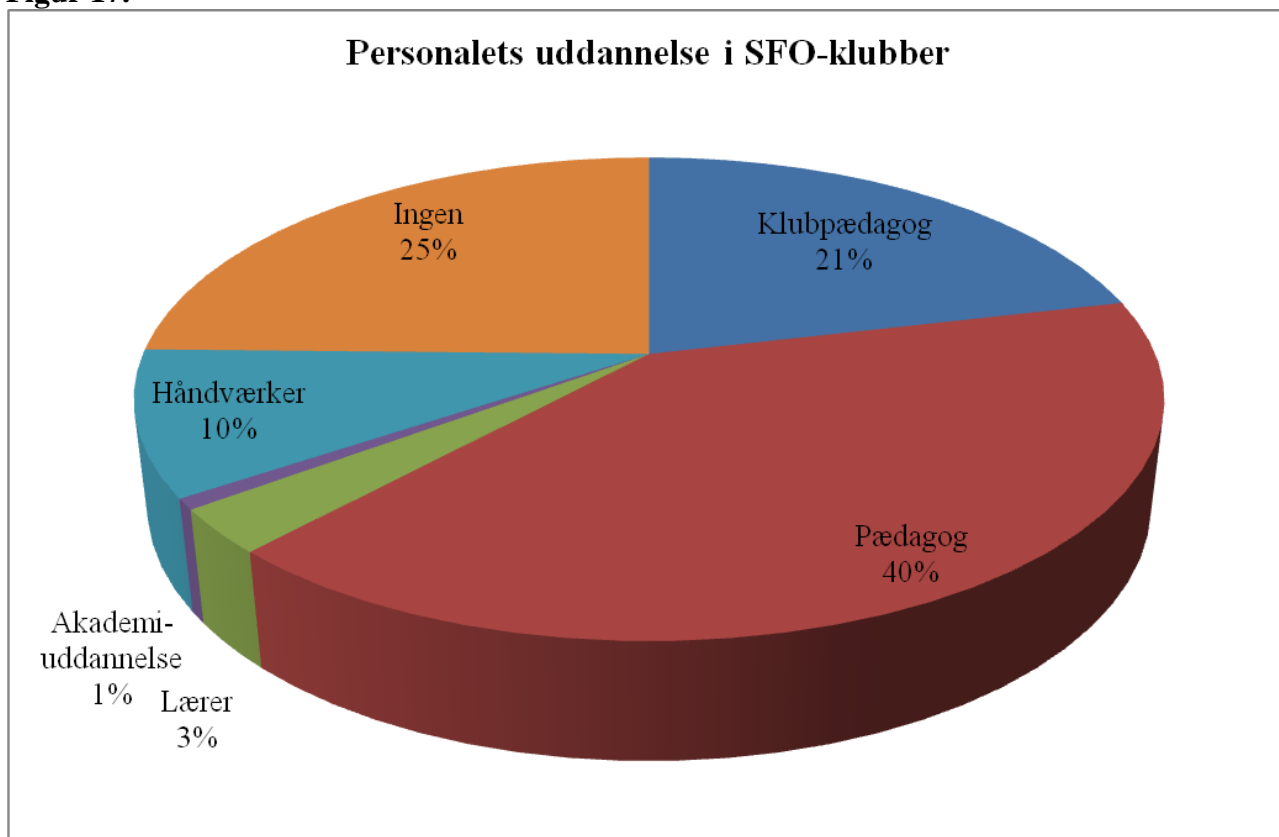
86 pct. af SFO-klubberne får helt eller overvejende deres budget beregnet som et kronebeløb pr. indskrevet barn. 56 pct. kan fuldt ud eller i vidt omfang konvertere lønmidler til anden anvendelse.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

På grundlag af besvarelser fra 61 SFO-klubber, som har givet fyldestgørende oplysninger om personaleforhold, kan det anslås, at der er 19,3 børn pr. voksen i SFO-klubberne. dvs. omtrent det samme som i de øvrige klubtyper. Man må dog være klar over, at der kan være usikkerhed ved afgrænsningen mellem personale i klubben og personale i den øvrige SFO. Det kan navnlig gælde for ledelsespersonale.

Figur 17 viser, hvilken uddannelse personalet i SFO-klubberne har.

Figur 17.

Figuren viser, at SFO-klubberne ligner de øvrige klubtyper, også når det gælder uddannelsesforhold.

Det gennemsnitlige ugentlige timetal for fastansatte medarbejdere i SFO-klubberne er 33,9 timer pr. uge.

8. Klubber efter folkeoplysningsloven

26 kommuner har oplyst, at de har klubber, der kører efter folkeoplysningsloven. 20 af disse kommuner har oplyst, hvor mange klubber, der er tale om. Disse kommuner har i alt 80 klubber. Det skønnes, at der i alt er godt 100 klubber i folkeoplysningsregi.

Der er kun et par af disse klubber i Hovedstadsregionen, mens 14 ligger på Sjælland. Resten findes vest for Storebælt, bl.a. 23 klubber i Odense.

De fleste af de kommuner, hvor man har denne klubtype, giver udtryk for, at der som hovedregel er tale om meget små, forældredrevne klubber i landdistrikterne, som har åbent i fx september-april nogle gange om ugen, og som bygger på medarbejdere, der er frivillige, eller har klubarbejdet som bibeskæftigelse. Forvaltningerne har typisk ikke så meget kontakt med disse klubber, ligesom antallet af klubber kan afhænge af interessen den enkelte sæson. Det er baggrunden for, at fx skole- og ungdomsforvaltningen ofte ikke ved, hvor mange klubber der er.

I den forbindelse skal man være opmærksom på, at klubber efter folkeoplysningsloven kun kan drives af en *forening*. Kommunen selv kan ikke drive disse klubber. De bygger heller ikke på driftsoverenskomster på samme måde som selvejende klubber, der drives efter dagtilbudsloven. Kommunen giver blot et tilskud. Derfor har de kommunale organisationer heller ikke kompetence til at indgå overenskomster.

Der er imidlertid også steder, hvor der drives klubber efter folkeoplysningsloven, som på mange måder kan minde om klubber, der fx drives efter dagtilbudsloven. De 10 FO-klubber, som har deltaget i rundspørgen, har således en gennemsnitlig ugentlig åbningstid på 20,3 timer om eftermiddagen og 9,3 timer om aftenen.

De 10 klubber har i gennemsnit 23 børn pr. fuldtidsansat. 19 pct. af de ansatte er klubpædagoger og 28 pct. er pædagoger.

De 10 klubber har 929 indskrevne unge, hvoraf 28 pct. er i "ungdomsklubalderen".

Det er imidlertid Bureau 2000s indtryk, at de 10 klubber, som har deltaget i undersøgelsen *ikke* er repræsentative for alle klubber. Man kan snarere antage, at det især er FO-klubber, som i øvrigt ligner "almindelige" klubber, der har valgt at deltage. Det kan nævnes, at 7 af de FO-klubber, der har svaret, ligger øst for Storebælt. Der er ingen Odense-klubber med og kun én jysk klub.

Det vurderes også, at gennemsnitsstørrelsen for de klubber, der ikke har deltaget, er betydeligt mindre. Forsigtigt kan det vurderes, at der er omkring 5000 unge i denne klubtype.

9. Særlige klubtilbud

Efter kommunalreformen registreres de særlige klubtilbud ikke længere af Danmarks Statistik. I stedet skal de indberette en række data til Tilbudsportalen, der drives af Velfærdsministeriet. De særlige klubtilbud henvender sig til personer med handicaps eller andre særlige behov. Efter kommunalreformen drives de normalt af en kommune, men sælger pladser til andre kommuner. Dette er baggrunden for Tilbudsportalen, hvor potentielle købere af pladser kan gå ind og finde meget detaljerede oplysninger om den enkelte klub.

Tilbudsportalen har data om 21 særlige klubtilbud, som drives efter servicelovens § 36. En af disse klubber har dog kun døgn- eller aflastningspladser. Fremstillingen i det følgende bygger på de resterende 20 tilbud.

17 af de 20 tilbud er kommunale, mens de sidste tre er fondsdrevne/selvejende.

Man må imidlertid være klar over, at der kan være tilbud, der omfatter klubaktiviteter for unge, som drives efter andre lovbestemmelser. Tilbudsportalen omfatter eksempelvis også 147 tilbud, der drives efter servicelovens § 104. Denne bestemmelse siger:

§ 104. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde aktivitets- og samværstilbud til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer til opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene.

Eksempelvis LAVUK, som BUPL har overenskomst med, drives efter denne bestemmelse. Bestemmelsens primære anvendelsesområde er imidlertid *voksne* handicappede.

De 20 klubber har tilsammen 873 dagpladser. 5 af klubberne har også døgn- eller aflastningspladser – i alt 151 pladser. Dette må man tage i betragtning, når man vurderer fx bemanningen. Bemanningen fremgår i øvrigt af Tabel 18.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Tabel 18. Personale i særlige klubber fordelt på uddannelsesgrupper.

Personalegruppe	Ansatte omregnet til fuldtid
Ledelse	21,5
Administration/kontor	14,2
Psykologer/læger	3,8
Undervisning	39,1
Socialrådgivning	1,0
Pædagoger	315,1
Pædagogisk medhjælp	82,3
Pleje	0,6
Kost	4,6
Rengøring, køkken	13,6
Vicevært	5,7
Andre	4,2
I alt	505,6

Kilde: Egne beregninger ud fra Tilbudsportalens data.

Det kan beregnes, at pædagogerne udgør 62 pct. af personalet – hvortil kommer, at en del af ledelsespersonalet formentlig også er pædagoguddannet. De 315 fuldtidsstillinger for pædagoger er fordelt på 380 personer, svarende til 30,7 timer om ugen i gennemsnit.

16 af klubberne har i stikordform beskrevet deres socialfaglige metode. Tabellen neden for viser, hvordan de 16 institutioner beskriver sig selv.

Tabel 19. Socialfaglig metode i 16 særlige klubtilbud

Navn på socialfaglig metode	Beskrivelse af den socialfaglige metode
Specialpædagogisk behandling, struktureret/visualiseret pædagogik	For alle børn/unge, i børnehave, skole-fritidsordning, eller på en af bo-afdelingerne, gælder princippet om: viden om autisme og de grundlæggende forstyrrelser, individuelt tilrettelagt behandlingsplan, pædagogik og metodik udformet efter principperne i struktureret/visualiseret undervisning, eklektisk tilgang til videnskabelige metoder: vi benytter de enkeltmetoder, der er resultatgivende inden for vores forståelsesramme om autisme. specialpædagogik, etik i behandlingsarbejdet og forældresamarbejde
På Paletten arbejdes TEACCH inspireret visualiseret struktureret pædagogik	Struktur, forudsigelighed og visuel støtte.
Fritids- og ungdomspædagogik med en anerkendt tilgang	Aktiv lytning, anerkendelse og empati med udgangspunkt i en struktureret hverdag, med vægten på indførelse i sociale og kulturelle kompetencer
TEACCH	TEACCH er en metode hvor der tages udgangspunkt i den enkeltes udviklingspotentiale. Forventninger og intentioner synliggøres ved hjælp af skemaer og billeder, og derved hjælpes børnene til at visualisere. Ved hjælp af ugeskema med billeder bliver hverdagen struktureret og forudsigelig, hvilket er to af nøglebegreberne indenfor TEACCH.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

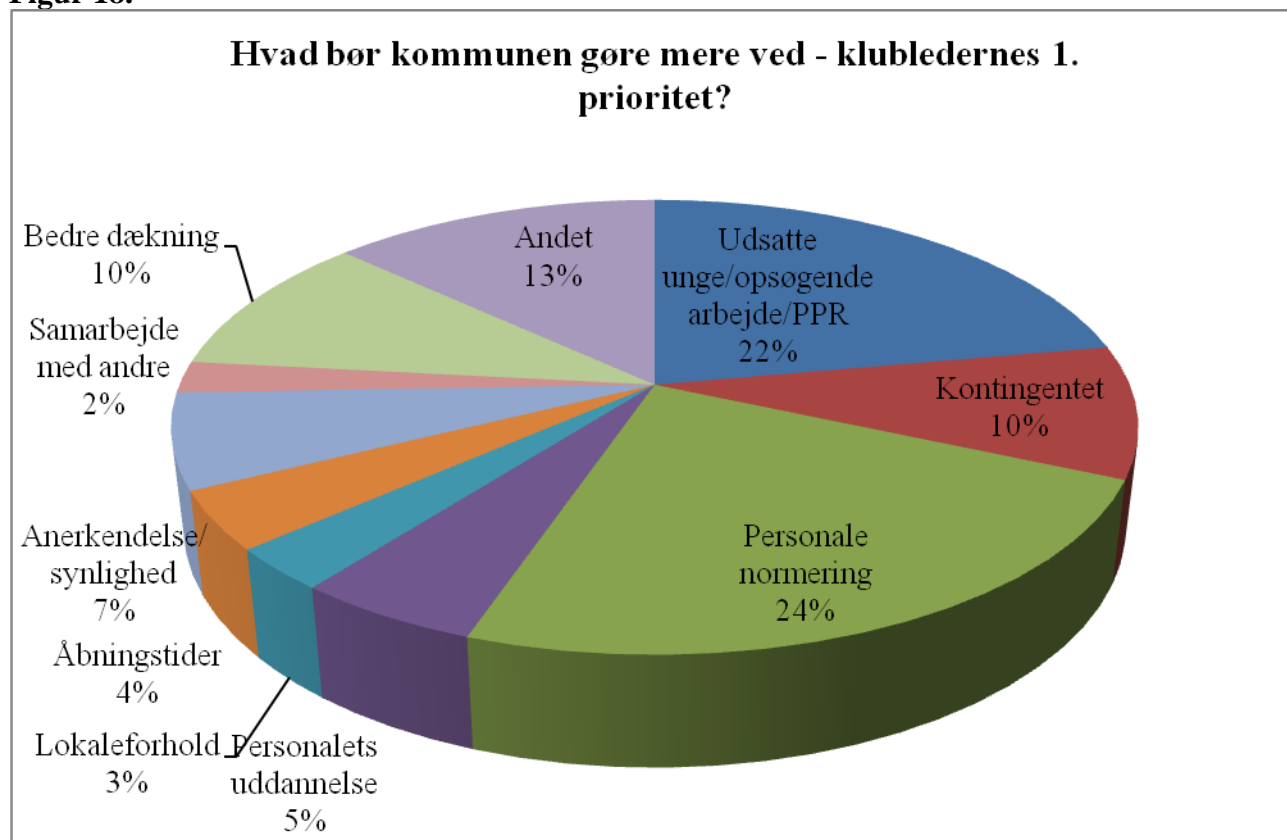
Navn på socialfaglig metode	Beskrivelse af den socialfaglige metode
Socialpædagogisk støtte	I Aktivitetshuset arbejder vi efter Michael Husens teori om ”Den hele arbejdsproces” og ”Det fælles tredje” i alle former for opgaver - små som store.
Videoanalyse	Analyser af videooptagelser af børn/unge og voksne (pædagoger) i samspil.
Relationspædagogik.	Med udgangspunkt i den enkeltes potentiale, arbejdes der med at skabe relationer til andre. Hovedtanken for arbejdet er: Interaktion=>relation=>mulighed for udvikling.
Relation,kommunikation og indflydelse på eget liv	Klubben arbejder med at fastholde et smidigt, men struktureret og forudsigeligt miljø med respekt for de unge og deres forskellige behov og ressourcer.
Fritids og ungdomspædagogik med en anerkendende tilgang	Vi arbejder med kontaktpersonordning hvor hvert medlem har en kontaktpædagog som beskriver status og mål for det enkelte medlem. Hvert år bliver der lavet en pædagogisk status som bliver sendt til forældre og skole og den bliver gennemgået på et statusmøde hvor forældrene deltager.
Specialpædagogisk, fritids og ungdomspædagogik med en anerkendende tilgang	aktiv lytning, faste aftaler, fællesplanlægning, struktureret dagligdag med vægt på indførsel i de sociale kompetancer.
Autisme pædagogik	Udgangspunkt i den enkelte og den enkelte målgruppe
Anerkendende og Værdsættende tilgang. (AI)	Med udgangspunkt i den unges ressourcer og gennem en anerkendende og værdsættende tilgang arbejder vi på at styrke og udbygge den unges sociale kompetencer og netværk / relationer til kammeraterne.
TEACCH	Individuelt tilrettelagt og visuelt struktureret ramme for deltagelse i aktiviteter og socialt samvær
Relationer	Meget vigtigt, at sikre relationer mellem gruppens børn/unge og øvrige børn/unge og voksne. Der arbejdes med hver enkelt og den enkelte deltager i aktiviteter efter ønske og formåen.
Struktureret pædagogik	Der arbejdes struktureret ud fra den enkelte. Det planlægges aktiviteter i den ordinære klub for den enkelte i det omfang vedkommende magter det. Ellers er der tilbud om at bruge Oasen, som er indrettet med klubaktiviteter og afspændingsmuligheder. Der arbejdes efter 'polet-metoden', som består i at lave aftaler, og overholde disse (Strukturen) Der belønnes efter hvordan dagen er gået. Der kan 'spares' op, så der ca. én gang pr. måned er mulighed for en belønning. (stor aktivitet)

10. Prioriteringer og kommentarer

I forbindelse med den rundspørge, som er gennemført blandt klublederne, har Bureau 2000 bedt svarepersonerne om at ”nævne tre ting, som du mener, din kommune bør gøre mere ved i forhold til klubområdet”. Tilsvarende er lederne blevet bedt om at nævne tre ting, de mener BUPL bør prioritere i sit arbejde.

I spørgeskemaet er der ikke på forhånd angivet nogen svarmuligheder, men Bureau 2000 har efterfølgende inddelt besvarelserne i nogle grove kategorier. Herefter viser Figur 18, hvordan svarene fordeler sig.

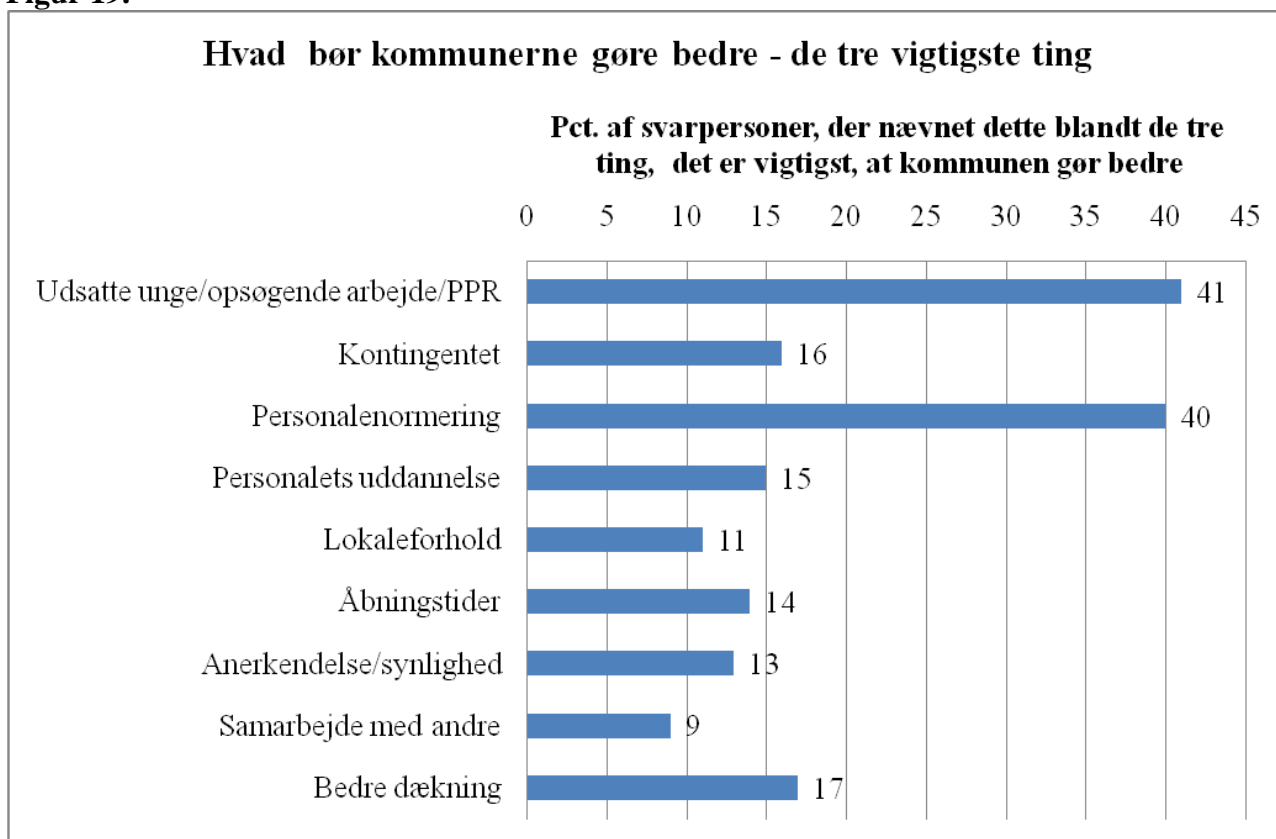
Figur 18.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Figur 19 viser tilsvarende, hvilke tiltag, der er nævnt blandt de tre vigtigste.

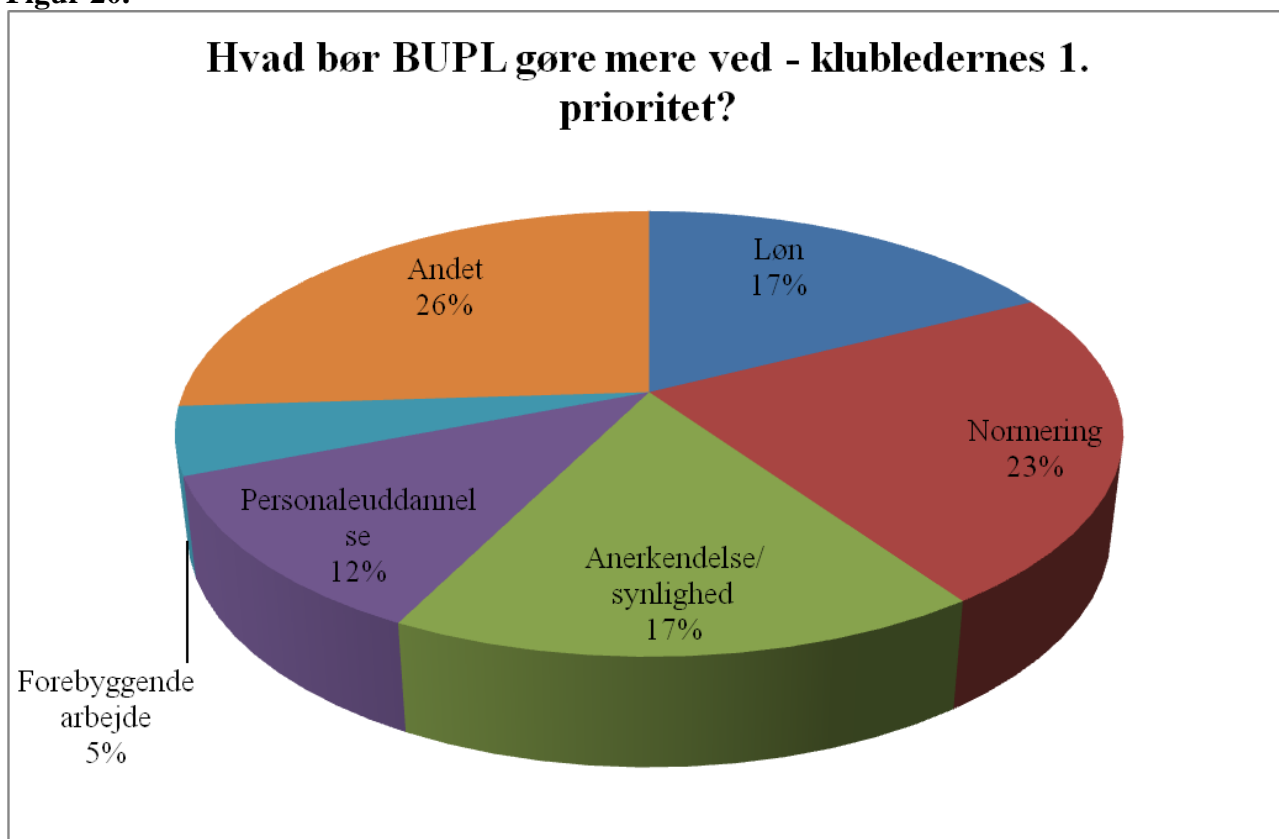
Figur 19.

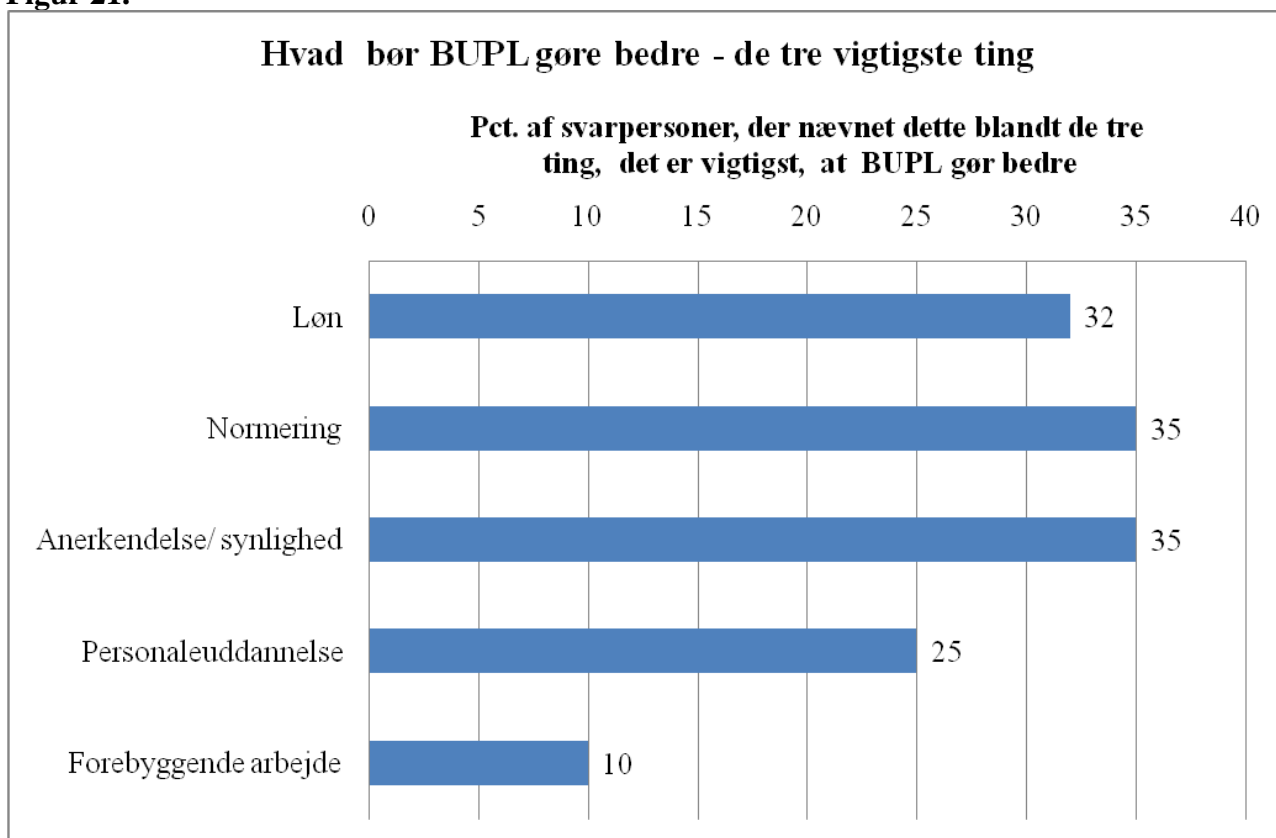
De to figurer viser, at klublederne især ønsker en bedre indsats fra kommunen, når det drejer sig om tiltag, der er målrettet svage grupper, eller som sigter mod at få flere unge med (lavere kontingent, bedre dækning, bedre åbningstider). 40 pct. af klublederne ønsker desuden en bedre personalenormering.

Ser vi på ønskerne til, hvad BUPL skal gøre bedre, fremgår svarene af Figur 20 og 21.

Figur 20.

Figur 21.

Det ses, at ønskerne til en forbedret BUPL-indsats især drejer sig om traditionelle faglige krav – løn og personalenormering. I gruppen, der fremhæver løn, er der bl.a. mange, som peger på fastholdelse af aften- og andre tillæg. Dette skal dog ses på baggrund af, at rundspørgen fortrinsvis blev gennemført i maj-juni måned, hvor bl.a. aften- og nattillæggene var til diskussion i forbindelse med de afstemninger om overenskomstfornyelse, der blev gennemført.

En stor gruppe ønsker også, at BUPL i højere grad arbejder med synliggørelse af klubarbejdet.

Endelig har en fjerdedel peget på personaleuddannelse. Her er dels tale om svarpersoner, som ønsker en større andel af uddannet personale, dels svarpersoner, som ønsker forbedrede kursustilbud af forskellig art.

Endelig har en række svarpersoner benyttet muligheden af at tilføje mere generelle kommentarer. Disse gengives nedenfor:¹¹

At ledere bliver bedre uddannede til de mange nye opgaver der kræves af ledere i dag.

Bedre løn til pædagoger der arbejder med børn og unge i pubertetsalderen samt med deres forældre

Blive bedre til at forhandle ordentlige vilkår for klubber, efteruddannelse, ny løn. For dårligt at BUPL ikke kunne forhandle, at diplomuddannelsen gav tillæg. At timer efter kl. 17 bliver dårligere stillet, at afspadsring efter 37 timer nu nok bliver afskaffet.

¹¹ Idet svar, der er meget klubspecifikke eller blot uddyber besvarelsen af andre spørgsmål, er udeladt.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

BUPL er meget lidt mærkbar og fjern i klublivet, og som klub føler man sig som stedbarn der bliver tålt. Det virker ikke som den organisation, der kan samle klubfolk som en slagfast faggruppe. Det synes som om BUPL ikke har den store indsigt i den forskellighed, der er i alle klubber, der er for meget standardisering.

BUPL skal gå aktivt ind i kampen for at holde evt. prisstigninger væk fra Klubberne - hvis kontingentet stiger for meget så bliver børnene væk. Der skal arbejdes massivt mod modulpasning i Klubberne, ellers bliver børnene delt op i A og B børn. A børn kan deltage i alle aktiviteter internt som eksternt, men B børnene skal gå hjem kl. 15.00 så de kan ikke deltage i ture osv. BUPL skal arbejde aktivt for, at børn med socialpædagogiske fripladser kan få dækket deres udgifter til mad og aktiviteter.

Der er meget at tage fat på. I vor kommune er der mange efternølere og en dvale-fortid, som først nu er begyndt at blive rystet. Der savnes udvikling og vovemod ift. at prøve nye ting af. Det virker meget alibi-politisk top-styret, at arbejde ikommunen. Men på mange områder er der gode vækstbetingelser for et fremtidigt klubmiljø. Det går den rigtige vej. Og så bør man spørge sig selv om den 'gamle' klub-tanke, med et 'værsted' for børn, passer til de post-moderne børns behov og ønsker? Bør vi ikke udfordre og inspirere børnene socialt og fritidsmæssigt? Bør vi ikke få forældrene til at kræve at deres børn indgår i forpligtende fællesskaber? Og så ville det være på sin plads, hvis forældrene forhandlede mindre med deres børn, og tog mere ansvar!

Det er svært at nå ind i systemet og den lige vej er nu bedst, noget går tabt når der er for mange led, manglende information og for lidt åbenhed i områder med dårlig topstyring. Magt bør bruges til at give bedre vilkår. Ansvar og overskuelighed giver lyst til at arbejde. God ledelse smitter af på hele organisationen, Meget er personrelateret. Mulighed for at de bløde værdier kommer i centrum. frihed giver ansvar, sygdom/stress nedbringes med god ledelse.

Det er svært at give en helt præcis beskrivelse, da vi netop i denne tid er ved at overgå til en ny måde at køre klub på. I stedet for en ungdomsklub under ungdomsskolen, bliver vores klub pr. 1/8 2008 lavet om til et ungdomscenter, med en områdeleder som ansvarlig. Min funktion som ungdomsskoleleder har tidligere omfattet vores ungdomsklub, fremover skal jeg kun bruges som koordinator. Hele kommunen skal på klubområdet overgå til områdeledelse. Der er ansat 4 områdeledere og en sektorleder, klubberne skal køre under ungdomsskoleloven, men skal rekruttere medlemmer fra 4. til 10. klasse.

Det er utroligt svært at overskue om man har dårlige forhold, eller blot lige så dårlige forhold som andre.

Det er vigtigt, at der arbejdes med oplysning omkring det ændrede indhold i klubben som arbejdsform / områdeansvarlighed og en bredere forståelse for et løsere medlemsbegreb

Få nu lavet noget ordentligt så vi kan blive lønnet som fortjent, specielt aften, weekend og koloni, tak.

Hele samfundet skal til at prioritere de unge. Der bliver mere og mere ballade med de unge rundt omkring. I vor kommune er der fx ikke noget dagtilbud til børn over 6 klasse

Hvis vi skal blive ved med at have gode medarbejdere på klubområdet skal der ske noget drastisk. Vi oplever til stadighed, at det bliver sværere og sværere at få kvalificeret arbejdskraft ansat. Det hjælper heller ikke på det, at BUPL går ind og laver overenskomst der forringer vores arbejdsvilkår. Nu er der da slet ingen der har lyst til at arbejde aften og weekend. Selv her på stedet, hvor vi brænder for arbejdet med de unge - er der hørt udtalelser om at nu må det være nok.....

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Jeg er utilfreds med at klubberne skal spare mere end andre områder i kommunen.

Jeg mener at BUPL i langt højere grad skulle arbejde for og stille krav til arbejdsgiverne om at deres medlemmer skal have en skriftlig og meget konkret stillingsbeskrivelse, hvori det klart fremgår hvad det er for et stykke arbejde arbejdsgiverne betaler for. Fik medlemmerne en sådan stillingsbeskrivelse, så havde de også i langt større grad mulighed for at stille krav om lønninger i forhold til deres opgave, eller hvis denne blev udvidet.

Jeg mener det er på tide, at vi i BUPL går ud og synliggør og forklarer vigtigheden af at bevare dag- og aftenklubber. Regeringen og kommunerne råber op om de besværlige unge og hvilke omkostninger, penge, der bruges på de utilpassede unge. Hvis vi kan få åbnet deres øjne for, at der netop skal sættes stærkt ind på at bevare eller endda åbne flere 'væresteder' for de unge så kan vi få antallet af de 'besværlige og utilpassede' unge ned. De mangler nærværende voksne der tør være deres voksenrolle bevidst. Være lyttende og nærværende osv. Jeg kunne blive ved.

Kan godt frygte at lige netop denne aldersgruppe bliver ramt hårdt af alle de besparelser og nedskæringer

Klubberne har potentiale til og kapacitet til at være et naturligt centrum for opsøgende arbejde i forhold til alle børn og unge, men særligt de udsatte børn/unge. En slags børn- og unge medborgerhuse, der også arbejder med unges uddannelse og indslusning i voksenlivet.

Klubdelen møder ikke meget anerkendelse for det massive arbejde der udføres, der er ikke nok respekt og helhedstænkning på området og der er alt for snævre rammer at arbejde under. Klubregiet trænger til at blive moderniseret så den har 'rammer' der matcher den ungdom vi har i dag, det er en ungdom der er meget mobil, en ungdom der er let at rekruttere til bandemiljø, kriminalitet, misbrug m.m. Medarbejderne skal have et større råderum at navigere i for at kunne løfte opgaven

Klubområdet står netop overfor omfattende besparelser. Værste scenarie er lukninger, sammenlægninger, centralisering med langsom død som konsekvens

Lokale små klubber i 'ydresamfund' har ikke brug for fuldtidsansatte, men prof. ledelse og medarbejdere som brænder for området!

Med den åbningstid der er i klubberne, er det umuligt at lave fuldtidsstillinger og dermed er det svært at fastholde personale

Med et budget som vores er det meget svært at retfærdiggøre en overnatning med 2 timelønnede medarbejdere på matriklen, når de skal aflønnes fra time til time.. Holdes overnatningen derimod i en fremmed klub, hvor det forudgående arbejde som regel er meget større og forløbet er meget besværligere, skal medarbejderne kun aflønnes med 7,4 timer pr. dag...

Mener at det er et stort problem at alle klubber eks. vor kommune er blevet harmoniseret - det betyder brugerbetaling som lederen eller medarbejderen selv skal opkræve. Det har vi jo aldrig gjort i vores by før og jeg kan frygte at børnenes forældre ikke vil/kan betale - 'skal vi så sige til XX, at du kan altså ikke komme ind i dag, for vi har bedt dig og dine forældre om at betale for at være her og det har de stadig ikke gjort, så du må gå igen'. Alle tilskudskroner skal gå til medarbejderløn og lederløn, det er ikke i orden at en leder skal have 140 i timen for hver time Værestedet har åbent, fordi den medarbejder der er på, ikke må være der selv - der er så meget spild af penge og det holder slet ikke i et lille lokalsamfund som vores. Vi ender med at børnene hænger ud på gaden, laver ballade eller hærværk.

Siden nedlæggelse af LDK har der ikke været opbakning til klubområdet

Som det ser ud her på øen, skal 3. klasserne tilbage til SFO I, hvilket får voldsomme konsekvenser for

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

vores klub. Kan pt. ikke se, at vi kan overleve på sigt. Kommende firing af fast medarbejder forventes, hvilket vil sige at jeg sidder ene tilbage. Hvis jeg ikke også ryger ud.

Særligt i disse tider er det vigtigt at vi synliggør det forebyggende sociale arbejde som klubberne står for. Dyr lever 7 dage om ugen og det kræver timer at bruge dyr som et pædagogisk redskab i et bymiljø. Vi får hver måned nye børn med særlige behov og diagnoser 'for at spare penge på eksterne anbringelser' de penge skal helt eller delvist tilskrives de institutioner som tager disse børn, da det udhuler normeringen på 'almen området'.

Sørg for bedre normeringer, flere hænder, så vi kan lave et kvalificeret arbejde med de unge. Flere penge så vi også kan følge med tiden...

Vi er medlem af Ungdomsringen og får god hjælp / vejledning ved problemer / spørgsmål

Vi gør alt hvad vi kan indenfor ressourcen. Hvis man overhovedet vil lave noget for og med børnene, så de faktisk kommer i klubberne, så skal der enten flere medarbejdere til eller der skal tages mange opgaver væk f.eks. diverse politikker, kompetenceplaner o.s.v.

Ønske om at BUPL til stadighed arbejder for at sikre klubbernes overlevelse. Betingelser for både personale og børn er pressede i forhold til normering, ressourcer og arbejdsbetingelser, der konstant udfordrer et pædagogisk ansvarligt og udviklende fritidsliv.

11. Metode

Dataindsamlingen er sket på to niveauer:

Bureau 2000 har kontaktet samtlige kommuner og talt med forvaltningspersonale, der arbejder med klubområdet. Svarene er efterfølgende sendt til check i de enkelte kommuner. Alle kommuner har deltaget i denne rundspørge, som blev gennemført i løbet af sommeren 2008.

Der er desuden gennemført en spørgeskemaundersøgelse på klubniveau, således at klubbernes ledere er blevet opfordret til at deltage i en internetbaseret undersøgelse.

Denne delundersøgelse er stødt på en række praktiske vanskeligheder, bl.a. med hensyn til fremskaffelse af e-mailadresser. Opfordringer til deltagelse er dels sendt ud gennem Ungdomsringen, dels direkte til de enkelte kommuner, dels gennem offentlige opfordringer i Børn & Unge m.v. Svarprocenten fremgår af Tabel 20.

Tabel 20. Svarprocenter i forskellige klubtyper

Lovgrundlag	Omtrentligt antal klubber	Antal indkomne udfyldte skemaer	Svarprocent
Dagtilbudslov	533	202	38
Juniorklubber efter ungdomsskoleloven	257	76	30
SFO-klubber	176	72	41
Folkeoplysningsklubber	Ca. 100	10	10
I alt	1066	360	34

Tabel 21 viser svarprocenter for *dagtilbudsklubber* i de enkelte regioner.

Tabel 21. Svarprocenter for dagtilbudsklubber fordelt på regioner

Region	Antal klubber	Antal svar	Svarprocent
Hovedstadsregionen	294	91	31
Region Midtjylland	72	33	46
Region Nordjylland	35	13	37
Region Sjælland	57	37	65
Region Syddanmark	75	28	37
Hele landet	533	202	38

Den lavere svarprocent i Hovedstadsregionen kan evt. hænge sammen med, at 50 af de københavnske klubber er kommunale og dermed organiseret i LFS/FOA (selv om der er enkelte svar fra denne gruppe).

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Det viser sig desuden, at de indkomne svar på centrale områder, hvor det er muligt at checke med andre data (især antal medlemmer pr. ansat), stemmer godt overens med offentlig statistik. Selv om man kunne have ønsket en bedre svarprocent, er der således grund til at tro, at svarene giver et rimeligt godt billede af klubbernes forhold.

Bilag. Eksempler på klubpolitikker.

Som tidligere nævnt er der kun et mindre antal kommuner, der har vedtaget en specifik klubpolitik. I det følgende gives enkelte eksempler.

Nogle klubpolitikker er ganske kortfattet. I fx Esbjerg lyder den vedtagne målsætning:

Målsætning for kommunale fritids- og ungdomsklubber i Esbjerg

- Fritids- og ungdomsklubber skal imødekomme de behov, der er lokalt i hele kommunen, i forhold til socialpædagogisk indsats og fritidspædagogiske tilbud/aktiviteter.
Alle klubber er en del af det samlede fritidstilbud i Esbjerg kommune.
Klubberne er ikke et kontrolleret pasningstilbud.
Der er i princippet ingen ventetid for at blive optaget i klubberne.
- Fritids- og ungdomsklubberne skal efter behov opbygge et alsidigt miljø og tilbyde meningsfulde aktiviteter og projekter for derved at være attraktive for alle børn og unge, uanset social, etnisk eller kulturel baggrund.
- Klubberne prioriterer det forebyggende og opsøgende arbejde højt, bl.a. gennem aktiv indsats i SSP-samarbejdet. Klubberne skal være opmærksomme på, inden for de givne rammer, at tage særligt vare på svage eller truede børn og unge med særlige behov, det være sig f.eks. omsorgssvigt eller mangelfuld voksenkontakt, så de opnår størst mulig livskvalitet.
- Klubberne skal samarbejde om aktiviteter og arrangementer.
- Klubberne, der har tæt kontakt til børn og unge og deres familier, er det professionelle systems "antenne" i lokalområderne og skal spille en væsentlig rolle i samarbejdet mellem det frivillige foreningsliv og de kommunale tilbud.
- Klubberne er ikke et mål i sig selv, men skal virke som supplement og motivere til at bruge sport, spejder, Kulturskole og andre muligheder inden for de øvrige kultur- og fritidstilbud.
- Klubberne skal kunne møde børn og unge, hvor de er, og skal ikke tage ansvaret fra børn, unge og deres familier, men medvirke til, at børn og unge opdrages til selv at tage initiativer og tage vare på eget liv og egen fritid.
- Klubberne arbejder målrettet på at inddrage børn, unge og forældre i aktiv medbestemmelse.
- Dagligdagen i klubberne skal tilrettelægges, så det enkelte barn ikke passiviseres eller omklamres.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

- Der skal være klubtilbud efter behov i alle lokalområder med mulighed for forsøg og udvikling, så klubtilbudene fremstår som åbne og fleksible med udgangspunkt i børns og unges skiftende behov og ønsker.
- De fysiske rammer i fritids- og ungdomsklubberne skal være af en sådan karakter, at klubberne kan løse deres opgaver.
- Kommunen er opdelt i 15 områder. I hvert område skal der som hovedregel være minimum 1 fritidsklubtilbud og 1 ungdomsklubtilbud. Denne hovedregel kan dog fraviges, hvis der ikke er tilstrækkeligt behov for disse klubtilbud. Eksempelvis er der kun 1 ungdomsklub i område 8 (Grimstrup) og 1 fritidsklub i område 14 (Øster Vedsted) og det skønnes at dække behovet.

I Allerød lyder politikken således:

Klubpolitik for Allerød

Politikken for klubtilbuddene udgør de overordnede principper og værdier for området, og er flerårig. Politikken vil ikke umiddelbart være målbar, men kendetegner hvilken retning, byrådet ønsker, at klubberne følger:

- Kommunen skal skabe gode vilkår og rammer for klubberne. Klubtilbuddene er for alle børn og unge mellem 10 og 17 år og skal tage udgangspunkt i den enkeltes alder, behov og interesser.
- Det tilstræbes at der til enhver tid kan tilbydes plads til 30% af årgangen.
- Klubberne skal være en naturlig del af helheden i den enkeltes liv, således at der er et naturligt samspil mellem familie, skole, fritidsinteresser og klubber.
- Kommunen lægger vægt på, at medlemmerne har medindflydelse og at de udvikler selvtilid, identitet og personlighed, samt at de kan tage vare på egne handlinger og indgå i sociale sammenhænge.
- Engageret og veluddannet personale skal være med til at sikre et højt fagligt niveau i arbejdet med de unge.
- Personalet skal være kvalificeret til at kunne varetage de mangeartede opgaver, der skal løses i klubregi.
- Brugerbestyrelserne skal have uddelegeret mest mulig kompetence.

Albertslund

Albertslund kommune har såvel en fritidspolitik som en fælles virksomhedsplan for de 10 klubber, der alle kører efter dagtilbudsloven. Den fritidspolitik, som er vedtaget af kommunalbestyrelsen, fastsætter:

1. Den socialpædagogiske indsats og tænkning skal være det bærende element i klubbernes arbejde (helhedspædagogik, relations- og kontekstuel pædagogik, fokus på de udsatte børn og unge)
2. Klubberne henvender sig til **alle** grupper af børn og unge i aldersgruppen
3. Det pædagogiske arbejde skal tilrettelægges, så det også tiltrækker de tosprogede
4. Det tværfaglige arbejde skal styrkes (SSP, netværk, foreninger, overgang SFO/FH)

I klubbernes fælles virksomhedsplan fastsættes:

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Kulturoplevelser:

- Sikre børn og unges kreativitet i institutioner og i fritidslivet
- Give børn og unge mulighed for at opleve kulturen igennem selvorganiserede aktiviteter

Social indsats:

- Have barnets behov som udgangspunkt i samarbejdet mellem forældre, pædagoger, lærere, sagsbehandlere, sundhedspleje, frivillige foreninger og forvaltning
- Sikre at aktiviteterne i kommunens fritidstilbud understøtter det socialpædagogiske arbejde og indgår i det generelle såvel som det specifikke forebyggende arbejde
- Fremme at foreninger og klubber deltager i opsøgende arbejde i lokalområdet over for børn og unge, som ikke er en del af et fællesskab

Integration:

I Albertslund Kommunes integrationspolitik er fastlagt et værdigrundlag for integrationsindsatsen, og på børneområdet er der opstillet en række overordnede mål.

Vi vil fremhæve 3 overordnede mål, som vil indgå i vores indsats 2007:

- Personalet skal styrke relationerne til de tosprogede børn og deres forældre
- Personalet skal indrette hverdagen, så den understøtter integrationsindsatsen
- Personalet skal understøtte forældre og elevers inddragelse og demokratiske deltagelse

Disse værdier skal omsættes til fire kerneydelser, der tilsammen udgør klubbernes pædagogiske platform:

1. Selvværd og identitet.

Alle klubber arbejder med at hjælpe den unge til at finde svar på spørgsmålet: hvem er jeg? Det vil sige hjælper den unge med at tro på og have tillid til sig selv.

A. Målsætning.

Vi vil kendes på:

- at børn og unge, der banker på vores dør, bliver set og anerkendt i deres unikke særegenhed og hjulpet til at finde et ståsted i tilværelsen
- at vi aldrig smider nogen ud, uden der er fundet et konstruktivt alternativ til den unge
- at børn og unge kan stole på, at vi gør, hvad vi siger og siger, hvad vi gør

B. Pædagogiske holdninger, metoder, og værktøjer.

Klubberne arbejder med forskellige metoder og værktøjer ud fra deres konkrete kendskab til målgrupperne, men det er en fælles forpligtelse, at der gennem dialog, dokumentation og evaluering sker en konstant metodeudvikling, der kan matche omverdenens krav.

Vi vil her give et kort indblik i nogle af klubbernes centrale redskaber i arbejdet med selvværd/identitet. Redskaberne skal forstås som en generel værktøjskasse, som det er op til leder og medarbejdere at gøre brug af i deres konkrete hverdag.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

- Ressourcesyn frem for problemsyn - fra negativ til positiv kontakt
- Anerkendelse, aktiv lytning, tage de unges perspektiv
- Konfliktåndterning - blande sig insisterende i de unges liv
- Små - Sikre - Sejre - stille afbalancerede præstationskrav
- Lære de unge at melde fra - sætte grænser for sig selv
- Individuelt fokus - det rigtige for den ene er ikke nødvendigvis det rigtige for den anden
- Være en omsorgsfuld, nærværende, opmærksom voksen: jeg ser dig.
- Bevidsthed om, hvad vi signalerer: unge gør, hvad vi gør - ikke hvad vi siger
- Signalekspertise: at kunne opfange, tolke og handle på unges signaler
- Stille realistiske mål - hjælpe den unge med en realistisk selvopfattelse
- Holde ud, holde af, holde ved, holde med, holde til, holde om
- Individuelt kendskab til den unges styrker og svagheder - udgangspunkt i den unges forskellige kompetencer
- Kendskab til den unges historie/rygsæk

2. Individet i fællesskabet.

Alle klubber arbejder med at hjælpe den unge til at finde svar på spørgsmålet: hvor hører jeg til?

A. Målsætning.

Vi vil kendes på:

1. at i vores klubber arbejder vi på at skabe plads til alle
2. at være dygtige til at udvikle de unges sociale og personlige kompetencer
3. at være dygtige til skabe differentierede fællesskaber - vi forsøger at indrette klubberne efter de unges behov - ikke omvendt
4. aktivt at arbejde for at nedbryde – Berlinmuren - (Roskildevej, den usynlige mur mellem Nord og Syd, så alle børn og unge får mulighed for at mødes på tværs af sociale - og etniske skillelinjer
5. at flere og flere tosprogede drenge og piger inkluderes i vores arbejde

B. Pædagogiske holdninger, metoder og værktøjer.

- arbejde bevidst med rolletildeling - niveauinddeling - gruppeinddeling
- skabe rammer, så man kan mødes for sig selv og på tværs af grupper - differentierede fællesskaber
- skabe mulighed for frirum i klubben - fysisk og psykisk
- inklusion af anderledes og nye medlemmer, f.eks. ved sluseordninger
- sikre at alle viser gensidig respekt og opmærksomhed - også de voksne
- sikre at alle opfører sig på en måde, så alle trygt kan være i klubben
- arbejde bevidst med omgangstonen og mobning
- sikre at vi laver en række fælles ting sammen på tværs af sociale og etniske skillelinjer- fælles kolonier, ture, turneringer, teater, musik og meget mere
- stille krav og skabe forventninger - det er ”sejt” at gøre noget sammen også med nogle, der er anderledes end én selv

3. Meningsfyldte aktiviteter.

Alle klubber arbejder med aktiviteter, der udfordrer og udvider de unges grænser for, hvad de troede de kunne og turde.

A. Målsætninger.

Vi vil kendes på:

- at i vores klubber er der gang i den - vi er med på den værste
- at i vores klubber er der også tid til bare at hænge ud og slappe af
- at i vores klubber er der tid til fordybelse
- at i vores klubber bliver man udfordret af voksne til aktiv deltagelse

B. Pædagogiske holdninger, metoder og værktøjer.

- Sikre at aktiviteterne ikke kun bliver et mål i sig selv, men et middel til at opnå nogle bestemte pædagogiske mål - det ”fælles tredje”
- Pædagogen som entertainer, underholder, skæv, mærkelig
- Paradoksalt intervention: gøre præcist det modsatte af, hvad de unge forventer
- Kunne slippe kontrolknappen: mange unge elsker, når de voksne nogle gange er ude af kontrol
- Dyrke det uforudsigelige, det skæve, det anderledes, det primitive, det pinlige
- Bevæge sig på grænserne af egen og de unges formåen - under ansvar
- Være nysgerrig og med på den værste
- Dyrk barnet i dig selv og hvil i de ”magiske øjeblikke”
- Det skal rykke ellers gør de unge det selv uden vokseninvolvering
- Være opdateret med de nyeste trends indenfor ungdomskulturen - musik, teater, design, medier, sport m.m.

4. Etik og moral.

Alle klubber arbejder med at hjælpe de unge med at finde et ståsted i og en mening med tilværelsen.

A. Målsætninger.

Vi vil kendes på:

- at den unge altid bliver taget alvorligt
- at vi tør debattere alle emner
- at vi respekterer den unges egne grænser
- at vi som voksne tør tage ansvaret for at hjælpe den unge godt på vej
- at vi tør melde vores holdninger og værdier klart ud til den unge
- at vi først og fremmest søger efter at forstå det, den unge forstår

B. Pædagogiske holdninger, metoder og værktøjer.

- Sikre et konstant fokus på og arbejde med sprog og kommunikation
- Fastholde de spontane dialoger om livets store og små spørgsmål
- Sorg og kriseplan i hver klub
- Daglig dialog om køn, identitet, roller, samfund, seksualitet, etnicitet m.m.
- Provoker den unges eget verdensbillede - skab passende forstyrrelser
- Skab og diskuter traditioner, ritualer, festdage m.m.
- Æstetiske diskussioner. Hvorfor kan vi bedre lide noget end andet?
- Skab refleksionsrum, hvor der er tid til fordybelse og snakke om livets store spørgsmål: døden, meningen med livet, religion, menneskesyn, menneskerettigheder, fundamentalisme, terrorisme og meget mere

Ovenstående beskriver som sagt klubbernes pædagogiske platform set i relation til de unge. Klubberne arbejder dagligt med ovenstående kerneydelser dels i den enkelte klub og dels på tværs af klubberne. Desuden arbejder klubberne med de politiske udmeldte indsatsområder som for 2007 er: integration, miljø, inklusion og kvalitet. De politiske indsatsområder forsøger vi bevidst at sætte i relation til vores kerneydelser, så de bliver meningsfulde for medarbejderens daglige arbejde.^[2]

I næste afsnit vil vi beskrive vores prioriterede indsatser for 2007.

4. Årsplan for klubberne 2007.

I dette afsnit beskriver vi vores indsatsområder med handleplaner i 2007. Vi har for alle indsatsområder benyttet den af BUF udarbejdede skabelon. Samtidig foretager vi en statusopgørelse og evaluering af vores indsatser i 2006.

Vores 7 indsatsområder i 2006 var:

- Integration - alle klubber arbejdede med dette indsatsområde
- Sundhed - alle klubber arbejdede med dette indsatsområde
- Piger - Vestskoven, Frihjulet og Svanen arbejdede *særligt* med dette område
- Kommunikation - Storagergård, Bakkens Hjerte, Svanen, Baunegården, Alklubben og Kærnehuset arbejdede *særligt* med dette område
- Medindflydelse - Motorsportscentret, Baunegården, Klubbernes fælles Ungdomsklub og Udrykningsholdet arbejdede *særligt* med dette område
- Klub/skole - samarbejde - Storagergård, Bakkens Hjerte, Frihjulet og Vestskoven arbejdede *særligt* med dette område
- Intern uddannelse - Storagergård, Frihjulet og Motorsportscentret stod for dette

I 2007 fortsætter vi 4 indsatsområder: **integration, sundhed, kommunikation og medindflydelse**, mens 3 indsatsområder - piger, klub/skole og intern uddannelse overgår til almindelig drift. Endelig starter vi et nyt (kommunalt vedtaget) indsatsområde: **inklusion**. Dette indsatsområde er understøttet af en forsker fra DPU, der løbende vurderer indsatsen.

---

^[2] For en uddybning af den enkelte klubs konkrete arbejde henviser vi til klubbernes egne virksomheds/årsplaner, som kan fås ved henvendelse til klubberne.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

For hvert indsatsområde er der udarbejdet en handleplan. Som et eksempel gengives nedenfor handleplanen vedr. integration

Handleplan for integration.

Status	<p>Klubberne har de sidste tre år gennemført en række organisatoriske og strukturelle ændringer for bedre at kunne sikre integrationen af tosprogede i klubberne:</p> <p>Vi har:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oprettet en satellitklub til Bakkens Hjerte beliggende i et lokalområde med mange tosprogede • Oprettet to nye pigeclubber beliggende i Klub Nord og Hedemarkens Alklub • Indført en fælles UK og nedsat kontingentet til 50 kr. • Oprettet et Udrykningshold, som dels har fået flere tosprogede til at melde sig ind i klubberne og dels har oprettet særlige tværgående tilbud, der også har tiltrukket mange tosprogede (søndagsåbent, Fair Play-cup m.m.) <p>Vores vurdering er, at disse tiltag har fået ca. 100 - 150 flere tosprogede til at gå i klub, og at vi samtidig har fået et bedre kendskab til de tosprogede, der har problemer af den ene eller anden slags.</p> <p>Vi vil derfor i de kommende år sætte øget fokus på det mere kvalitative pædagogiske arbejde, der foregår i den enkelte klub, på tværs af klubberne og på gadeplan. Endelig har vi en mødesag på kommunalbestyrelsesmødet i februar, hvor vi foreslår at to klubber ændres til væresteder for at tiltrække flere tosprogede til institutionslivet.</p>
Værdier Det er værdifuldt at..	<ol style="list-style-type: none"> 1. Støtte den enkelte unges arbejde med at finde et ståsted og en identitet i en verden med forskellige forventninger, værdisæt og kulturer. 2. Unge mødes på tværs af etniske og kulturelle skillelinjer. 3. Personalet arbejder bevidst på at styrke relationerne til de tosprogede børn og deres forældre.
Mål Derfor vil vi...	<ol style="list-style-type: none"> 1. sikre at personalet har kvalifikationer og kompetencer til at arbejde med de unges identitetsdannelse og selvværd 2. sikre at alle klubber har kendskab til og lever op til kommunens integrationspolitik og værdigrundlag 3. arbejde med differentierede fællesskaber, hvor man både kan være sig selv indenfor sin egen gruppe/klub og kan mødes på tværs af grupperne/klubberne.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Organisering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Den enkelte klubleder har ansvar for klubbens integrationsindsats, og at personalet er kvalificeret til opgaven. 2. Områdelederen har ansvar for organisering af temadage om integration med erfaringsudveksling og fælles regler/holdninger på hele klubområdet.
Handling Konkret gør vi...	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alle klubber udarbejder handleplaner for deres indsatser i 2007. Deadline 31.05.2007. Handleplanen skal primært forholde sig til kommunens udmeldte målsætning vedrørende <i>relationer</i>. Handleplanen bør desuden afspejle klubbens holdninger og arbejde vedrørende: forældresamarbejde, skolesamarbejde, klubsamarbejde, børn og voksne som rollemodeller, medindflydelse. Handleplanen bør indeholde overvejelser over, hvordan vi kan styrke fællesskabet på tværs af klubberne, blandt andet gennem flere arrangementer, hvor børn og unge mødes på tværs af klubberne. 2. Vi holder en fælles temadag for alle ledere, hvor vi udveksler erfaringer omkring arbejdet med handleplanerne og de konkrete tiltag, og hvor vi arbejder på at nå en fælles holdning og et sæt fælles regler for klubbernes integrationsindsatser. 3. Temadag for personalegrupperne omkring integration.
Evaluering af 2006	Forvaltningen har i samarbejde med klublederne november 2006 foretaget en midtvejsevaluering af integrationsindsatsen. Denne evaluering kan fås ved henvendelse til områdelederen. En endelig evaluering vil komme i løbet af 2007.
Dokumentation	<ol style="list-style-type: none"> 1. Klubbens egen integrationsindsats skal skriftligt afleveres til forvaltningen/integrationskonsulenten 2. Klubbernes fælles indsatsområde beskrives i den næste fælles virksomhedsplan.
Problematikker?	Det er en meget vanskelig opgave at skulle forsøge at skabe klubber med blandede etniske børnegrupper, når vi skal afspejle lokalområdets beboersammensætning, hvor ghettodannelsen efterhånden er mere og mere markant i kommunen, og når det samtidig er frivilligt at gå i klub. Vi har ingen lovgivningsmæssig mulighed for at forlange en bestemt fordelingsnøgle. Desuden er prisen for at gå i fritidsklub tit en forhindring for, at tosprogede forældre melder deres børn i klub.

Københavns kommune

Københavns kommune opstiller følgende overordnede målsætninger for arbejdet i klubberne (godt 100 klubber efter dagtilbudsloven):

- * Samarbejdet med større børn og unge
- * Relationsarbejdet
- * Trivsel og sundhed
- * Den integrerende klub
- * Samarbejdet med forældrene
- * Klubbens rolle i nærområdet
- * Klubbernes samarbejde i bydelen

Om de enkelte punkter forklares nærmere:

Samarbejdet med større børn og unge

En evalueringskultur udvikles ved, at man arbejder mod en dagligdag, hvor opgaver, tilbud og aktiviteter bliver evalueret sammen med de større børn og unge.

- * være i stand til både at tage fælles beslutninger og til at uddelegere opgaver
- * udvikle nye veje til bedre dialog med de større børn og unge, således at information og kommunikation foregår på et sprog, så større børn og unge forstår de politikker, der vedrører dem
- * eksperimentere med organiseringen og tilrettelæggelsen af medlemmernes indflydelse, så der bliver mulighed for at inddrage de større børn og unge både via en formel struktur og gennem en mere uformel indflydelse
- * udstikke rammer for indflydelsen, som de større børn og unge kan overskue, og som er så synlige, at de ved, hvad de kan bestemme
- * støtte de større børn og unges evne til at tage ansvar
- * inddrage de større børn og unge i alle hverdagens opgaver, tilbud, aktiviteter og indkøb

Relationsarbejdet

Relationsarbejde med større børn og unge er at støtte og vejlede.

- * sikre, at den voksne har en både personlig og en faglig tilgang til de større børn og unge
- * udvikle en relationspædagogik, der indbefatter kontinuitet, konsekvens og troværdighed
- * sikre, at medarbejderne er rollemønstre for de større børn og unge og kan vejlede dem
- * skabe rammer for gensidige, berigende relationer og respekt mellem de større børn og unge og klubmedarbejderen ved hjælp af organiserende aktiviteter og processer, hvor dialog og tillid er afgørende faktorer

Trivsel og sundhed

Klubben skal

- * skabe rammer, så de større børn og unge kan færdes i klubben i et trygt, sundt, positivt og udfordrende miljø
- * møde barnet og den unge med opmærksomhed og nysgerrighed, og samværet i klubben skal være præget af nærvær, hvor barnet og den unge føler sig holdt af og accepteret
- * formulere en politik, der fremmer trivsel og modvirker mobning

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

- * sikre aktiv oplysning om og forebyggelse af brug og misbrug af alkohol, tobak og brug af andre rusmidler, eventuelt sammen med skole og SSP
- * tilrettelægge fysiske aktiviteter, der bidrager til børnenes og de unges glæde ved fysisk udfoldelse
- * udvikle gode spisevaner og en sund madkultur – gerne i samarbejde med forældrene
- * udvikle de større børn og unges indsigt i, viden om og forståelse for nødvendigheden af et bæredygtigt miljø
- * udarbejde en sorg- og krisepolitik med udgangspunkt i ”Sorg og Kriseplaner for skoler og institutioner i Københavns Kommune”

Den integrerende klub

Klubben skal generelt være opmærksom på og styrke indsatsen i forhold til enkelte eller grupper af større børn og unge, der giver anledning til bekymring, hvad enten de er udadreagerende eller stille. Klubben skal tage initiativer, målrettet disse større børn og unge, eventuelt i samarbejde med andre interessenter, eksempelvis forældre, skole, foreninger og de sociale myndigheder.

- * have særlig opmærksomhed på de udsatte og truede større børn og unge, herunder de stille piger og drenge
- * støtte større børn og unge i alderssvarende udfoldelse af det danske sprog, således at de bliver i stand til at udtrykke tanker, følelser og beslutninger
- * give større børn og unge viden om dansk kulturs og andre kulturers værdier, historie, traditioner og højtider
- * støtte større børn og unges evne til at udvikle ansvarlighed, tolerance og respekt for andre
- * støtte større børn og unge i at skabe tætte kontakter og venskaber samt indgå i fællesskaber på tværs af kulturelle og sociale skel, herunder skabe mulighed for at etnisk danske større børn og unge fra lokalområder med få tosprogede mødes med tosprogede
- * støtte de større børn og unge i udvikling af interkulturelle kompetencer og se dem i et internationalt perspektiv

Samarbejdet med forældrene

Der skal udvikles flere veje i forældrearbejdet, således at der opstår et aktivt, positivt og forpligtende samarbejde mellem klub og forældre i en åben og tillidsfuld dialog, hvor gensidig information er en fast og regelmæssig service. Der skal lægges vægt på, at det overordnede ansvar for barnet eller den unge er familiens.

- * invitere forældrene indenfor, så de kan lære klubben at kende
- * styrke og udvikle samarbejdet med forældrene med respekt og forståelse for familiens baggrund
- * sikre bedre og glidende overgange fra fritidshjem til fritidsklub og fra fritidsklub til ungdomsklub med speciel fokus på de børn, der ikke er parate til at blive flyttet, og udvikle rutiner for glidende overgange mellem de involverede fritidsinstitutioner, forældrene og klubben
- * hjælpe forældre til en vellykket dialog med deres større børn og unge om livsstil, tobak, rusmidler og risikoadfærd
- * udarbejde en handleplan for forældresamarbejdet, herunder eksempelvis en informationspolitik

Klubbens rolle i nærområdet

Et større samarbejde i lokalområdet indebærer et stort kendskab til lokalområdets muligheder. Det er derfor nødvendigt, at klubberne skal skabe sig et overblik over de lokale ressourcer og de problemer, der optræder blandt de større børn og unge og i lokalområdet.

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

Klubberne skal desuden påtage sig en aktiv rolle i forhold til formidling og etablering af kontakter til erhvervsdrivende og andre i lokalmiljøet med henblik på ansættelse af unge i småjobs og mulig etablering af lærepladser.

- * have et godt kendskab til lokalområdet og dets ressourcer
- * videreudvikle det tværfaglige samarbejde
- * kunne bruges som rådgiver på fritidsområdet af skoler, socialforvaltning m.fl., som er i kontakt med større børn og unge, der har et usikkert eller svagt fritidsliv
- * være parate og så fleksible, at de kan udvikle nye tiltag og aktiviteter i lokalområdet eventuelt i samarbejde med lokalområdets andre interessenter

Desuden skal ungdomsklubben

- * skabe kontakt til lokale erhvervsdrivende og andre med henblik på etablering af småjobs og eventuelle lærepladser

Klubbernes samarbejde i bydelen

Opsøgende arbejde er i sin karakter både alment og forebyggende og kan samtidig have karakter af hurtig indgriben. Målgruppen er:

- * Børn/unge, der ikke konstruktivt har forholdt sig til, hvad fritiden kan bruges til, men som i øvrigt er velfungerende
- * Børn/unge, der lever i socialt belastede boligområder
- * Børn/unge, der har svært ved at indgå under rammer, som et fællesskab sætter
- * Børn/unge, der skal have professionel pædagogisk støtte til at tilegne sig sociale kompetencer
- * Børn og unge, som har brug for at kunne indgå i en relation til nogle voksne

Klubbydelsforum har tre hovedopgaver:

1. Kontaktarbejde

Kontaktarbejdet foregår, når klubmedarbejderne observerer og / eller kontakter ukendte og kendte større børn og unge i lokalområdet med det formål at rådgive og vejlede om relevante fritidstilbud, fritidsjob og eventuel støtte til uddannelsesforløb.

2. Udegående arbejde

I det udegående arbejde har klubmedarbejderne fokus på dialogen og tilbyder målrettede aktiviteter og arrangementer for alle bydelens større børn og unge, uafhængigt af de større børns og unges medlemskab. Det udegående arbejde kan have form af en matrikelløs klub med aktiviteter uden for klubbens fysiske rammer.

3. Akut indsats

Den akutte indsats forgår ved hurtig indgriben i et pludseligt opstået problem i forhold til enkelte eller grupper af særligt udsatte og / eller truede større børn og unge. Dette arbejde foregår i SSP-regi.

Det betyder, at klubben skal

- * udforme det udegående og opsøgende arbejde i forlængelse af klubbens opgavesæt
- * etablere et tværfagligt og tværsektorielt samarbejde / et netværk mellem de, der har med de større børn og unge at gøre: forældre, skole, ungerådgivning, lokalcenter, de frivillige organisationer og foreninger
- * kunne etablere nye former for tilbud via en dialog med de større børn og unge, der traditionelt ikke kommer i klubberne
- * lave spændende aktiviteter og arrangementer i det åbne rum, i parker, på gadeplan
- * indgå en aftale om hvilke opgaver, der skal udføres i lokalområdet, og fordelingen af dem

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

- * være bevidste om deres opgave i forhold til klubbernes akutte indsats og den beredskabsplan, der er udarbejdet i SSP - regi.
- * Beskrive, hvorledes de deltager i bydelssamarbejdet, og det enkelte klubbydelsforum skal udfærdige en klubbydelsplan
- * rådgive og vejlede om relevante fritidstilbud og eventuelt om uddannelsesforløb

Dagtilbudsvejledningen om klubbernes placering i det forebyggende arbejde

Det er centralt at se klubtilbud m.v. i sammenhæng med kommunens øvrige fritidstilbud til børn og unge.

Klubtilbud m.v. kan således indgå som en ressource og et centralt redskab i kommunalbestyrelsens samlede forebyggende og målrettede indsats på børne- og ungeområdet. Det understreger ligeledes, at den særlige indsats i tilbuddene for børn og unge med behov for støtte og særlig støtte efter servicelovens regler skal finde sted i de almene klubtilbud m.v. til større børn og unge.

Det er kommunalbestyrelsen i den enkelte kommune, der beslutter, i hvilket omfang klubtilbud m.v. retter deres virksomhed mod børn og unge med behov for støtte eller særlig støtte, jf. nærmere herom under afsnit 26.2.2.

26.2.1 Særlig rolle i det sociale arbejde

For at tilbuddene kan leve op til deres forebyggende rolle i det sociale arbejde og yde den nødvendige støtte, er det vigtigt, at personalet føler ansvar for, at der gives tilbud om relevant indsats, hvis de i deres daglige arbejde bliver opmærksom på børn/unge, der kan have behov for hjælp, støtte eller særlig støtte.

Viden om børns og unges udvikling

Klubpersonale må derfor dels have en generel viden om børns og unges udvikling, dels have kendskab til og være opmærksom på eventuelle faresignaler i udviklingssammenhæng. Derudover er det nødvendigt at vide, hvad klubpersonale i givet fald skal og kan gøre i tilfælde af, at eventuelle faresignaler opdages.

Samarbejde med andre faggrupper og sektorer

Støtte og vejledning til børn og unge med særlige behov betyder ikke, at klubberne skal kunne håndtere alle former for problemer og vanskeligheder. Det indebærer derimod en forpligtelse for ansatte inden for klubsektoren til at have viden om, hvortil i lokalområdet og i det kommunale system barnet/den unge kan henvises for nærmere hjælp og støtte, og hvor personalet kan søge råd og vejledning til at håndtere sager og situationer, som de føler sig usikre på. Det gælder også tilfælde, hvor vanskelighederne ikke alene drejer sig om barnet/den unge, men også involverer problemer i hjemmet. Det forudsættes således, at klubområdet har et samarbejde med andre faggrupper og sektorer og herigennem har kendskab til hvilke muligheder for hjælpe- og støtteordninger, der findes.

Dialog med barnet/den unge og forældrene

Endvidere er det nødvendigt, at klubben udover samtaler med barnet/den unge selv samarbejder med forældrene og inddrager dem i en dialog omkring afklaring og løsning af barnets/den unges vanskeligheder. Der henvises til "Håndbog om hjælp til børn og unge gennem dialog og samarbejde med forældrene" udgivet af Socialministeriet i 2004, til Socialministeriets vejledning nr. 99 af 5. december 2007 om særlig støtte til børn og unge efter serviceloven. Begge publikationer kan findes i elektronisk udgave på Velfærdsministeriets hjemmeside, www.vfm.dk.

26.2.2 Målrettet udsatte børn og unge

Det er kommunalbestyrelsen, der beslutter, om klubber m.v. aktivt og målrettet skal anvendes i forhold til udsatte grupper og børn og unge med behov for særlig støtte. Ved udarbejdelsen af mål og rammer må kommunalbestyrelsen derfor tage stilling til, hvordan indsatsen over for børn og unge skal tilrettelægges, hvilke funktioner klubtilbuddene tillægges, og hvordan samspillet med andre former for forebyggende og støttende indsats skal være. Omfanget af og hvilke former for tilbud og forebyggende indsatser, der skal være tale om, tilrettelægges ud fra lokale behov i den enkelte kommune.

Beslutter kommunalbestyrelsen, at tilbuddene skal arbejde målrettet forebyggende, bør det vurderes, om personalet har behov for at kunne trække på ekspertise fra andre faggrupper, enten udenfor klubben eller eventuelt gennem direkte ansættelse i tilbuddet. Det er også nødvendigt at afklare, hvor klubbernes begrænsninger går og hvilke opgaver, klubsektoren ikke kan forventes at skulle løse. Lovgivningen lægger således op til, at klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud herunder kan udformes med et indhold, der gør dem egnede til at indgå som en del af indsatsen over for større børn og unge, som kommunalbestyrelsen efter servicelovens regler skal iværksætte rådgivning og vejledning eller hjælpeforanstaltninger overfor. Kommunalbestyrelsen må i de mål og rammer for tilbuddenes arbejde, som skal fastsættes efter dagtilbudslovens § 3, Stk. 3, angive om og i hvilken udstrækning dette skal være

KORTLÆGNING AF KLUBOMRÅDET 2008.

tilfældet.

26.3 Kendskab til aktivitets-, kultur- og fritidsliv

Det er vigtigt, at børn og unge opnår kendskab til kommunens øvrige aktivitets-, kultur- og fritidsmuligheder, således at de bliver i stand til at tilrettelægge eget fritidsliv på en konstruktiv og indholdsrig måde.

Klubtilbud m.v. skal således tilrettelægges, så børn og unge kan stifte bekendtskab med disse øvrige aktivitets-, kultur- og fritidsmuligheder. Det skal bidrage til at give børn og unge viden om kommunens øvrige tilbud, så det kan indgå i barnets eller den unges overvejelser, når de skal beslutte, hvad de ønsker at benytte fritiden til ved siden af klubtilbuddet, og når tiden i klubtilbuddet er forbi.

Klubtilbud må udbrede et bredt kendskab til kommunens tilbud, så der er muligheder for alle børn og unge, herunder børn og unge med behov for støtte.

26.4 Uddannelse og arbejdsmuligheder

Det indgår som et naturligt led i et klubtilbuds daglige virke at understøtte de større børn og unge i forhold til mulighederne for uddannelse og arbejde. Klubtilbud m.v. bidrager til at støtte op om og bygge bro i forhold til børns og unges videre liv, når barnet eller den unge ikke længere er i klubtilbud m.v. Dette kan f.eks. ske ved, at der i tilbuddet tales med børn og unge om studie- og erhvervs muligheder, og at der i et vist omfang følges op på barnets/den unges ønsker og ambitioner.

Der er her tale om en understøttende funktion, der skal bidrage til at udvikle og afklare barnet eller den unge i forhold til de muligheder, der er for den enkeltes fremtid. Klubtilbuddet kan herved virke understøttende og supplerende i forhold til blandt andet skolens forpligtelse til at give konkret studievejledning.

For nogle grupper af unge kan det være relevant at tage det forbehold, at de socialpædagogiske fritidstilbud ikke kun skal betragtes som et fritidstilbud efter endt skoledag eller arbejdsdag. Fritidstilbuddene kan i perioder fungere som tilholdssteder, med fast tilknytning og fællesskaber, for unge, der kortere eller længerevarende står uden arbejde, praktik eller uddannelsesplads. I sådanne tilfælde bliver klubtilbuddenes arbejde med at understøtte de større børn og unge i forhold til mulighederne for uddannelse og arbejde centralt. Kommunalbestyrelsen kan eksempelvis etablere kortere eller længerevarende samarbejder med eksempelvis ungdommens uddannelsesvejledning, skoler eller ungdomsskoler med henblik på at give de unge uddannelsestilbud eller kvalificere dem til erhverv eller uddannelse.